

FÖRSVARSMAKTEN
Årsredovisning 2004

Soldater på Hemvärnets tremånadersutbildning
© Försvarets Bildbyrå – Anders Sjödén

FÖRSVARSMAKTEN

ÅRSREDOVISNING 2004

Resultatredovisning, resultaträkning, balansräkning,
anslagsredovisning, finansieringsanalys och noter

Omslagsbilder

Samtliga bilder
kommer från
Försvarets bildbyrå

Fotografer (från
vänster till höger)

Kurt Pettersson
Andreas Karlsson
Adam Follker
Mats Kockum
Jonas Svensson
Jesper Liedholm
Andreas Karlsson
Håkan Brant

Denna årsredovisning, utom såvitt avser hemliga bilagor, publiceras även på Försvarsmaktens hemsida på Internet (www.mil.se, sökord "årsredovisning").

Omslaget till huvuddokumentet är tryckt på Silverblade Silk 170 g och inlagan på Silverblade Silk 115 g.
Bilagans omslag är tryckt på Stora Fine 170 g och inlagan på Xerox Business 80 g.

© Försvarsmakten

Grafisk form: FMLOG Serviceenhet Stockholm C – ToD. Tryckeri EO Print AB – Stockholm 2005.

Innehållsförteckning

Överbefälhavarens kommentar	4
Om redovisningens struktur	7
Resultatredovisning	8
Om utgångspunkterna för redovisningen	8
Förmågan att lösa huvuduppgifterna samt operativ förmåga	10
Insatsorganisationen	11
Verksamhetsöversikt	13
Resultatindikatorer	28
Vissa volymer	28
Vissa särskilda kostnader	31
Resultatmått för FMLOG	37
Personal, verksamhetssäkerhet och arbetsmiljö	39
Utveckling av Försvarmaktens personal	39
Verksamhetssäkerhet och arbetsmiljö	41
Sjukfrånvaro	43
Rehabilitering av pliktpersonal	44
Statens riskgaranti	44
Ekonomiskt resultat och analys	46
Anslagsförbrukning samtliga anslag 2004	46
Verksamhetsgrenarnas nettokostnader 2001 – 2004	47
Särskilt om driftanslaget 6:1	49
Särskilt om investeringsanslaget	50
Avgiftsfinansierad verksamhet	53
Behov av åtgärder i den fortsatta planeringen	55
Ekonomisk översikt	56
Finansiella dokument	57
Resultaträkning	59
Balansräkning	60
Noter och kommentarer	62
Anslagsredovisning	72
Finansieringsanalys	77
Tilläggsupplysningar	79
Rådet för insyn i Försvarmakten 2004	79
Ledande befattningshavare i Försvarmakten 2004	79
Bilagor	80
Bilaga 1 (hemlig) Värdering av Försvarmaktens operativa förmåga m.m.	80
Bilaga 2 (öppen) Försvarmaktens omstrukturering	80
Bilaga 3 (öppen) Personalberättelse	80
Bilaga 4 (öppen) Internationell verksamhet	80
Bilaga 5 (öppen) Särskilda redovisningar	80
Bilaga 6 (hemlig) Beredskap och insatser under 2004 m.m.	80
Bilaga 7 (hemlig) Exportstöd	80
Bilaga 8 (öppen) Läsanvisningar	80

Försvarsbeslutsperioden 2002-2004 – en helhetsvärdering

2004 var det sista året i föregående försvarsbeslutsperiod. På ett antal punkter har planeringsförsättningarna förändrats

under perioden. Den inriktning för insatsorganisationens utveckling och beredskap som ursprungligen gavs i riksdagens beslut hösten 2001 har under perioden successivt förändrats. Målsättningar och ambitioner har anpassats till omvärldsförändringar, till nya ekonomiska förutsättningar och till andra förändringar av planeringsförsättningarna. De ekonomiska förutsättningarna har påverkats både genom att anslagen i olika avseenden reducerats eller begränsats till sitt utnyttjande. Omprioriteringar har fortlöpande varit nödvändiga. Ambitionen i verksamheten har successivt anpassats för att kunna hålla de efterhand förändrade budgetramarna.

De omprioriteringar och ambitionsförändringar i verksamheten som gjorts under perioden har skett i nära samverkan mellan regeringen och Försvarsmakten. Hänsyn har därvid tagits till omvärldsutvecklingen sedan försvarsbeslutet. Försvarsmakten delar regeringens bedömning att de nya prioriteringarna är anpassade till de krav som bör ställas på Försvarsmaktens förmåga utgående från det nuvarande omvärldsläget. Även om den internationella situationen i ett bredare globalt perspektiv blivit mer komplicerad karakteriseras utvecklingen i vårt nordeuropeiska närområde av att stabiliteten och säkerheten ytterligare har konsoliderats bland annat genom utvidgningen av EU och Nato. Sett i detta bredare perspektiv och med hänsyn till omvärldsläget är vid utgången av försvarsbeslutsperioden 2002–2004 Försvarsmaktens förmåga enligt gällande bedömningsgrunder att lösa dagens uppgifter sammantaget godtagbar.

Årets resultat

Det genomförda verksamhetsåret 2004 har präglats av fortsatt utveckling inom ramen för den övergripande målsättningen att reformera Försvarsmakten från ett invasionsförsvär

till ett här och nu användbart insatsförsvär. Inriktningen för försvarsreformen har under året ytterligare manifesterats i det försvarsbeslut som riksdagen fattade i december 2004. Ett beslut med mycket vittgående konsekvenser för Försvarsmakten, inte minst vad gäller personalen. För första gången sedan 1925 års försvarsbeslut har nu Försvarsmakten valt att säga upp officerare, trots att detta innebär att den för organisationen så viktiga nyrekryteringen av unga officerare måste ställas in under två år.

Resultatet av årets verksamhet är sammantaget gott. Förbandsverksamheten har 2004 i allt väsentligt genomförts i enlighet med uppställda mål. Värnpliktsavgångarna har i år minskat påtagligt i förhållande till de senaste åren.

Arméförbanden har överlag nått goda resultat såväl nationellt som internationellt. För ett antal förband har därmed, liksom under 2003, tidigare brister kunnat återhämtas. Kompetensen att leda brigad har förstärkts och utvecklats genom samövningar av bataljoner inom brigads ram. Övningsverksamheten, och då särskilt övningar på bataljonsnivå och taktiskoperativ nivå, liksom i samverkan med andra stridskrafter och nationer, behöver dock långsiktigt öka såväl till frekvens som till komplexitet. Vidare behöver samverkan och samövning med andra myndigheter utvecklas i syfte att öka krishanteringsförmågan. En ambitionsökning är nödvändig för att vidmakthålla och utveckla kompetensen för såväl väpnad strid som krishantering, inte minst för att kunna svara upp mot kraven på EU:s snabbinsatsförmåga.

Marin- och flygvapenförband har nått goda resultat och håller internationellt hög klass såväl materiellt som utbildningsmässigt och är efterfrågade internationella samövningspartners. Den goda förmågan har verifierats under ett antal internationella övningar.

Ny materiel för drygt 9 miljarder kronor har tillförts Försvarsmakten under året. Planerade leveranser för 2,6 miljarder kronor har senarelagts till följd av regeringens beslutade utgiftsbegränsningar, vilket kommer att leda till en ökad budgetbelastning under 2005. Leveranserna av helikopter 14 och 15 har försenats av tekniska skäl vilket kan skapa betydande problem om nuvarande helikopterbestånd behöver livstidsförslängas.

Under året har Försvarsmaktens stöd till Tjeckien och Ungern inom ramen för leveranserna av JAS 39 Gripen ökat. Det kommer under de närmaste åren att bli mycket omfattande. Stödet har genomförts på ett bra sätt samtidigt som genomförandet har ställt krav på betydande omprioriteringar vid flygvapenförbanden.

Försvarsmakten har under året lämnat kvalificerade bidrag till internationella fredsinsatser på olika håll i världen. Tyngdpunkten i insatserna har legat på Balkan. Härutöver har insatser skett i Kongo, Västafrika och Afghanistan. Vår förmåga att svara upp mot regeringens och det internationella samfundets krav har varit god. En ny insats under FN-ledning har inletts i Liberia och i Bosnien-Herzegovina inleddes i slutet av året den EU-ledda insatsen ALTHEA. Det svenska bidraget till den FN-ledda insatsen UNIMIL i Liberia genomfördes efter kort förberedelse och demonstrerade att registerförbanden för internationella insatser svarar väl upp mot kraven på beredskap. På Balkan skedde i mars en snabb förstärkning med personal och stridsfordon till den svenska bataljonen. Bataljonens insatser vid oroligheterna i mars månad visade på betydelsen av gott ledarskap och handfast uppträdande i en mycket kritisk situation. Insatserna förtjänar allt det beröm som kom bataljonen till del från FN:s utvärdering av händelserna.

Försvarsmakten har hållit sig inom de ekonomiska ramar som statsmakterna anvisat. Ekonomistyrningen fungerar nu allt bättre och Försvarsmakten har för närvarande ett gott grepp om den ekonomiska planeringen och uppföljningen av verksamheten.

Utgiftsbegränsningen inom förbandsverksamheten har inneburit såväl verksamhetskonskvenser som ett minskat utrymme för att hantera ekonomiska osäkerheter. I och med att anslagskrediterna också faller bort måste reserver inplaneras, vilket ytterligare minskar utrymmet för verksamheten. På kort sikt kan utgiftsbegränsningar bara mötas inom ramen för de rörliga kostnaderna, vilka utgör mindre än tio procent av anslaget. Konsekvenserna kan därmed bli allvarliga för övningsverksamheten och utbildningen i övrigt. De ålagda utgiftsbegränsningarna har, liksom under 2003, då samma

metod användes, utöver utgiftsbegränsningar i förbandsverksamheten också medfört ett betydande anslagssparande på materielanslaget. 2004 blev anslagssparandet cirka 2,7 miljarder kronor. Det innebär att betalningar på 2,7 miljarder kronor som varit planerade att ske under 2004 skjutits upp till 2005. Stora resurser har bundits för en omfattande omplaneringsverksamhet som inte tillfört något bestående värde utan snarare kan karaktäriseras som betydande effektivitetsförluster i verksamheten.

För att fullfölja materielplaneringen så att denna inte urholkas och för att uppfylla kontraktsförpliktelseerna mot försvarsindustrin är det av avgörande betydelse att det uppkomna anslagssparandet får disponeras av Försvarsmakten.

Metoden med utgiftsbegränsningar, och därmed slopat kreditutrymme, som den tillämpats 2003 och 2004 rubbar förtroendet för det statliga regelverket vad gäller verksamhets- och ekonomistyrningen. Ett regelverk som i grunden ger goda möjligheter att effektivt hushålla med tilldelade medel, men som efterhand till sina intentioner alltmer kommit att sättas ur spel.

Utgångsläget inför nästa försvarsbeslutsperiod

Resultaten 2003 och 2004 innebär att utgångsläget inför nästa försvarsbeslutsperiod är tillfredsställande. Samtliga förband har efterhand i ökad utsträckning utbildats mot förmågan att genomföra väpnad strid. Denna förmåga utgör grunden för de andra uppgifter Försvarsmakten kan komma att lösa, såväl nationellt till stöd av det civila samhället som internationellt.

Riksdagens försvarsbeslut i december 2004 ger också nya utgångspunkter och inriktningar. Det återstår att slutligt omforma beslutets inriktning till en balanserad plan för perioden 2005–2008. Detta kommer i förhållande till den plan som grundades på förra årets budgetunderlag att innebära stora förändringar, bland annat eftersom försvarsbeslutet innebär en väsentligt snabbare minskning av anslagen än vad som tidigare förutsatts.

Ett tillkommande problem är att finansieringen av det svenska bidraget till EU:s snabbsatsförmåga återstår att lösa. I enlighet med

© Försvarets bildbyrå
— Jonas Svensson

regeringens anvisningar utgår Försvarsmakten från antagandet att kostnaderna kommer att finansieras genom motsvarande besparingar inom övriga försvarsmyndigheters verksamhet. Vårt åtagande inom EU innebär ett kvalitativt nytt steg i vår planering genom att politiskt bindande åtaganden gentemot andra länder nu blir en tung styrande parameter i vår nationella planering.

Den fortsatta försvarsreformen innehåller ofrånkomligen stora osäkerheter. Konsekvenserna av de grundorganisationsförändringar och personalminskningar som beslutats kan i nuläget ännu inte fullt överblickas. Ständiga förändringar av planeringsförutsättningar ställer växande krav på flexibilitet. Vi har i realiteten lämnat de fleråriga försvarsbesluten. Justeringar och anpassningar genomförs nu varje år – om än inom en i huvudsak överenskommen ekonomisk ram.

Framgång med den pågående genomgripande försvarsreform ställer krav på den framtida personalförsörjningen och materieförsörjningen. Såsom klargjordes i samband med föregående års budgetunderlag och som ytterligare kommer att tydliggöras i Försvarsmaktens budgetunderlag för 2006–2008 behöver viktiga beslut fattas redan under innevarande år för att skapa möjligheter till en hållbar försvarsutveckling mot de mål som anges i försvarsbeslutet 2004.

Fortsatt utveckling av årsredovisningen

Årsredovisningen 2004 har samma struktur som de föregående årens. Härigenom underlättas jämförelser med tidigare år. Uppställning och innehåll har styrts av de krav som formulerats av regeringen i regleringsbrev. Den pågående reformeringen av Försvarsmakten inne-

bär att mål, organisation och verksamhet efter hand förändras i grunden. Detta innebär i sin tur att kraven på årsredovisningen förändras. Ett nödvändigt utvecklingsarbete har startat i nära samverkan med Regeringskansliet för att säkerställa att verksamhets- och ekonomistyrningen och därmed årsredovisningen framgent kan vara ett relevant underlag för en effektiv kontroll och styrning av Försvarsmaktens verksamhet.

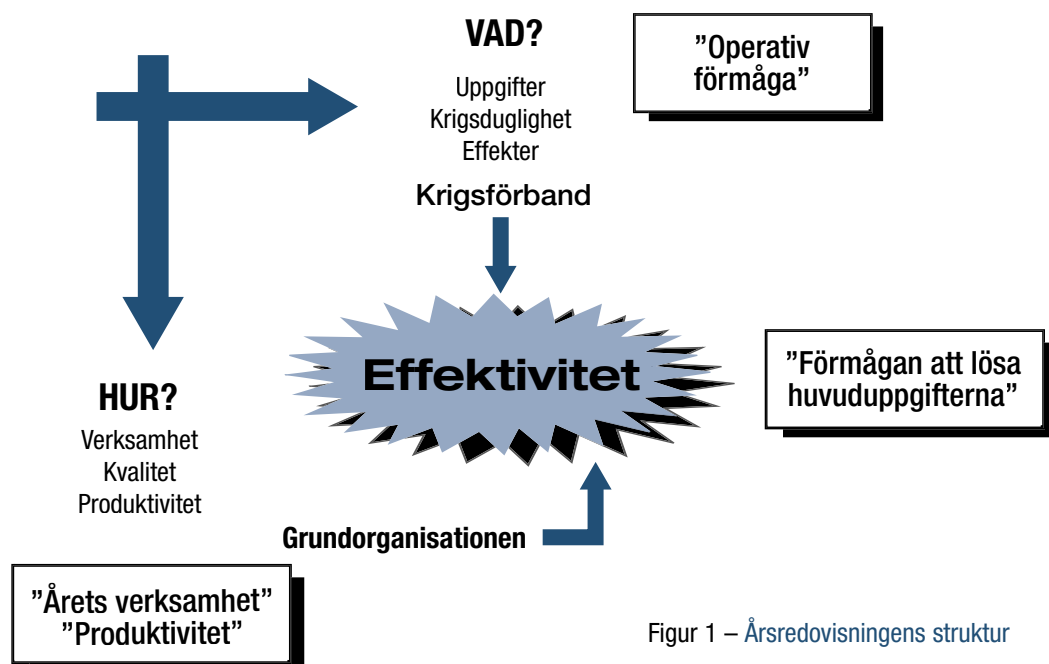
Årsredovisningen har i sin nuvarande form från mitt perspektiv ett antal svagheter som bör uppmärksammas.

Värderingen av förbandens förmåga sker fortfarande i stor utsträckning relativt förbandsmålsättningar som utformats mot andra säkerhetspolitiska och militärstrategiska omvärldsförhållanden än de som nu gäller. Nya prioriteringar som gjorts – i flertalet fall i nära samspel mellan statsmakterna och Försvarsmakten – kommer visserligen i varierande grad till uttryck i reservationer till de formaliserade omdömena, men värderingen blir delvis svåräst och svårbegriplig.

Resultatmåttan som redovisas enligt kraven i regleringsbrevet är i stor utsträckning mått på resursförbrukningen snarare än på producerad förmåga, till exempel fullgjorda värnpliktsdagar, antal anställda, körmil, flygtid, gångtid för fartyg, etc. Det är svårt att med årsredovisningen som grund få en bild som relaterar de insatta resurserna till det eftersträlvade slutresultatet – insatsförband med uttalad förmåga.

Håkan Gynen

Om redovisningens struktur

Figur 1 – Årsredovisningens struktur

Försvarsmaktens redovisning har sin utgångspunkt, förutom i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, i den struktur som regleringsbrevet har. I detta anger regeringen, utöver Försvarsmaktens uppgifter, de grundläggande kraven på Försvarsmaktens operativa förmåga, dvs. ett krav på effektivitet. För att på ett adekvat sätt kunna redovisa detta krävs, att de effekter verksamheten gett avseende operativ förmåga och krigsduglighet redovisas i relation till Försvarsmaktens huvuduppgifter och regeringens långsiktiga insatsorganisatoriska mål, dvs. VAD har presterats. Regeringen har också krav på myndighetens produktivitet (inre effektivitet). I syfte att få en uppfattning om denna redovisas ett antal resultatindikatorer som visar HUR verksamheten i grundorganisationen har genomförts. Dessa krav ger sammantaget en struktur på årsredovisningen som framgår av bilden.

I det följande redovisas under avsnittet "Förmågan att lösa huvuduppgifterna samt operativ förmåga" den bedömda sammanlagda effektiviteten i nuvarande säkerhets- och militärpolitiska läge. I avsnittet "Verksamhetsöversikt" redovisas vilka effekter årets verksamhet inom varje verksamhetsgren har haft på Försvarsmaktens förmåga. I huvuddokumentet är denna redovisning relativt översiktlig med hänsyn till önskemålet att kunna lämna en öppen redovisning. Av den hemliga bilagan 1 framgår en detaljerad redovisning som grund för den öppna. Där framgår också Försvarsmaktens värdering av den operativa förmågan sammantaget. Vidare redovisas krigsdugligheten vid ett stort antal enskilda krigsförband i insatsorganisationen. Den värderingsmetodik som nyttjats vid bedömningarna redovisas.

I avsnittet "Resultatindikatorer" redovisas nyckeltal som visar verksamhetens produktivitet dels i form av styckkostnader, dels i form av en ren volymredovisning inom vissa områden.

I avsnittet "Personal, verksamhetssäkerhet och arbetsmiljö" lämnas en översiktlig perso-

nalredovisning. Den bygger på en omfattande personalberättelse som framgår av bilaga 3.

I avsnittet "Ekonomiskt resultat" redovisas såväl kostnads- som utgiftsutfall under året samt de närmast tre föregående åren. Med dessa som jämförelser analyseras vissa resultatpåverkande förhållanden.

Slutligen redovisas i avsnittet "Behov av åtgärder i den fortsatta planeringen" de resultat som bör föranleda dels omedelbara åtgärder under innevarande verksamhetsår (2005), dels sådant som bör beaktas i planeringen av verksamheten framöver.

I avsnittet "Finansiella dokument" redovisas Försvarsmaktens bokslut och en finansieringsanalys.

De särskilda redovisningar som regeringen härutöver kräver är samlade i bilagorna. I bilaga 8 finns de återredovisningskrav som framgår av regleringsbrevet och särskilda regeringsbeslut sammanställda med hänvisning till var bland årsredovisningens dokument dessa redovisas. Där anges också för varje återrapporteringskrav handläggande avdelning i Högkvarteret.

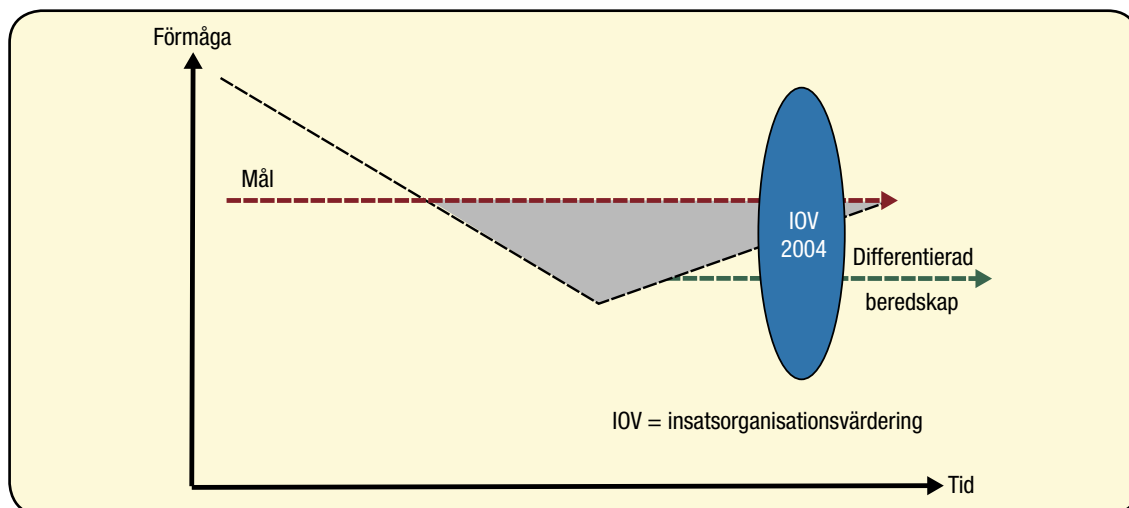
Resultatredovisning

Om utgångspunkterna för redovisningen

Allmänt

Av Försvarsmaktens fyra huvuduppgifter är det endast uppgiften att möta ett väpnat angrepp som omsatts till en fiktiv händelseutveckling mot vilken operativa och taktiska krav kunna bedömas. Uppgiften har hittills ställt så stora krav avseende förbandsvolym och beredskap att övriga uppgifter bedömts kunna hanteras utan att vara dimensionerande för Försvarsmakten. Sedan början av 1990-talet har beredskapskraven i detta avseende successivt sänkts i takt med att vår omvärld förändrats.

De hittills gällande operativa och taktiska kraven utgår från den planering som har sin grund i försvarsbeslutet 2000. Den senaste tidens säkerhetspolitiska utveckling, bland annat utvidgningen av EU och NATO, har inneburit att stabiliteten ytterligare ökat i vårt närområde. Successiva åtgärder under försvarsbeslutsperioden, bland annat införandet av differentierad beredskap våren 2003, har negativt påverkat Försvarsmaktens möjlighet att lösa uppgifter enligt den ursprungliga målsättningen. Förhållandet illustrerat i figur 2.

Figur 2 – Förhållandet mellan mål och förmåga

Mot bakgrund av ovanstående uppstår, i Försvarsmaktens interna underlagsframtagning inför värderingen av insatsorganisationen, förhållandet att grundutbildning och materielanskaffning genomförs med goda resultat och väl bidrar till insatsorganisationens förmåga medan den operativa och taktiska värderingen av insatsorganisationen för vissa förband kan peka i en annan riktning. Det huvudsakliga skälet till detta förhållande är att insatsplaneringen utgående de operativa målen från regeringen och genom hela den militära strukturen ännu inte anpassats mot rådande omvärldsläge i tillräcklig omfattning. Detta förhållande tas om hand inom ramen för försvarsbeslutet 2004, där bland annat uppgiften till Försvarsmakten och kraven på operativa förmågor förändrats. Värderingen

av insatsorganisationens förmåga idag är därför gjord med utgångspunkt i gällande krav men med hänsyn taget till dagens säkerhets- och militärpolitiska läge.

Under senare delen av 2004 har arbetet inletts med att ta fram anpassade och mer flexibla planer för insatsorganisationen. Implementeringen av de nya kraven formulerade i Försvarsbeslutet 2004, tillsammans med en mer flexibel insatsplaneringsmodell, bedöms kunna komma till rätta med den rådande obalansen mellan krav och förmåga för insatsorganisationen. Genom en scenaribaserad försvarsplanering kommer Försvarsmaktens förmåga dessutom att kunna värderas inom fler områden än enbart mot ett väpnat angreppet i traditionell mening. Effekten av den nya försvars-

planeringen bedöms kunna påverka resultatet av 2005 års insatsorganisationsvärdering. Värdering av operativ förmåga bedöms därför kommande år kunna ske mot en måttstock som uttryckts i absoluta termer och som inte relateras till aktuellt omvärldsläge.

Omvärldsläget och grunden för kraven på Försvarsmakten

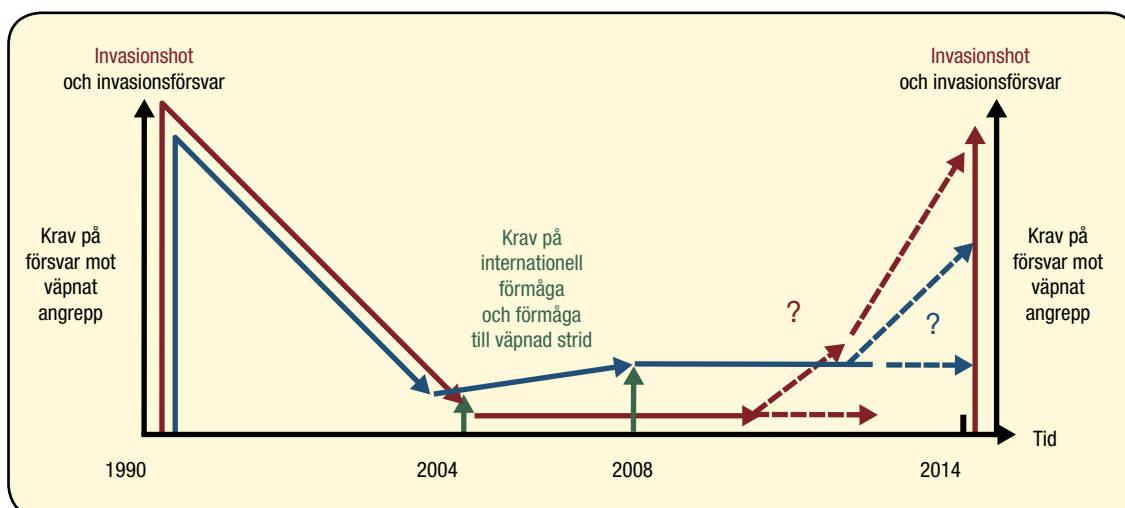
Nuvarande omvärldsläge och säkerhetspolitiska situation, inom vars ramar Försvarsmakten skall kunna verka, är en följd av den europeiska utvecklingen de senaste 15 åren. Sveriges inträde i den Europeiska unionen och dess utvidgning de senaste åren är de enskilt största och viktigaste förändringarna. Det bedöms för närvarande inte föreligga något omedelbart invasionshot mot Sverige. Därmed krävs heller inget lika omedelbart gripbart invasionsförsvar. Försvarsmaktens krigsorganisation har därför kunnat reduceras i mycket stor utsträckning. Inom ramen för unionens politik ökar nu i stället kraven på medlemsstaterna att bidra till en reell krishanteringsförmåga, såväl i vår världsdelen som globalt. I den utvecklingen deltar Försvarsmakten fullt ut. Den utvecklingen kräver insatsberedda förband här och nu med

höga krav på förmåga i komplexa och svårberäknade situationer.

Därmed uppstår det förhållandet att Försvarsmakten jämfört med i dag måste vidmakthålla och om möjligt öka sin operativa förmåga utöver vad hotet mot Sverige för närvarande kräver. Samtidigt är även en ökning, utgående från dagens nationella och internationella krav och behov, helt otillräcklig om ett invasionshot återigen i en framtid skulle uppstå. Det beror främst på att antalet förband som organiseras är för få i ett sådant läge. Ett möjligt framtida hot kan emellertid inte bortses från. Försvarsmakten måste därför ha en förmåga att kunna möta en sådan utveckling. Grunden för denna förmåga är att Försvarsmakten vårdar och utvecklar sin unika förmåga i samhället; att kunna föra väpnad strid.

Försvarsmakten skall alltså både klara av effektiva insatser här och nu och samtidigt kunna utgöra en pålitlig grund för försvar av det egna territoriet, ensam eller i samverkan med andra, i en förändrad säkerhetspolitisk situation.

Förhållandena illustreras av figur 3.

Figur 3 – Omvärldsläget och grunden för kraven på Försvarsmakten

Det är inom ramen för det ovan beskrivna omvärldsläget som årsredovisningen skall läsas. Av redovisningen i det följande kommer att framgå att Försvarsmakten i många fall väl fyller de krav statsmakterna ställer med denna omvärldsbeskrivning som utgångspunkt och en därav betingade säkerhets- och försvarspolitisk inriktning.

Förmågan att lösa huvuduppgifterna samt operativ förmåga

Försvarsmaktens samlade förmåga

Bedömningen av Försvarets förmåga att lösa huvuduppgifterna är gjord mot nuvarande säkerhets- och militärpolitiska läge och i förhållande till ställda krav. Under dessa förutsättningar bedöms förmågan att lösa de tidigare fyra huvuduppgifterna som sammantaget godtagbar.

Vår förmåga att möta mer omfattande militära operationer är beroende av successiva anpassningsåtgärder.

Försvare Sverige mot väpnat angrepp

Försvarsmaktens planering förutsätter att säkerhetspolitisk förvarning erhålls och att erforderliga politiska beslut fattas i tid så att successiva anpassningsåtgärder hinner vidtas om och när hot om väpnat angrepp tilltar. Vår operativa förmåga är vidare beroende av att såväl personal som insatsförband kontinuerligt övas och utvecklas, samt att materietillförselunderhåll bedrivs i erforderlig omfattning och med tillräckligt god kvalitet.

Försvarsmaktens förmåga att i nuvarande omvärldsläge försvare landet mot ett väpnat angrepp bedöms sammantaget som godtagbar. Vid ett försämrat omvärldsläge bedöms brister inom följande områden utgöra de största begränsningarna: Ledning, underrättelseinhämtning och logistik. Dessutom bedöms uthålligheten som begränsande vid operationer i mer än en riktning.

Hävda vår territoriella integritet

Försvarsmaktens förmåga att hävda vår territoriella integritet bedöms sammantaget som godtagbar. Avsaknaden av ett gemensamt operativt lednings- och övervakningssystem begränsar förutsättningarna för att uppnå en god förmåga. Försvarets följer utvecklingen av EU:s säkerhetsstrategi avseende storskalig terrorism.

Bidra till fred och säkerhet i omvärlden

Försvarsmaktens förmåga att bidra till fred och säkerhet i omvärlden bedöms sammantaget som godtagbar. Personalens ökade internationella erfarenhet och tillförsel av ny materiel bidrar till att successivt höja denna förmåga. Ledningsmetodik, ledningssystem, materiel och utbildning behöver ytterligare anpassas till multinationella ledningsstrukturer. Den pågående utvecklingen mot mindre förbandsenheter i insatserna kan dock på sikt medföra att tillfällen för svenska officerare att tjänstgöra i bataljons- eller brigadchefsnivån i internationella insatser minskar. Samtidigt minskar antalet tillgängliga befattningar i högre staber för svenska officerare. Denna utveckling kan på sikt få negativa konsekvenser för vår förmåga att bemanna en EU Battle Group och med denna sammanhängande högre staber.

Bidra till att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar

Förmågan att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred bedöms sammantaget som god. Under året har samverkan med övriga totalförsvarsmyndigheter och Krisberedskapssystem varit omfattande. En utökad samordning med den civila delen av totalförsvaret, med anledning av det vidgade hot- och riskperspektivet samt en översyn av författningar relaterade till beredskapssystemet och en närmare samverkan med polismyndigheterna, anses dock fortsatt befogad.

Endetaljerad redovisning av Försvarets operativa förmåga samt hur denna har värderats m.m. framgår av hemlig bilaga 1.¹⁾

God: Resurser (kapaciteten) motsvarar eller överstiger behovet. Uppgifterna kan lösas.

Godtagbar: Brister och störningar nedsätter handlingsfriheten och förmågan. Uppgifterna kan dock i huvudsak lösas.

Ikke godtagbar: Svåra brister. Uppgifterna kan inte lösas.

(Regleringsbrev för budgetåret 2004 avseende Försvaretsmakten).

1) I den hemliga bilagan 1 redovisas regeringens återrapporteringskrav 02, 03, 05, 06, 30(del), 43, 44 och 45 i detalj.

Insatsorganisationen

Läget den 31 december 2004 och planerad utveckling 2005

Under 2004 har arbetet fortsatt med att genomföra omstruktureringen av krigsförbanden i insatsorganisationen mot den struktur som riksdagen fattade beslut om 2000 och 2001. En detaljerad redovisning av läget i insatsorganisationen framgår av hemlig bilaga 1.

Översikten nedan upptar endast förband på bataljonsnivå och högre samt vissa viktigare

fristående förband. Utvecklingsläget framgår av förkortningarna i årskolumnerna. Förband upptagna i kolumnen 2005 är lika med förband angivna i regleringsbrevet för 2005.

Fu = Fortsatt utveckling av krigsförband
(äldre förband nyttjas)

U = Utveckling mot krigsförband (nytt förband skapas)

V = Vidmakthålls (omsätts fortlöpande)

Av = Avveckling påbörjas

/x = Antalet krigsförband

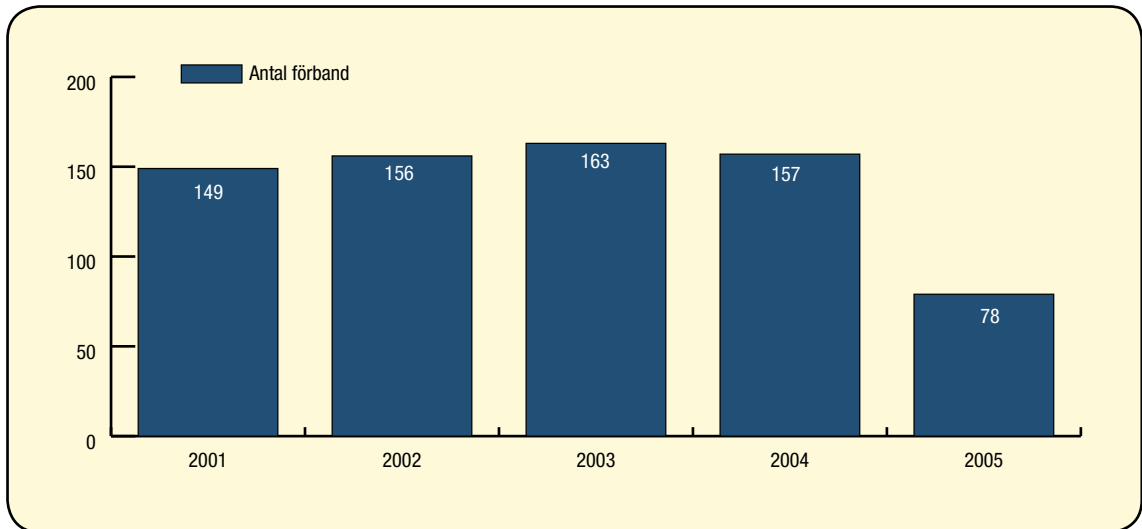
Förband	2004	2005
HKV med operativ insatsledning och stabsförband	V/1	V/1
Operativ ledningsbataljon (tidigare benämnd op sambandsbat)	V/1	V/1
Divisionsstab med divisionsledningsbataljon	V/1	Av
Signalspaningsbataljon	V/1	V/1
CERT (Computer Emergency Response Team)	Fu/1	Fu/1
Telenätenhet (ingår i FMTM fr o m 2005)	V/1	Av
FMTM (Försvarets telenät- och markteleförband)	—	Fu/1
Vädercentral (ingår i operativ insatsledning)	—	—
Specialförband	V/1	V/1
Telekrigsbataljon	U/1	U/1
IT-försvaretsförband (tidigare benämnd IT-försvarensenhet)	Fu/1	Fu/1
Marktelebataljon	Fu/2	V/2
Teknisk bataljon	U/1	V/1
Operativt teknikkompani	Fu/2	Av
Operativ transportbataljon	V/2	V/1
Transportledningsstab	V/3	V/3
Artilleriregimentsledning med ledningsförband	V/1	Av
Artilleriradarkompani	V/1	V/1
Underrättelsebataljon	V/1	V/1
Fallskärmsjägarbataljon	V/1	V/1
Jägarbataljon	V/2	V/1
Säkerhetsbataljon	V/3	V/3
Luftvärmsbataljon 97/70	V/2	V/2
Luftvärmsbataljon 90/70	V/1	V/1
Luftvärmsbataljon RBS 23 (MR)	U/1	Demo
Ingenjörbataljon	V/3	V/2
Ammunitionsröjningskompani	V/2	V/2
NBC-kompani	V/1	V/1
Förbindelsebataljon	V/3	V/1
Stridsvagnstransportkompani	V/3	V/2
Militärdistriktsstaber med stabsförband och 22 MD-grupper	V/4	V/3

Förband	2004	2005
Norrlandsjägarbataljon	V/2	Av
Markstridsbataljon	V/12	Av
Hemvärmsbataljon	V/136	V/113
Bevakningsförband (KBV)	V/5	V/5
Marin basskyddsbatalljon	V/2	Av
Marin bevakningsbataljon	V/3	Av
Armébrigadledning med ledningsförband	V/6	V/2
Mekaniserad bataljon	V/16	V/8
Haubitsbataljon 77B	V/4	V/1
Haubitsbataljon 77BD	—	Fu/2
Luftvärmsbataljon 90/70 M	V/4	V/1
Pionjärbataljon	V/4	Av
Underhållsbataljon	V/4	V/2
Luftburen bataljon	U/1	U/1
Stadsskyttebataljon	V/6	Av
Sjöinformationsbataljon (Sjöcentraler ingår)	V/2	V/1
HMS Orion	V/1	V/1
Marin basbataljon	V/2	V/1
Helikopterbataljon	Fu/2	Fu/1
Sjöstridsflottilj (tidigare benämnd Ytstrids- resp Minkrigsflottilj)	V/3	V/2
Ubåtsflottilj	V/1	V/1
Amfibiebrigadledning med ledningsförband	V/1	V/1
Amfibiebataljon	V/3	V/1
Strilbataljon 04	V/3	V/3
Radarflyggrupp (FSR 890)	V/1	V/2
Flygbasbataljon 04/08	V/8	V/2
JAS 39-division A/B	V/5	V/3
JAS 39-division C	U	Fu/1
JAS 39-division C/D	—	U
AJS 37-division inklusive SK 37 E	V/1	Av
Central transportflygdivision	V/3	V/3
Regional transportflygdivision	V/2	V/2

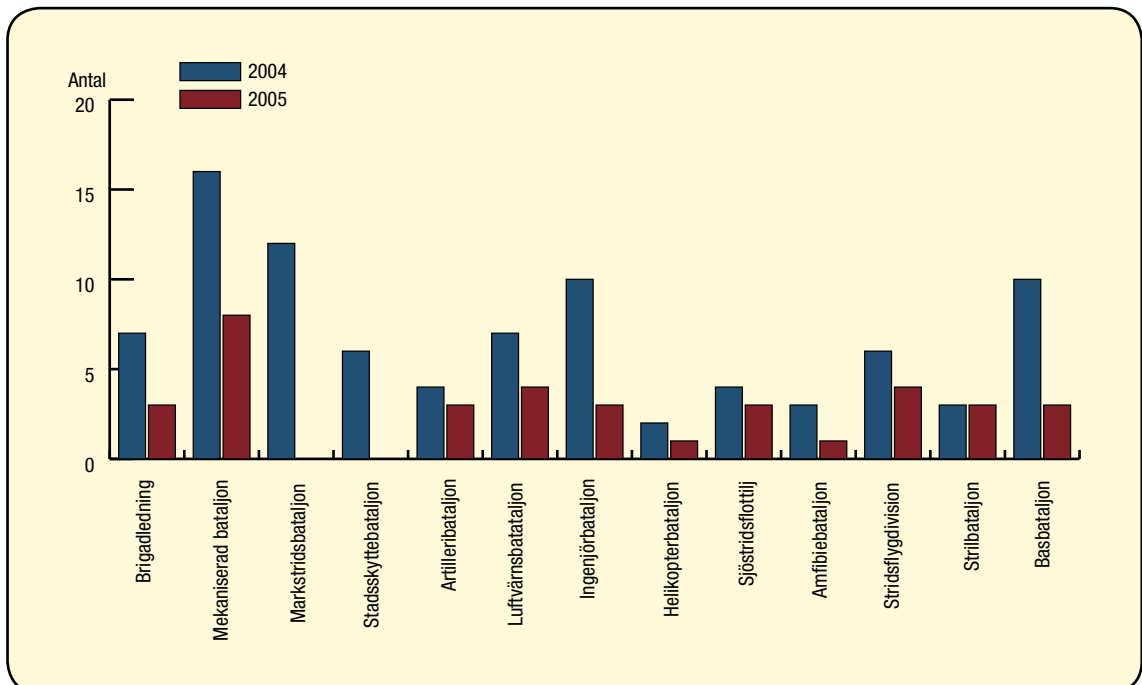
Figur 3 Försvarets insatsorganisation 2004 – 2005

Insatsorganisationens utveckling 2001-2004 samt planerat antal 2005

Här övervägs en graf att klippas in som utvisar rubricerad utveckling.

Figur 4 – Insatsorganisationens utveckling 2001 – 2004 samt planerat antal 2005

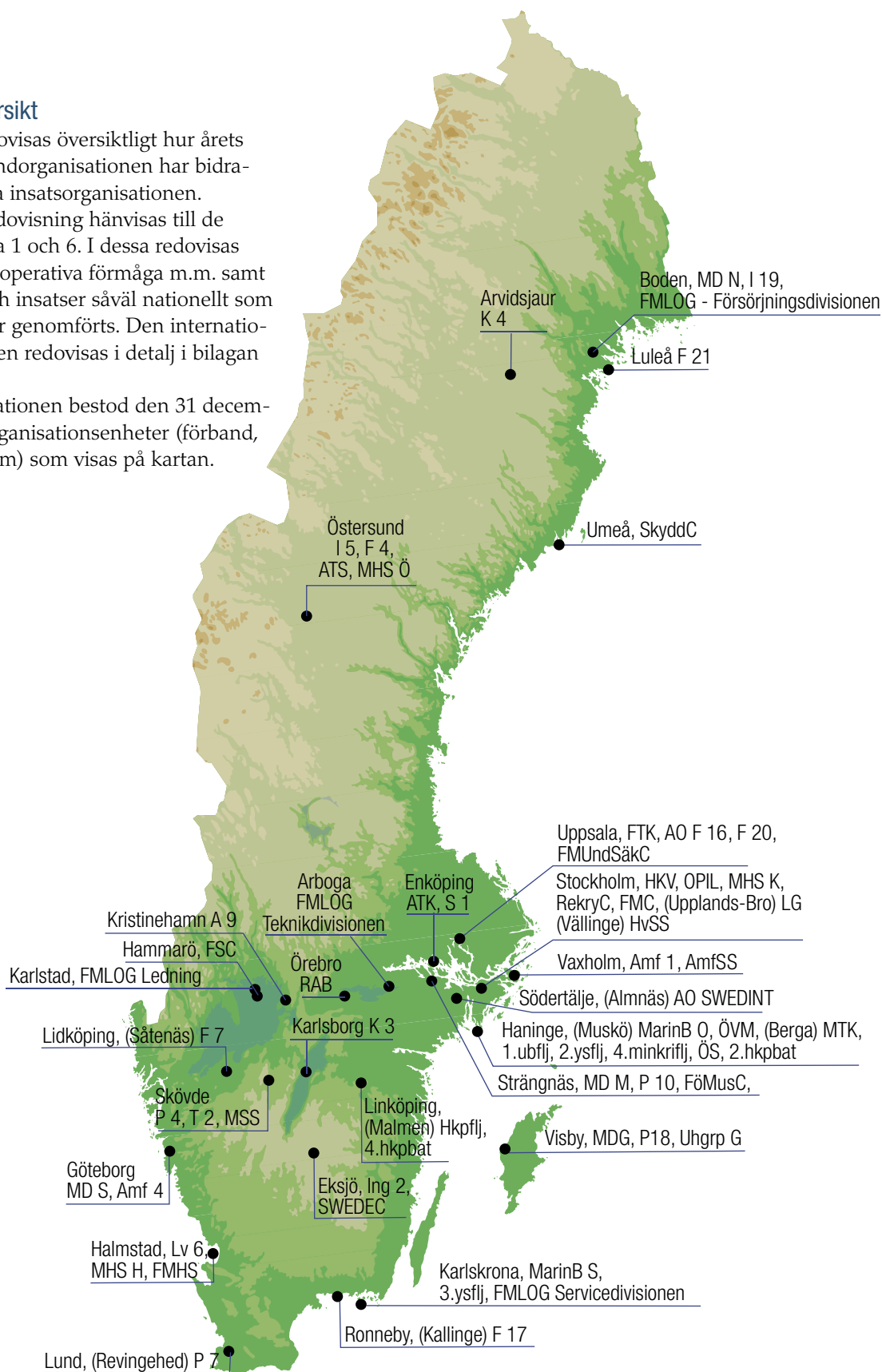

Figur 5 – Utveckling av vissa krigsförband

Verksamhetsöversikt

I det följande redovisas översiktligt hur årets verksamhet i grundorganisationen har bidragit till att utveckla insatsorganisationen. För en utförlig redovisning hänvisas till de hemliga bilagorna 1 och 6. I dessa redovisas Försvarmaktens operativa förmåga m.m. samt hur beredskap och insatser såväl nationellt som internationellt har genomförts. Den internationella verksamheten redovisas i detalj i bilagan 4, som är öppen.

Grundorganisationen bestod den 31 december 2004 av de organisationsenheter (förband, skolor och centrum) som visas på kartan.

Figur 6 – Försvarmaktens grundorganisation 2004

Strid i bebyggelse under
övning Dubbeleken
© Försvarets bildbyrå
– Anders Sjödén

Utbildning, planering m.m.

Allmänt

Inom förbandsverksamheten har utbildning samt nationella och internationella övningar prioriterats i förhållande till annan verksamhet och har i allt väsentligt genomförts med bra resultat.

Reduceringen under året i den s.k. icke nivå-höjande utbildningen har medfört att behovet måste tas om hand under kommande år.

Stödet till utbildning m.m. vid förband, skolor och centrum har verksamhetsmässigt nått uppsatta mål. Den ekonomiska styrningen av förbandsverksamheten har utvecklats avsevärt under året. Kännetecknande för verksamhetsåret har varit en balans mellan uppgifter och resurser i styrningen av förband, skolor och centrum.

Förbandsverksamhet

Högkvarteret har under första halvåret slutfört omlokaliseringen av OPIL, inklusive de taktiska kommandona till Uppsala. Därmed leder OPIL samlat alla nationella och internationella insatser. Denna verksamhet har under året varit av stor omfattning då missionen i Kongo avslutats och nya etablerats i Liberia, Bosnien och Afghanistan samt insatser till stöd för samhället genomförts.

Grundutbildning av *operativa lednings- och underhållsförband* har genomförts med bra resultat.

Grundutbildning och övningsverksamhet vid *divisionsförbanden* har genomförts med bra resultat. Det goda utfallet av genomförda övningar, (Kompass, TSÖ, Focus och RSÖ), har i stor utsträckning bidragit till resultatet. Jägarförbandens deltagande i internationella övningar (Joint Winter, Pegasus och Cold Björn), Artilleriregementets deltagande i den nordiska artilleriövningen (NFAX) och Luftvärnsregementets deltagande i övningen Elite har gett många goda erfarenheter samt verifierat den egna förmågan på ett bra sätt.

Vid de *nationella skyddsstyrkorna* har stabstjänstövningar och ledningsövningar genomförts under året, bland andra Samö, TSÖ, Kompass och Havsörn. Övningarna har

genomförts med goda resultat, särskilt vad avser utbildning av insatsplutoner och kompaniledningar. Stridsskjutningar med insatsplutoner är genomförda med bra resultat. Antalet hemvärnspersonal i förbanden har minskat från 52 519 till 49 765. Nyrekryteringen omfattar 2 637. Av de nyrekryterade är 69 % under 35 år, vilket innebär att de senaste årens förnying av hemvärdet fortsätter. 16 % av de nyrekryterade är kvinnor. 129 hemvärnsinsatsplutoner är i huvudsak organiserade. Övningsverksamheten är prioriterad till dessa förband vad avser instruktörer, materiel och övningsutbud. Rekryteringen till dessa förband är mycket positiv. Hemvärn med marina uppgifter har tillförts sju stridsbåtar ingående i Mellersta militärdistriktets försöksverksamhet. Repetitionsutbildning av till hemvärdet rekryterad värnpliktiga besättningar till båtarna har genomförts vid Amfibieregementet.

Grundutbildningen och övningsverksamheten vid *armébrigadförbanden* har i huvudsak nått anbefallda mål för kompani- och bataljonsutbildningen. Brister finns vad avser samövning i bataljon vid P 10 och P 18 främst beroende på den pågående omstruktureringen. Det positiva utfallet av de regionala slutövningarna Dubbeleken och Nordpilen har i stor utsträckning bidragit till resultatet. Genomförandet av större övningar med möjlighet till samövning av bataljon i brigads ram är väsentligt och helt avgörande för måluppfyllnaden för huvuddelen av armébrigadförbanden. Utbildningsåret har väl svarat mot målsättningen att vidmakthålla och utveckla kompetensen att leda brigad.

Vid de *marina lednings- och underhållsförbanden* har organisationen för sjöövervakning av svenskt territorialhav samt underhåll av fartygs- och amfibieförband fortsatt utvecklats. Förmåga till strid vid marina förband som förberedelser för eller deltagande i internationella insatser har därmed förbättrats. Omsättning av sjöinformationsbataljoner, marin underhållsbataljon och HMS Orion har genomförts med goda resultat. Den tekniska utbyggnaden för att kunna koncentrera sjöövervaknings- och sambandsfunktionerna har fortsatt. Förbanden har genomfört befäls- och ledningstränings-

övningar samt deltagit i övningen Sammarin med bra resultat. Delar av förbanden, tillsammans med sjöstridsförbanden, har deltagit vid såväl nationella som internationella övningar. Registerförbandet Forward Naval Support Unit, FNSU, har under året genomfört utbildning och deltagit i ett flertal marina övningar som ett led i understöd av fartygs- och amfibieförband vid internationella insatser.

Vid *helikopterförbanden* har förberedelserna för de nya helikoptersystemens införande fortsatt. Verksamheten har bestått av utbildning, stöd till FMV, kunskapsuppbyggnad genom studiebesök och studieresor hos såväl industrin som andra brukare, framtagande av utbildningsplaner m.m. Många aktiviteter har dock förskjutits framåt i tiden på grund av leveransföreningen av helikopterleveranserna. Planerad leverans av helikopter 15 bedöms till andra kvartalet 2005 och av helikopter 14 till fjärde kvartalet 2005. Flygverksamheten har underskrivit gällande plan med 8 % eller ca. 1 100 tim. Orsaken till detta var de begränsningar i verksamhetstillståndet som rådde under våren samt de begränsningar på grund av brister i dokumentationen avseende helikopter 9-systemet som uppdragades under hösten och medförde en minskad flygverksamhet på ca. 500 tim. Helikopter 9-systemet är nu åter i full drift. Under året har planenligt helikopter 6 och helikopter 11 tagits ur drift. Helikopterflottiljen har medverkat i såväl försvarsmaktsgemensamma övningar som i arméns, marinens och flygvapnets övningsverksamhet. Övningsmålen har uppnåtts där helikopterförbanden har övats. Förmågan till markoperativ- respektive sjöoperativ helikopterstrid har därigenom bibehållits. Förmågan till räddningsunderstöd har upprätthållits med anbefallt antal besättningar.

Vid *stridsfartygsförbanden* har operativ och taktisk rörlighet, allsidighet, hög skyddsförmåga och modernitet prioriterats. Utvecklingen av förmåga att delta i internationella fredsfrämjande insatser och övningar har fortsatt med hög ambition. Äldre fartygsklasser har avvecklats i takt med att nya fartyg levererats. Utbildningsomgång 1 och 2 har avslutats och uppnått planerad utbildningsnivå. Omsättning

av en ubåtsflottilj, två ytstridsflottiljer och en minkrigsflottilj har genomförts, varvid väpnad strid utgjort grunden för utbildningen. Förbanden har deltagit i bilateral (svensk-tysk) ubåtsövning Northern Star 04, JMC, de båda bilaterala ubåtsräddningsövningarna Crown Eagle och Northern Sun, Baltops, Baltic Bridge och Blue Game med bra till mycket bra resultat. Förbanden har även deltagit i svensk-finska övningen Loovisa, Open Spirit, Sammarin och TSÖ med bra resultat. En korvett har genomfört Flag Officer Sea Training (FOST) i Storbritannien, med bra resultat. Minröjningsföretag i de estniska farvattnen har genomförts mycket framgångsrikt. För registerförbanden har övning Blue Shark genomförts med bra resultat. Övningarna har bidragit till ökad operativ och taktisk förmåga såväl nationellt som internationellt. Expedition TREVA i syfte att pröva ytstridsfartyg i varmare farvatten än svenska har genomförts i Medelhavet och Adriatiska havet. Proverna har gett mycket goda resultat. Sverige har en god förmåga att uppträda med marina enheter i sådana farvatten.

Vid *amfibieförbanden* har grundutbildningen avslutats med goda resultat. Omsättning av en amfibiebrigadledning, en amfibiebataljon samt ett bevakningsbåtkompani har genomförts, varvid väpnad strid utgjort grunden för utbildningen. Övningsverksamhet och förberedelser för att kunna ingå i internationellt styrkeregister, Internationell Amfibisk Styrka (IAS) har skett i samverkan med Nylands Brigad i Finland och genomförts inom ramen för ordinarie grundutbildningsverksamhet. Härvid har bland annat deltagande skett i övning Combined Endeavour samt JMC i Skottland med befäl och värnpliktiga. Dessa båda övningar har gett goda erfarenheter inför den fortsatta utvecklingen av IAS. Sammantaget kan konstateras att förbandstypens operativa och taktiska förmåga utvecklats såväl nationellt som internationellt.

Vid *flygvapnets lednings- och underhållsförband* har stöd med bas- och ledningsresurser för flygtidsproduktion genomförts enligt flygdivisionernas och andra behov som uppkommit på grund av stöd till exporten av JAS 39 C.

Kraftfulla prioriteringar inom förbandsproduktionen har därför varit nödvändiga för att uppnå uppsatta flygtidsmål. Även flygplantillgänglighet och utlåning av teknisk personal mellan förband har bidragit till att flygtidsmålsättningar kunnat uppfyllas. Grundutbildningen av värnpliktiga har skett för att omsätta delar av bas- och strilbataljonerna och har nått utbildningsmålen. Det är andra utbildningsomgången som utbildas enligt nytt utbildningssystem. Vid de förband som under 2003 hade oacceptabelt höga avgångar har åtgärder under året vidtagits vilket har givit önskade effekter. Under övningen Baltops tjänstgjorde två flygstridsledare i dansk ledningscentral och i AWACS.

Vid JAS 39-förbanden har typinflygningskedde (TIS) genomförts med nio elever som avslutat, åtta elever som genomfört och två elever som påbörjat utbildningen. Det är åtta färre flygförare än planerat beroende på exportverksamheten. JAS 39 C har påbörjat förbandsproduktion. Driftstörningar och förseningar i leverans har medfört att flygtid omplanerats från JAS 39 C till JAS 39 A. Flygtidsproduktionsmål har i allt väsentligt uppnåtts och tillsammans med genomförda övningar bidragit till att förbandsmålsättningarna kunnat uppnås. Flygvapnets snabbinsatsstyrka SwAFRAP JAS 39 har genomfört de planerade övningarna Joint Winter, Combined Endeavour, Baltops och Dragon Nest.) Bra övningsresultat har uppnåtts och erfarenheter för vidareutveckling av förbandet har erhållits. JAS-divisioner har deltagit i övningarna Focus, FVÖ 04, Arctic Fighter Meet och Nordic Air Meet. Deltagande förband har uppnått målen för övningarna och värdefulla erfarenheter har vunnits. På grund av exportåtagande har fokus på JAS-utbildningen flyttats från nationell omskolning till förberedelser och utbildning av tjeckiska flygförare samt förberedelser för utbildning av ungerska flygförare. Den svenska division som fått senarelagd utbildning har upprätthållit flygkompetens med JA 37. Åtta tjeckiska flygförare har påbörjat omskolning till JAS 39 och en vinterövning har genomförts med en tjeckisk division.

Vid övriga stridsflygförband avvecklas flygsystem JA 37 efter årets verksamhet. JA 37 har erhållit en utökad flygtid under året med 900 timmar som en följd av att omskolning av en

JAS 39-division flyttats framåt ett halvår för att ge plats för utbildning av tjeckiska flygförare. Flygtiden har används för att bevara flygkompetens hos de förare som fått sin JAS-omskolning framflyttad. Flygtidsproduktionen med AJS 37, JA 37 och SK 37E har genomförts så att telekrigsförmågan och spaningsflygförmågan kunnat vidmakthållas.

Vid transportflygförbanden har de regionala transportflyggrupperna omskolats från flygplan Tp 101 till flygplan Tp 100. Tp 101 har tagits ur tjänst och är under försäljning. Två nya Tp 100 har köps in för att ersätta Tp 101. Under årets första månader var tillgängligheten låg på Tp 84 Hercules på grund av kontroll av kablage i bränsletank samt att ett flygplan byggts om för att kunna lufttanka stridsflygplan. Varje vecka har förnödenhetstransporter genomförts för utlandsstyrkan. Under årets senare del har verksamheten intensifierats och efterfrågan på transportflygningar har varit stor, inte minst som en följd av händelseutvecklingen i Elfenbenskusten, SwAFRAP C 130 insats i Afghanistan samt transportflygningar i samband med katastrofen i Sydostasien. Förbandet deltog även vid evakuering av personal från Elfenbenskusten och Kongo. Tillsammans med K 3 har fällning av fallskärmsjägare genomförts från fyra Tp 84 samtidigt. Det är den största fällningen som genomförts i landet.

Genomförd grundläggande och nivåhöjande utbildningar vid *Försvarmaktens skolor* och vid *Försvarshögskolan* har bedrivits enligt planerna och mot fastställda mål. Av bland annat ekonomiska skäl har yrkesofficersprogrammet 2004/06 och huvuddelen av reservofficersprogrammet 2004/05 ställts in.

Av tabellerna framgår relevantalet vid olika utbildningar inom Försvarmakten och vid Försvarshögskolan. Kursbeteckningarna betyder följande (inom parentes anges den grad mot vilken utbildningen sker):

YOP = yrkesofficersprogram (fänrik), ROP = reservofficersprogram (fänrik), TAP = taktiskt program (kapten), SP = stabsprogram (major), CHP = chefsprogram (överstelöjtnant). Huvuddelen av de utländska eleverna kommer ifrån Baltikum och Norge. Försvarmakten har i sin tur 24 elever på längre kurser och utbildningar vid utländska skolor.

	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal examine- rade män	Antal examine- rade kvinnor	Totalt	Antal utländska elever
YOP 02/04 (MHS)	474	48	522	459	47	506	14
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbildning	Antal kvinnor under utbildning	Totalt	Antal utländska elever
YOP 03/05 (MHS)	441	45	486	428	43	471	8 + 7 (04/06)
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal examine- rade män	Antal examine- rade kvinnor	Totalt	Antal utländska elever
ROP 03/04 (MHS)	103	8	111	84	6	90	0
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbildning	Antal kvinnor under utbildning	Totalt	Antal utländska elever
ROP 04/05 (MHS)	22	2	24	22	2	24	0
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal examine- rade män	Antal examine- rade kvinnor	Totalt	Antal utländska elever
TAP 03/04 (MHS)	297	16	313	297	15	312	8
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbild- ning	Antal kvinnor under utbild- ning	Totalt	Antal utländska elever
TAP 04/05 (MHS)	242	22	264	242	22	264	9
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal examine- rade män	Antal examine- rade kvinnor	Totalt	Antal utländska elever
SP 03/04 (FHS)	191	10	201	188	10	198	1
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbild- ning	Antal kvinnor under utbild- ning	Totalt	Antal utländska elever
SP 04/05 (FHS)	171	8	179	170	8	178	0
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal examine- rade män	Antal examine- rade kvinnor	Totalt	Antal utländska elever
CHP 02/04 (FHS)	66	0	66	61+20(Tekn)	0	81	4
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbild- ning	Antal kvinnor under utbildning	Totalt	Antal utländska elever
CHP 03/05 (FHS)	91	3	94	69	2	71	6
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbild- ning	Antal kvinnor under utbildning	Totalt	Antal utländska elever
CHP 04/06 (FHS)	60	6	66	61	6	67	8
	Antal inryckta män	Antal inryckta kvinnor	Totalt	Antal män under utbild- ning	Antal kvinnor under utbildning	Totalt	Antal utländska elever
CHP 04/06 Tekn (FHS)	11	1	12	11	1	12	0

Vid Forsvarsmaktens olika *centrum* har bland annat vid Skyddscentrum för första gången genomförts förbandsutbildning med värnpliktiga till NBC-kompaniet. Tidigare värnpliktsutbildning har enbart omfattat specialister. Utbildning av NBC-kompani 2003/04 har avslutats med goda erfarenheter inför 2004/05. Den internationella insatsstyrkan BC 01 har utbildats enligt plan och blev under året operativ. Vid SWEDEC har under året etableringen av systemet EOD IS fortsatt i Sverige och i utlandet. Totalt är ca. 60 EOD IS OP (fältsystem) i drift i Sverige och vid Utlandsstyrkan.

Forsvarsmaktens logistik har i allt väsentligt utvecklats och nått produktions- och rationaliseringsmålen för 2004. Produktion till Forsvarsmaktsexterna kunder har överstigit förväntningarna. Överbeläggning har förekommit under vissa tidsperioder, främst inom Teknikdivisionen och Teknikområde Ledning. Hög beläggning samt engagerad personal har medfört att resultatet såväl kvalitetsmässigt som ekonomiskt slutat i paritet med årsmålen. Den återkommande kraftiga reduceringen av utbildningsbudgeten har medfört kompetensbrist, vilket påverkar servicenivån negativt och att vissa beställningar inte har kunnat effektueras samt kostnadsökningar för administration och konsulter. Sammantaget har detta inneburit effektivitetsbrister i produktionen. Omorganisationen till färre antal försörjningsenheter har genomförts från och med den 1 april. Antalet försörjningsenheter har minskat från 14 till nio. Försörjningsdivisionens centrala enheter i Karlstad har under året flyttats till Boden. Etableringen av teknikdivisionens stab i Arboga har fortsatt. Teknikdivisionens ledningsdelar i Karlstad har flyttats till Arboga. Servicedivisionens ledningsdelar i Karlstad har etablerats i Karlskrona. Omorganisationen till färre antal serviceenheter har genomförts från och med den 1 april. Antalet serviceenheter har minskat från 22 till tolv. En detaljerad redovis-

ning av Forsvarsmaktens logistiks verksamhet framgår av bilaga 5.

Vid *utlandsstyrkan* har förberedelser för internationella insatser och missioner avseende utbildnings- och övningsverksamhet i stort genomförts enligt plan. Även den oväntade händelseutvecklingen i Kosovo, vilket i april medförde behov av snabb personell och materiell förstärkning till bataljonen KS 09, har hanterats effektivt. En utökning av truppbidraget till Afghanistan har tränats och roterat till landet under sommaren. Truppbidraget består av stabsofficerare, en nationell logistikenhet samt brandsoldater som tjänstgör i Kabul. Det tidigare svenska bidraget med stabsofficerare till Stabilisation Force (SFOR) i Bosnien-Herzegovina överfördes i slutet av året till European Union Force (EUFOR). Det svenska förbandet (EB 01) som stödjer Operation Althea ingår i Multinational Task Force North (MNTF N) och består i huvudsak av en logistikenhet. EB 01 blev operativt den 2 december och består av 63 personer.

Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling

Allmänt

Omfattande insatser har under året lagts ner för att styra ekonomin mot de utgiftsbegränsningar som successivt ålagts investeringsanslaget. Begränsningarna har lett till att utfallet per förbandstyp skiljer sig från det planerade utfallet. Ett överutnyttjande har skett på i princip alla förband utom på JAS 39-förbanden, som i kraft av sin dominerande ekonomiska ställning balanserar de övriga. För att kunna fullfölja materielplaneringen och tillgodose materielbehoven är det av avgörande betydelse att Forsvarsmakten får disponera det anslags-sparande som uppkommit till följd av utgiftsbegränsningarna.

Tillförsel av materielsystem och materiel ingående i materielsystem har därmed trots

Ubåt typ Västergötland intar ytläge
© Forsvarets bildbyrå – Håkan Nyström

detta kunnat ske på ett sätt som har inneburit att såväl insatsorganisationen som den internationella förmågan kunnat utvecklas som planerats och med hanterbara brister och förseningar.

Materiel

Anskaffning

Till de *operativa lednings- och underhållsförbanden* har lägescentral för Högkvarteret levererats under första kvartalet. En flyttning av de taktiska kommandona till OPIL i Uppsala har genomförts under året. Huvuddelen av signalspaningsbataljonens materiel har levererats. Sat ellitkommunikationsutrustningar har anskaffats för främst utlandsstyrkans behov.

Till *divisionsförbanden* pågår leverans av stridsledningenheter och radarstationer för luftvärnsförbanden. 40 broterrängbilar avsedda för Däcksbro 200 har levererats under tredje kvartalet för att användas under utbildning vid ingenjörsförbanden. Fem djupminröjnings-system har levererats. Ammunitionsröjning sskyddssats för oskadliggörande av granater (objekt) innehållande biologiska och kemiska stridsmedel har levererats. Anskaffning av provtagningsutrustning pågår till NBC-kompaniet och internationella förband. Transportemballage för prover, kollektivt C-skydd, komplettering av C-indikeringsinstrument samt ett nytt B och C-saneringsmedel till NBC-insatsstyrka och NBC-kompaniet har anskaffats.

Till de *nationella skyddsstyrkorna* fortsätter leverans av Ak 4B med rödpunktsikte till Hemvärnet enligt plan.

Till *armébrigadförbanden* har minskydd till stridsvagn 122 Leopard levererats och de två första exemplaren har använts i grundutbildningen vid P 4 och I 19. Skyddspaket Stridsfordon 90 för internationell tjänst har införts på samtliga vagnar.

Till de *marina lednings- och underhållsförbanden* har första delleverans från industrin av Kustspaningsradar PS 640 inklusive kommunikationslösning och anslutningsnät skett till FMV. Driftsättning förväntas ske fr.o.m. 2005. Delar av radarkedjan bedöms vara operativt driftsatta fr.o.m. 2006.

Till *helikopterförbanden* har inga materielleveranser skett.

Till *stridsfartygsförbanden* har under 2004 produktion och utveckling av korvetterna HMS Visby och HMS Helsingborg fortsatt. HMS Helsingborg har under hösten genomfört provverksamhet till sjöss för kontroll och prov av levererad och installerad materiel. Det tredje fartyget i serien (HMS Härnösand) sjösattes enligt plan den 16 december. Vidare har ombyggnation och modifiering av två minröjningsfartyg typ Styrso till röjdykarfartyg påbörjats. Ett fartyg (HMS Spårö) har levererats under året, det andra fartyget (HMS Sturkö) beräknas levereras halvårsskiftet 2005

Till *amfibieförbanden* har av totalt 16 anskaffade trossbåtar åtta tillförts splitterskydd.

Till *flygvapnets lednings- och underhållsförband* har utrustning för basering av SwAFRAP 39 C levererats. Fyra klargöringsvagnar för flygplan JAS 39 Gripen med utrustning har iordningställt för leverans till Ungern. Revidering av flygstridkrafternas infrastruktur (Flygbassystem 90) har påbörjats.

Till *JAS 39-förbanden* har leveranser skett av elva JAS 39 C ur delserie 3 samt det sista flygplanet ur delserie 2. Leverans av underhållssystem har genomförts. Ny utrustning, utbytesenheter, reservdelar m.m. har löpande levererats under 2004. Provflygning med precisionsvapnet LDP (Laserkapsel) har genomförts vid Saab. Integrationsarbetet av laserbomber (LGB/GBU 12) har genomförts.

Till *övriga stridsflygförband* har inga materielleveranser skett.

Vid *transportflygförbanden* har integrationsarbetet för lufttankningsutrustningen genomförts under året. Projektet är som helhet försenat drygt två år och flygplanet kan operera som tankar för prov och försök tidigast i mars 2005, dock utan inre tankar monterade. Flygplan Tp 100A "Open Skies" har genomgått certifiering i Tyskland. Viss modifiering av kameran genomförs på Zeiss för att säkerställa luftvärdigheten inför slutlig montering. Flygplan Tp 100 C har levererats och är nu i operativ drift på F 17 och F 21.

JAS 39 Gripen
© Peter Liander

Till *utlandsstyrkan* har anskaffning av skyddade och oskyddade patrullfordon av personbilstyp slutlevererats och används främst i Afghanistan. Försvarsmakten har efter slutleverans erhållit 149 pansarterrängbilar 203A och 20 pansarterrängbilar 202 i fem ledningsversioner avsedda för två insatsbataljoner och några andra enheter i utlandsstyrkan.

Sammantaget har materielleveranserna till Försvarsmakten varit betydande under året trots de ålagda utgiftsbegränsningarna. Under 2004 har bland annat följande större materielssystem och materielobjekt tillförts Försvarsmakten:

- skyddspaket för Stridsfordon 90 till 58 stridsfordon av alla varianter
- lägescentral till Högkvarteret
- rullflakssystem och containerhanteringsutrustningar
- broterrängbilar avsedda för Däcksbro 200
- djupminröjmaskiner
- truppminröjssystem
- splitterskyddade trupptransportfordon
- minskydd till stridsvagn 122 Leopard
- korvett typ Visby
- modifiering på ett av två Styrso minröjningsfartyg
- varnare- och signalspaningssystem på korvett typ Göteborg till alla fyra fartyg i serien
- splitterskydd till trossbåtar till amfibieförbanden
- JAS 39 delserie 3 och sista flygplan i delserie 2
- kommunikationsutrustning FR 90
- flygplan TP 100 C
- skyddade och oskyddade patrullfordon av personbilstyp

Under året har därutöver studie- och utvecklingsverksamhet bedrivits inom bland annat följande områden:

- utveckling av IT-försvarsförbandet
- studier av splitterskyddad enhetsplattform (SEP)
- försök med amfibieflytbro i subarktiskt klimat
- försök med splitterskyddat bataljonsartilleri, granatkastare (SSG 120).

Avveckling

Avveckling av krigsmateriel redovisas i bilaga 5.

Internationellt materielsamarbete

Försvarsmakten har under 2004 fortsatt utvecklingen av det internationella materielsamarbetet, vilket är en viktig komponent i Försvarsmaktens materielanskaffningsstrategi. Verksamheten har bestått av bi- och multilateralt samarbete inom främst WEAG, EDIR-FA, NORDAC mm. Kontaktskapande verksamhet har genomförts genom Försvarsmaktens deltagande i olika internationella försvarsmaterielutställningar, försvarssymposier, internationella flygdagar och örlogsbesök.

Arbetet inom Western European Armament Group (WEAG) har under 2004 inriktats mot att under 2005 kunna överföra sin verksamhet inom materielområdet till andra samman slutningar, främst European Defence Agency (EDA), som konstituerats under 2004.

European Defence Industry Restructuring Framework Agreement (EDIR-FA), har under 2004 varit en mycket viktig multilateral samsamarbetsorganisation avseende internationellt materielsamarbete. I samarbetet deltar de största producenterna av försvarsmateriel i Europa (utöver Sverige deltar Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien och Storbritannien). Försvarsmakten har under 2004 deltagit inom flera områden och med högst ambition inom SC6, Harmonisation of Military Requirements (HMR), vilken arbetar med kravharmonisering utgående från identifierade förmågebrister. I och med 2004 års utgång är åtta undergrupper inom HMR verksamma med harmonisering av krav inom lika många områden.

Arbetet inom NORDAC har under 2004 varit inriktat på att finna områden där gemensam utveckling och anskaffning är möjlig.

Försvarsmakten har under 2004 deltagit med representanter i studie- och arbetsgrupper som arbetar med interoperabilitetsfrågor inom NATO-PFF.

Inom EU har European Capabilities Action Plan (ECAP) inrättats för att åtgärda de kvarstående brister i uppfyllandet av Headline Goal 2003, som inte kan åtgärdas genom utökade bidrag från medlemsstaterna. Svensk medverkan i ECAP har under 2004 omfattat deltagande i projektgrupperna HQ, UAV, lufttankning, specialförband och NBC, samt ledning, tillsammans med UK, av projektgrupp ISTAR Framework.

Det bilaterala samarbetet har hittills varit den mest effektiva samarbetsformen vad gäller att identifiera och genomföra samarbetsprojekt. Försvarmakten har under 2004 vidareutvecklat befintliga samarbetsrutiner och landstrategier. De mest prioriterade nationerna för bilateralt materielsamarbete har varit de nationer som ingår i EDIR-FA, de nordiska länderna, USA samt de nationer som anskaffat Gripensystemet.

Anläggningar

Anskaffning

Projektering av anläggningsutbyggnad av spaningsradar PS 640 pågår. Analyser med Fortifikationsverket har påbörjats avseende vilka åtgärder, såväl ägarrelaterade som verksamhetsberoende, som skall vidtas på Muskö. Inga investeringar har påbörjats med hänsyn till pågående utredningar. Ombyggnad av resterande anläggningar för flygvapnets radiosystem TARAS har slutförts.

Avveckling

Ett stort antal truppbefästningar har avyttras under året och avvecklingen går enligt plan. Vissa svårigheter har uppstått vid avveckling av äldre ledningsplatser där delar hyrts ut till f.d. Televerket och nu nyttjas av Telia. Avveckling av anläggningar och materiel tillhörande fasta och rörliga kustartilleri förband som utgått ur insatsorganisationen har fortsatt under året.

Forskning och teknikutveckling (FOT)

Allmänt

Den övergripande inriktningen och syfte med verksamheten för forskning och teknikutveckling är att bidra till Försvarmaktens utveckling med nödvändig kunskap, kompetens och teknikförsörjning i syfte att

- utveckla Försvarmaktens funktioner så att erforderlig modernitet erhålls för att möta tänkbara möjligheter, framtida hot och risker
- skapa handlingsfrihet för att kunna anpassa Försvarmaktens förmågor till nya villkor och uppgifter

- utveckla Försvarmaktens förmågor och funktioner för lösandet av förelagda uppgifter

Verksamheten är indelad i tre huvudkategorier; forskning, teknikutveckling och koncernuppdrag. Projekten är normalt fleråriga. Försvarmakten beställer verksamheten vid Försvarets materielverk (FMV), Förvarshögskolan (FHS) och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Dessa lägger i många fall sekundära, uppdrag till industriföretag, universitet, högskolor m.fl. eller genomför verksamheten i internationell samverkan.

Resultatet i form av uppbyggd kunskap och kompetens håller hög kvalitet. Flera områden innehåller forskning och teknikutveckling på internationell toppnivå och medger därmed ett viktigt informations- och kunskapsutbyte med andra länder. Ett ökande antal verksamheter genomförs bi- eller multilateralt. Ett starkt engagemang uttrycks i samarbeten inom bland annat WEAG och LOI/FA.

Den direkta effekten av FoT för Försvarmaktens förmågeutveckling kan mätas först när erhållen kunskap och teknologi är implementerad i system, förband och processer, men bidrar starkt till att upprätthålla Försvarmaktens förmåga till utveckling och anpassning. Verksamhetens effekt kan dock indirekt mätas i projektens måluppfyllelse och i aktiviteter syftande till spridning av information och resultat.

Genomförd verksamhet i stort

Tyngdpunkten på 2004 års verksamhet har legat på system- och delsystemnivå för:

- Spaningsförmåga och förmåga till informationsinhämtning mot luft-, yt- och undervattensmål innefattande främst sensortillämpningar i form av radarteknik, IR-teknik och akustisk teknik samt systemkompetens för obemannade plattformar.
- Ledningsförmåga på operativ och taktisk nivå genom studier av nätverksutbyggnad (t.ex. arkitekturer och gränssnitt), informationssystemteknik, -säkerhet och -krigföring,

Årets utbildningskull av värnpliktiga röjdykare genomför första dykningen.

© Försvarets bildbyrå
– Andreas Karlsson

sambandsteknik, tekniker för sensor-, informations- och datafusion, Människa-System-Interaktion (MSI), rymdtillämpningar samt modellering och simulering.

- Bekämpningsförmåga för det framtida slagfältet, förmåga till väpnad strid, förmåga att tillämpa telekrigsteknik, signaturanpassningsteknik, undervattens teknik och vapentechnik (inom precisionsbekämpning, graderad verkan, fjärrstridsmedel samt enskilda stridsdelars effekt).
- Skyddsförmåga i en framtida hot- och stridsmiljö, avseende skydd mot NBC-stridsmedel, fjärrstridsmedel samt vidare ballistiska skydd och personliga skydd.

Därutöver har stöd givits till Försvarets ledning av långsiktig utveckling. Vidare har ökade insatser gjorts för att åstadkomma samverkan med civil forskning. Den första fasen i ett långsiktigt program avseende nanoteknik är under genomförande.

Forskning

Forskningsuppdragen till FOI och FHS har i huvudsak genomförts enligt Försvarets beställning. Verksamheten har bedrivits inom ett stort antal forskningsområden, där tyngdpunkten legat på forskning inom ledning, bekämpningssystem och skydd, sensortillämpningar, telekrig och undervattens teknik, samt människans framtida roll och integration i system, som användare, operatör och beslutsfattare.

Till kategorin forskning hänförs även regeringsuppdraget NFFP. Programmet bedöms fortsätta även framledes. Satsningen på strategiska forskningskärnor har ökat något.

Teknikutveckling

Försvarets beställer teknikutveckling vid FMV. En stor del av dessa beställningar upphandlas i sin tur av FMV främst vid svensk försvarsindustri. Verksamheterna är till största

delen av flerårig karaktär. Beställd verksamhet har genomförts och avrapporterats efterhand.

Koncernuppdrag

Koncernuppdragen inom verksamhetsområdet upphandlas vid FMV, FHS och FOI. Uppdrag till FMV omfattar stöd med teknisk kompetens och infrastruktur för perspektivstudier, ledningsstöd för inriktning av teknikutveckling och kompetensutredningar. Uppdrag till FHS omfattar projekt för att stödja Försvarets långsiktiga utveckling. Uppdrag till FOI omfattar metod- och utredningsstöd, främst för långsiktig planering och långsiktigt inriktad perspektivstudieverksamhet. Uppdragen har genomförts i erforderlig omfattning.

Till kategorin koncernuppdrag förs även regeringsuppdrag avseende FOI internationella verksamhet. Kompetensuppbyggnad vid FOI för utveckling av operationsanalysstödet har fortsatt. Samverkan med och överföring av resultat till studieverksamheten har framförallt skett genom verksamheter inom FoRMA.

Ekonomi

Nedanstående tabell visar i sammanfattning verksamhetsutfallet den 31 december 2004.

Verksamhet	Verksamhetsutfall (tkr)
Forskning vid FOI	490 208
Forskning vid FHS	30 219
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP ¹⁾	20 337
Teknikutveckling	430 336
FOI internationella samarbete ²⁾	16 000
Övriga koncernuppdrag	44 203
Totalt³⁾	1 031 303

1) Enl. RB finansiella villkor. Anslagsavräkningen är endast 20 000 tkr p.g.a. ränteintäkter.

2) Enl. RB finansiella villkor.

3) Anslagsavräkningen är dock endast 1 028 637 tusen kr p.g.a. ränteintäkter.

Nedanstående tabell visar utfallet i tusentals kronor av forskning och teknikutveckling fördelat på FoT-områden.

FoT-område	(tkr)	Forskning	Teknikutveckling	Totalt FoT
Modellering och simulering		12 718	13 942	26 660
Ledning inkl IT och samband		63 874	33 435	97 457
MSI inkl fysiologi		36 587	7 666	44 253
Urval och ledarskap		12 391		12 391
Sensorer inkl signaturanpassning		71 560	62 943	134 503
Undervattenssensorer och vapen		62 085	16 712	78 797
Vapen, verkan och skydd		96 470	37 338	133 808
Skydd och anläggningar		3 606		3 606
Telekrig		95 415	21 347	116 762
Obemannade farkoster		4 154	8 197	12 351
Materialteknik och elektronik		1 101	9 413	10 514
Logistik			8 500	8 500
Vapentraumatologi		13 231		13 231
Miljöfrågor		7 610		7 610
NBC		6 511		6 511
FOI strategiska forskningskärnor		21 151		21 151
Temaområde		2 999		2 999
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP 1)		20 337		20 337
Särskilt FoT-program 2)			54 921	54 921
Demonstratorprogram FoT3)			153 603	153 603
Övrig forskning		8 816		8 816
Totalt		540 764	430 336	968 101

1) Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, genomförs i samverkan mellan Försvarmakten, VINNOVA och försvarsindustrin (SAAB, VAC och EMW), på uppdrag av regeringen. Utfallet högre än ram p.g.a räntekostnad som kompenseras med generell ränteintäkt.

2) Försvarmaktens särskilda FoTprogram som innehåller bland annat FoT-satsningar på generiska teknologier.

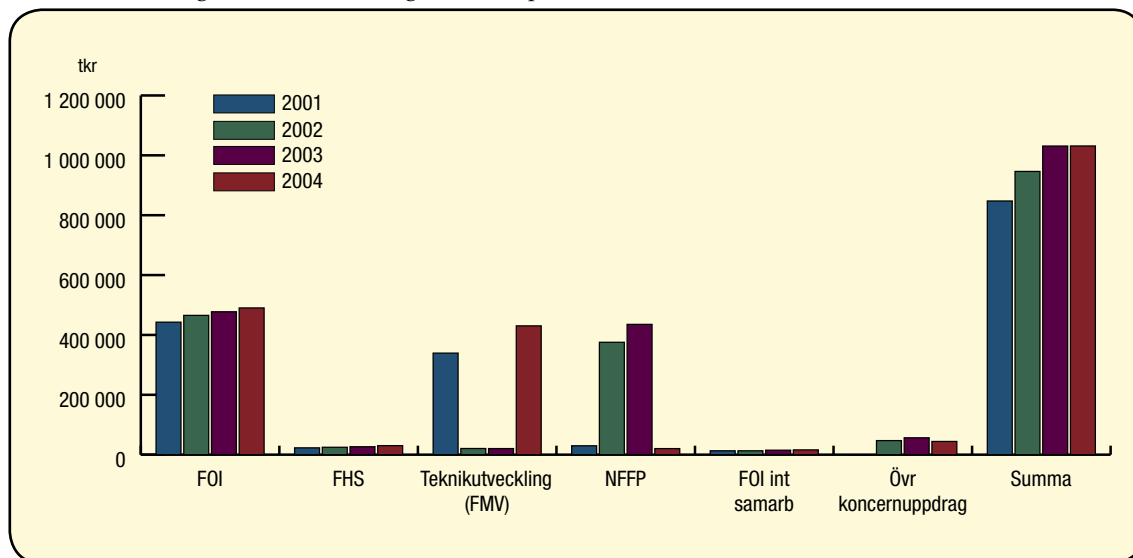
3) Teknikutvecklingsprogram för teknikdemonstratorer som stöd för handlingsfrihet, anpassningsförmåga och kompetensutveckling.

Jämförelse mellan planerat för 2004 och utfall den 31 december 2004.

Verksamhet	(tkr)	Planerat 2004	Utfall 2004-12-31
Forskning		537 016	540 764
Teknikutveckling		439 856	430 336
Koncernuppdrag		61 831	60 203
Totalt¹⁾		1 038 703	1 031 303

1) Anslagsavräkningen är dock endast 1 028 637 tusen kr p.g.a ränteintäkter.

Nedanstående figur visar utvecklingen under perioden 2001 – 2004.

Figur 6 – Forskning och teknikutveckling 2001 – 2004

Insatser

En detaljerad redovisning av insatser m.m., inklusive incidentinsatser, under året framgår av hemlig bilaga 6 vad avser de nationella insatserna. I hemlig bilaga 6 framgår också i detalj den beredskap som upprätthållits under året och som regleras i Försvarets beredskapsorder. I bilaga 4 redovisas beredskapen för de internationella insatserna. I det följande redovisas beredskapen mera översiktligt samt det stöd till samhället som getts.

Grundberedskap

Beredskap har upprätthållits med sjö- och flygstriidskrafter. Beredskaps- och säkerhetskontroller har genomförts vid garnisoner, arméförband, flygflottiljer och militärdistriktsgrupper med tillfredsställande resultat. Beredskapsavtal med personal i insatsplutoner har tecknats.

Sjöövervakning med bevakningsbåtar har inte uppnått planerat antal gångtimmar med anledning av personalbrist beroende på ej uppfyllda bemanningsuppdrag.

Incidentberedskap

Luft- och sjöbevakning samt stridsledning för övervakning och ingripande enligt IKFN har genomförts.²⁾

2) Förordning (1982:756) om Försvarets ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet, m.m. (IKFN-förordning).

Beredskap för internationell verksamhet

I Försvaretsmakten finns för närvarande följande enheter anmälda till internationella styrkeregister med 30 till 90 dagars beredskap för internationella insatser. Delar av dessa förband är insatta i pågående insatser enligt nedan.

Markstridsförband

- Svenska delar av en nordisk brigadstab
- Ett stabskompani för nordisk brigadstab
- En mekaniserad bataljon med stridsfordon 90
- En mekaniserad bataljon med pansarbandvagnar och pansarterrängbilar
- Ett militärpolis kompani
- Ett ingenjörskompani med ammunitions- och minröjningsförmåga
- Svenska delar av en nordisk logistikbataljon
- En artillerilokaliseringsradargrupp (från 2005-01-01)
- En jägarpluton (från 2005-01-01)

Sjöstridsförband

- Ett sjöminröjningsförband typ Landsort
- Ett korvetförband typ Stockholm/Göteborg
- Ett ubåtsförband typ Gotland

Flygstridsförband

- Ett transportflygförband C-130
- Ett spaningsflygförband JAS 39
- Ett signalspaningsflygplan S102B

Gemensamma enheter

- Ledningsresurs (stabsofficerare)
- Militärobservatörer
- En NBC-insatsstyrka (från 2004-07-01)
- Ram för ett CIMIC-kompani samt CIMIC-specialister³⁾

Beträffande förbandens beredskap och nyttjande kan följande anmärkas.

Stabskompaniet för stöd till den nordiska brigadstaben har 30 dagars beredskap under den tid Sverige har ansvar för brigadledningsfunktionen (fr.o.m. juli 2004 t.o.m. juni 2006).

Den mekaniserade bataljonen med stridsfordon 90 (IA 03) är sedan den 1 april 2004 insatt med förstärkt kompanistridsgrupp i Liberia (UNMIL). Hela bataljonen nyttjas för fortsatt rotation av insatsen. Kravet på 30 dagars beredskap har upphört under pågående insats. Viss del av trosskompaniet, endast personal, är utlånad till den nordiska logistikbataljonen (NL 03). Första rotation av insatsenheten i Liberia (LA 02) skedde i augusti. En andra rotation av insatsenheten i Liberia (LA 03) har förberetts.

Den mekaniserade bataljonen med pansarbandvagnar/pansarterrängbilar är insatt i Kosovo (KFOR) och omsätts fortlöpande genom rotation. Under inledningen av andra kvartalet förstärktes denna styrka med ytterligare personal (130) ur IA 03 och 15 pansarbandvagnar, samt med underrättelsepluton ur K4.

Militärpoliskompaniet är insatt med del i Kosovo (KFOR) och har under året varit insatt med del i Afghanistan (ISAF). Kravet på 30 dagars beredskap har upphört under pågående insats men skall återtas med reducerat kompani till den 1 januari 2006.

Nordisk Logistikbataljon (NL 03) har 30 dagars beredskap. Under december sattes delar av bataljonen (EB 01) in i den EU-ledda operationen ALTHEA i Bosnien-Herzegovina. Insatsen kunde genomföras inom anbefalld beredskapstid och fortsätter under 2005.

Utbildning av en artillerilokaliseringsradargrupp samt en jägarpluton för internationella

insatser har skett under andra halvåret. Dessa båda förband har 30 dagars beredskap från den 1 januari 2005.

Transportflygförbandet SWAFRAP C-130 har med del (basenhet och ett flygplan) varit insatt till stöd för insatsen i Afghanistan (ISAF) från gruppering i Termez, Uzbekistan. Fortsatta insatser under 2005 förbereds. Under dessa insatser kan kravet på 30 dagars beredskap för insats med resterande delar av förbandet endast upprätthållas från ordinarie grupperingsplats.

Organisering av en NBC-insatsstyrka med personal från Försvarsmakten och FOI slutfördes under första halvåret 2004 och styrkan har 30 dagars beredskap från den 1 juli 2004.

Stöd till samhället

Följande stöd har lämnats:

- eftersök av försvunna personer vid 96 tillfällen
- 283 ammunitionsröjinsatser
- 20 sjöfynd
- insatser i samband med höga vattenflöden i Småland och Norrland, elavbrott i Dalsland och i samband med skogsbränder (bland annat Utö och Skee).

Marinen har i samverkan med flygvapnet genomfört en lyckad bärgning av DC3. Kompletterande bottenundersökningar har genomförts under våren varvid ytterligare fynd gjorts.

4.minkrigflottiljen har inom ramen för grundutbildningen fortlöpande genomfört eftersökning och bärgning av ammunitions-effekter/sjöfynd, i genomsnitt ett uppdrag i veckan. En miljöoperation har genomförts vid Stora Pölsan där en stor bottenyta genomskötes. EOD-grupp har biträtt polisen i Kalmar län med eftersök av det s.k. "Knutbyvapnet" med lyckat resultat samt biträtt polisen i Eskilstuna med eftersök i Torshällaån, där också en pistol hittades.

Vid amfibieförbanden har omfattningen av stödåtgärder varit stor under verksamhetsåret bland annat genom eftersök, räddningsarbete vid översvämningar, ammunitionsröjningar och omhändertagande av sjöfynd.

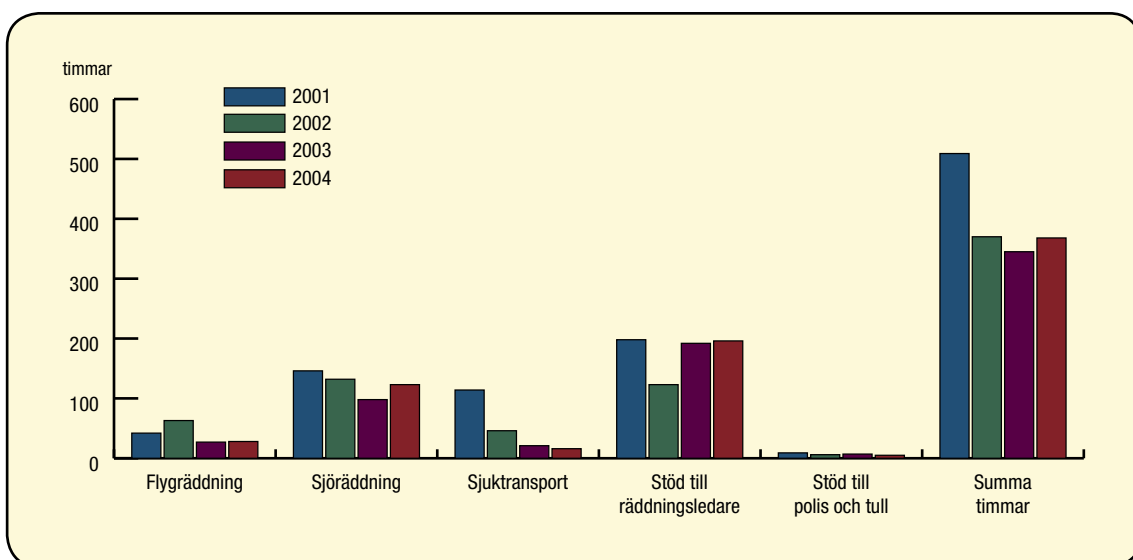
3) CIMIC = Civil Military Cooperation.

Under året har transportflygförbanden genomfört fällning av last över Nordpolen, ambulansflygning i Finland, flygtransporter inom Europa och till USA samt transporter från Sydostasien i samband med tsunami-katastrofen.

Stöd, i form av helikoptertransporter, har i timmar genomförts i något större omfattning än tidigare år. Totalt har ca. 370 insatser genomförts inom ramen för lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (2003 var antalet insatser 300) Ytterligare ca. 80 insatser har gjorts för annan statlig myndighet eller sjukvårdshuvudman. Insatserna har fördelat sig som framgår av tabellen.

Fördelning på verksamheter	Timmar
Flygräddning	28
Sjöräddning	123
Sjuktransport	16
Stöd till räddningsledare	196
Stöd till polis och tull mfl	5

Sammantaget under perioden 2001-2004 har helikopterinsatserna fördelat sig som framgår av figur 7.

Figur 7 – Helikopterinsatser 2001 – 2004

Även resurser från centrala och regionala transportflygenheter efterfrågas av olika myndigheter. När beslut tas att genomföra transport för stöd till samhället är tidsförhållandena ofta knappa och planerad verksamhet måste många gånger omplaneras med merkostnader som följd. Följande transporter har genomförts under 2004.

Fördelning på myndigheter	Timmar
Statliga verk	99
Varav Rikspolisstyrelsen (RPS)	26
Övriga beställare, bl.a. Karolinska sjukhuset	58

Försvarsmaktens förmåga att ge stöd till samhället fortsätter att utvecklas. Genomförd verksamhet, innebärande samordning inom Försvarsmakten samt samverkan med totalförsvars- och civila myndigheter, bedöms positivt ha bidragit till utvecklingen av insatsorganisationen.

Internationella insatser

Verksamheten vid utlandsstyrkan har genomförts med ett bra resultat. De svenska insatserna bedöms ha bidragit till en ökad säkerhet och stabilitet i de olika missionsområdena. Svenska förband har fått lovord för de genomförda insatserna. Lovorden omfattar såväl förbandens materiel och sätt att utföra sina uppgifter som den personliga färdigheten och soldategenskaperna hos förbandens personal.

En detaljerad redogörelse för de internationella insatserna framgår av bilaga 4.

Försvarsunderrättelseverksamhet

Försvarsmaktens militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (MUST) genomför försvarsunderrättelseverksamhet i enlighet med lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet och regleringsbrevet med syfte att svara mot Regeringens underrättelsebehov uttryckta i den särskilda inriktningen, för Försvarsmaktens behov och för att stärka underrättelsesamarbetet inom den Europeiska Unionen.

MUST bedriver militär säkerhetstjänst i enlighet med lagar och förordningar för Försvarsmakten, ett antal myndigheter under Försvarsdepartementets tillsynsansvar och för Fortifikationsverket. Verksamheten bedrivs främst genom att upprätta regelverk, utbilda kring dessa och genomföra kontroller av dessas efterlevnad. Totalförsvarets signalskyddsamordning (TSA), vilket samordnar signalskyddstjänsten inom hela totalförsvaret, är en del av MUST.

Arbetet vid den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten har till stor del inriktats mot att stödja pågående svenska insatser i Kongo, Liberia, Kosovo och Afghanistan med underrättelser och säkerhetsskyddsåtgärder. Underrättelser har lämnats för att skapa underlag för beslut om dessa insatser.

Säkerhetsskyddskontroller har med gott resultat genomförts på ett antal platser, såväl inom landet som vid utlandsstyrkan och vid försvarsavdelningar vid svenska ambassader i utlandet.

Förberedelser för inrättande av försvarsavdelningar vid de svenska ambassaderna i Tallin, Riga och Peking har genomförts. Försvarsavdelningarna inrättades den 1 juli.

En mer detaljerad redovisning av den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens genomförande under året och hur väl regeringens underrättelsebehov har tillgodosetts lämnas i särskild ordning.

Soldat ur arméns insatsstyrka IA 03.

© Försvarets bildbyrå – Anders Sjödén

Resultatindikatorer

Vissa volymer

Grundutbildning

2004	Antal inryckta	Antal utryckta	Antal krigs- placeringsbara	Avgångsprocent
Arméstridskrafter	10 024	9 144	8 851	11,9
Marinstridskrafter	2 613	2264	2 225	9,7
Flygstridskrafter	1 829	1713	1 679	11,0
Totalt	14 466	13 121	12 755	11,4

2003	Antal inryckta	Antal utryckta	Antal krigs- placeringsbara	Avgångsprocent
Arméstridskrafter	10 679	8 533	8 464	14,2
Marinstridskrafter	2 680	1 841	1 645	12,3
Flygstridskrafter	1 992	1 613	1 574	11,4
Totalt	15 529	12 133	11 683	13,3

2002	Antal inryckta	Antal utryckta	Antal krigs- placeringsbara	Avgångsprocent
Arméstridskrafter	10395	9797	9651	15,4
Marinstridskrafter	2493	2410	2397	11,6
Flygstridskrafter	1658	1276	1223	11,6
Totalt	14546	13483	13271	14,2

2001	Antal inryckta	Antal utryckta	Antal krigs- placeringsbara	Avgångsprocent
Arméstridskrafter	9 566	8 551	8 162	12,4
Marinstridskrafter	2 604	2 328	2 038	10,4
Flygstridskrafter	1 689	1 731	1 723	10,8
Totalt	13 859	12 610	11 923	12,2

Analys Avgångsstatistiken för värnpliktiga som avbrutit sin grundutbildning under 2004 visar en minskning med cirka två procentenheter jämfört med 2003 och är lägre än det genomsnittliga värdet för perioden 1998-2002. Försvarsmakten följer noga utvecklingen av avbrott under grundutbildningen och vidtar såväl planerade som behovsstyrda åtgärder i syfte att ytterligare minska avgångarna. Denna verksamhet genomförs i nära samarbete med Pliktverket.

Nivåhöjande personalutbildning

Program	Totalt antal elever 2004 ¹⁾	Totalt antal elever 2003 ¹⁾	Totalt antal elever 2002 ¹⁾	Totalt antal elever 2001 ¹⁾
Arméprogram	520	587	493	564
Marinprogram	257	288	247	264
Flygvapenprogram	299	280	275	256
Totalt	1076	1155	1 015	1 084

1) Antal examinerade, inte fackprogram. Under 2004 har 27 utländska elever examinerats.

Analys Behovet av nivåhöjande personalutbildning är på en tämligen konstant nivå, vilket speglar grundorganisationens behov av kompetens i olika nivåer inom försvarsbeslutsperioden.

Hemvärnsutbildning

Antal tjejdagar 2004	Antal tjejdagar 2003	Antal tjejdagar 2002	Antal tjejdagar 2001
177 924	176 821	199 027	183 834

Körmil stridsfordon

Stridsfordonstyp	2004		2003		2002		2001	
	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall
Strv 121-122	6 622	5 926	5 730	4 845	5 005	3 473	6 154	5 601
Strf 90	25 980	25 839	17 885	17 799	18 072	12 760	15 423	13 885
Pbv 302	8 470	4 928	6 960	4 745	6 816	6 440	12 624	10 267
Pbv 401	14 014	11 192	13 092	11 291	44 963	29 000	7 861	5 731
Pbv 501	44	46	60	0	0	10	700	375

1) varav utlandsstyrkans missioner och rotationsutbildning har budgeterats till 8 900 körmil och utfall blivit 6 359 körmil.

Gångtimmar per fartygstyp

Fartygstyp	2004	2003	2002	2001
Korvett	5 108	3 450	2 933	1 800
Robotbåt	960	1 413	1 711	1 693
Patrullbåt	2 217	2 306	3 247	3 266
Ubåt	3 103	4 152	4 103	5 790
Minjaktfartyg (Ldo)	3 869	3 113	3 150	3 000
Minjaktfartyg (Sty)	2 418	2 598	2 325	— ³⁾
Minfartyg (Ckr)	1 662	1 354	54 1	2 340
Stödfartyg (Trossö)	336	480	557	— ²⁾
Stödfartyg (Visborg)	687	830	940	— ²⁾

Anm: Utökning av tabellen efter diskussion med RRV våren 2001.

1) Provturer i FMV regi.

2) Uppgifter inte bokförda.

3) Inga uppgifter finns för 2001, ny fartygstyp.

Flygtimmar per år och flygplan- och helikoptertyp

Flygplanstyp	2004	2003	2002	2001
JA 37	2 890	4453	5371	4 795
AJS 37 (exkl SK)	1 059	1363	1415	1 572
JAS 39 Gripen	11 318	8663	7152	5 241
Tp 84	2 641	3066	3658	3 308
Hkp 4	1 702	1 699	2177	1 856
Hkp 6	609	2 866	3531	4 291
Hkp 9	4 564	4 313	4495	2 388
Hkp 10	3 128	3 240	2947	3 381
Hkp 11	1 584	1 709	2348	1 746
Hkp 15	747			
SH 89	255	381	412	513

Vissa särskilda kostnader

Totalkostnad per tjänstgöringsdag värnpliktiga

Definition: Totalkostnad för verksamheten grundutbildning (inkl. utnycklat stöd).

2004	Antal tjgdgr	Kostnad (tkr)	Kr/tjdag
Arméstridskrafter	2 969 978	4 127 330	1 370
Marinstridskrafter	939 128	1 657 795	1 765
Flygstridskrafter	523 985	3 497 991	6 676
Summa:	4524	3405	2 094

2003	Antal tjgdgr	Kostnad (tkr)	Kr/tjdag
Arméstridskrafter	2 964 664	4 049 194	1 366
Marinstridskrafter	641 046	1 639 139	2 557
Flygstridskrafter	489 659	3 746 461	7 651
Summa:	4 095 369	9 434 794	2 304

2002	Antal tjgdgr	Kostnad (tkr)	Kr/tjdag
Arméstridskrafter	2 770 697	3 342 059	1 206
Marinstridskrafter	876 051	2 062 283	2 354
Flygstridskrafter	418 805	2 397 625	5 725
Summa:	4 065 553	7 801 966	1 919

2001	Antal tjgdgr	Kostnad (tkr)	Kr/tjdag
Arméstridskrafter	2 682 723	2 917 236	1 087
Marinstridskrafter	866 573	1 898 909	2 191
Flygstridskrafter	608 074	2 194 013	3 608
Summa:	4 157 370	7 010 158	1 686

Analys De minskade kostnaderna för flygförbanden beror på att flygtidskostnaden redovisas inom prestationsområde förbandsutbildning, en nedgång mellan åren 2003 och 2004 på 15% av flygtiden påverkar snittkostnaden per tjänstgöringsdag. Nedgången av kostnader per tjänstgöringsdag för marina förband beror framförallt på att hyreskostnaderna har fördelats på ett annat sätt 2004 i förhållande till 2003.

Kostnad per gångtimme och fartygstyp

Definition: Kostnader för drivmedel och underhåll/Antal gångtimmar

Fartygstyp	Antal gångtimmar 2004	Kostnader år 2004 (tkr)	Kostnad per tim (kr)			
			2004	2003	2002	2001
Korvett	5 108	35 209	6 892	7 945	8 905	8 182
Robotbåt	960	7 826	8 152	10 003	9 371	8 888
Patrullbåt	2 217	8 225	3 710	3 085	3 772	5 726
Ubåt	3 103	37 701	12 150	8 849	1 438	11 400
Minjaktfartyg (Ldo)	3 869	15 290	3 952	5 845	5 000	4 100
Minjaktfartyg (Sty)	2 418	7 442	3 078	2 194	2 800	
Minfartyg (Ckr)	1 662	20 401	12 275	13 516	—	5 532
Stödfartyg (Trossö)	336	5 328	15 857	7 945	15 784	
Stödfartyg (Visborg)	687	86	15 512	19 996	19 662	

Analys Förändring av kostnad/gångtimme mellan åren beror på att storleken på insatta underhållsåtgärder varierar mellan åren. Dessa åtgärder är ej gångtidsberoende. Underhållsåtgärdena följer en fastlagd plan. Eftersom en stor del av kostnaden består av en för året fastställd underhållskostnad, vilka utslaget per gångtimma blir större om gångtidsuttaget under året varit lågt, har kostnaden per gångtimma i de flesta fall ökat. Generellt sett har gångtidsuttaget även under 2004 varit lågt och därmed har timpriset ökat.

Kostnad per flygtimme och flygplans- och helikoptertyp

Definition: Kostnader för drivmedel och underhåll/Antal flygtimmar

Flygplantyp	Antal tim 2004	Kostnad (tkr) 2004	Kostnad per tim			
			2004	2003	2002	2001
JA 37	2 890	58 054	20 088	22 313	21 624	33 201
AJS 37 (inkl SK)	1 416	33 488	23 650	25 865	21 082	28 742
JAS 39 Gripen	11 318	380 828	33 648	35 317	33 878	32 508
TP 84	2 641	118 055	44 701	40 138	35 948	38 219
Hkp 4	1 702	38 025	22 342	30 821	27 205	20 082
Hkp 6	609	1 903	3 125	3 408	4 995	4 540
Hkp 9	4 564	34 176	7 488	6 000	5 529	6 469
Hkp 10	3 128	50 221	16 055	19 043	21 174	14 536
Hkp 11	1 584	10 117	6 387	6 692	7 427	7 774
Hkp 15	747	5 610	7 510	—	—	—
SH 89	255	2 001	7 847	5 648	7 073	9 136

Not1: I kostnaden för fpl 37 och 39 ingår ej modifieringskostnader beställda av TeK/FUE på förband.

Not2: Drivmedelskostnader kan idag ej följas upp per flygplantyp utom för helikopter. Redovisningen ovan utgår från normal förbrukning samt ett kalkylpris på 2,35 kr/liter vilket var gällande kalkylpris under en stor del av året 2004.

Analys

- Underhållskostnaden för JA 37 och AJS 37 visar en fortsatt sjunkande trend som under kommande verksamhetsår bli allt tydligare, genom tidigare underhållsavslut på vissa apparater, resursomfördelning mellan versionerna samt tillvaratagen materiel från demonteringsflygplan. JA 37 avvecklades 2004. AJS och SK 37 kommer att avvecklas under 2005.
- Fram till 1999 fanns ej modifieringskostnader med i kostnadsbilden för JAS 39 Gripen, därav den plötsliga ökningen av timkostnad. Flygplan 39 är nu inne i en driftsfas där modifieringsläge och systemmognad gör att den totala materielunderhållskostnaden förväntas plana ut på en något lägre nivå.
- Flygplan Tp 84 har höga underhållskostnader p.g.a. åldersstigna system och modifieringsbehov. Trenden med många "tunga" underhållsåtgärder under 2003 har fortsatt 2004, jämfört med ett normalår.
- HKP 4 har utnyttjat ca 95 % av tilldelad flygtid. Stora pengar finns att spara bland annat genom att stoppa återanskaffning av ue/rd i tid. För att möjliggöra effektivare avveckling bör HKV snarast delegera rätten att ändra beställningspunkter, rabattera ue/rd och kassera ue till TeK. På HKP 4 har under 2004 skett viss rabatterning av rd som sänkt uh kostnaden till viss del samt att vissa kostnadsdrivande komponenter som fallit för uh har ställts åt sidan.
- HKP 6 har utnyttjat 100 % av tilldelad flygtid och har under 2004 haft ett högre timpris än förväntat p.g.a. motor- och komponent underhållsavtal som förlängts att gälla även under avvecklingsåret.
- HKP 9 har utnyttjat drygt 90 % av tilldelad flygtid, planerat antal TS har genomförts. Flygtidsbortfallet beror till stor del på 3 st driftstopp. Två av dessa har varit påkallade av sent uppkomna modifieringar på motor TAM 4. Vid dessa modifieringar har kostsamma skador på främst turbin hittats, vilket även kommer att påverka uh kostnaden 2005.
- HKP 10 har utnyttjat 98 % av tilldelad flygtid. Tillgänglighets problem har under året funnits på ue/rd med kannibalisering under TS som följd, vilket i sin tur fått till följd att TS blivit fördröjda. En halvtidsmod måste av uh skäl (oaktat funktions utvecklings behov) ske i närtid om systemets tillgänglighet skall kunna bibehållas.
- HKP 11 har utnyttjat ca 90 % av tilldelad flygtid, vilket inneburit ett underskridande av min. tiden i avtal mot uh leverantör med 96 flygtimmar. Slutlig avvecklingskrivelse måste tas fram i närtid för att kunna slutföra avvecklingen/ inte få kostnader för materielunderhåll 2005.
- HKP 15 har endast utnyttjat ca 75 % av tilldelad flygtid eller 747 flygtimmar. Orsaker är långa svarstider från leverantör vid fel under våren (rutinerna nu förbättrade) samt det låga antalet utbildade tekniker och flygförare. Till uh lev. anmäldes 1 500 tim flygtid inför 2004, efter revidering av flygtid till 1 000fh i VU04 har Försvarsmakten för 2004 betalt för 1 125fh till uh lev. Kostnaden för de ej utnyttjade flygtimmarna kommer enl. ICS kontraktet att krediteras under 2005 vilket gör ovanstående timpris irrelevant. Ett relevant timpris är 6 640kr/fh baserat ICS pris på 558 samt övr. uh kostnad.
- SH 89 har endast utnyttjat ca 75 % av tilldelad flygtid, ett underskridande mot min flygtid enl. uh kontrakt med 145 tim för vilka vi fått betala avtalsböter. SH 89 har under året haft kostnader för oplanerat motorunderhåll. Grundflygplanet fungerar bra men uppdragssystemen måste, om fpl skall drivas vidare inom Försvarsmakten, modifieras snarast.

Månadskostnad per anställd i utlandstjänst

Definition: I månadskostnaden ingår samtliga kostnader, d.v.s. lön, löne-tillägg, utbildnings- drifts- och "övningsberoende" kostnader per månadsarbetskraft för förbanden.

År	SFOR	UNIFIL	KFOR	ISAF	MONUC	FYROM	ARTEMIS	Snittkostnad
2004	102 231	—	141 451	208 677	90 090	—	—	143 157
2003	131 000	—	104 000	153 990	126 000	107 700	236 000	119 566
2002	81 804	—	69 388	155 580 ³⁾				69 795
2001	84 951	473 759	69 880					70 417

3) Summan är inte medräknad vid uträkningen av snittkostnad.

Analys

Generellt

Generellt har lönekostnader och en allmän kostnadsökning belastat missionerna. Stora omorganisationer inom samtliga missioner har genomförts under året. Detta påverkar de genomsnittliga kostnaderna kraftigt.

Missionsspecifika kostnadsökningar redovisas under respektive rubrik nedan.

SFOR

Missionskostnaderna utslagna per individ har sjunkit. De främsta skälen till detta är:

- Den genomsnittliga lönenivån har sjunkit efter omorganisation av truppbidraget.
- Under 2003 var avvecklingskostnader för personal och materiel stora, bl.a. för att personal sades upp sent. Personalen kvarstod därför med lön utan uppgifter inom ramen för Utlandsstyrkan under tre månader. Några motsvarande kostnader har inte förekommit under 2004.

KFOR

Missionskostnaderna utslagna per individ har ökat markant. De främsta skälen till detta är:

- Kostnader som uppstod i samband med kravallerna under våren 2004. Ett truppbidrag om 130 soldater och 15 stycken PBV 302 förstärkte KS för att hantera situationen. Dessutom uppstod onormala reparationsbehov av bl.a. vissa fordon p.g.a. åverkan under kravallerna.
- Materielkostnaderna utslagna per individ har ökat eftersom materielmängden i stort är den samma under hela året, samtidigt som truppbidraget minskades personellt fr.o.m. 2004-07-01.
- Ökade genomsnittliga lönekostnader. Personalmängden har främst minskat inom de personalkategorier som har lägst lön. Antalet befattningshavare i högre stabsnivåer har inte minskat.
- Ökade kostnader för permissionsresor, p.g.a. nya och sämre avtal med flygbolag.

ISAF

Missionskostnaderna per individ har ökat markant. Det främsta skälet att truppbidraget omorganiserats under sommaren 2004. Under 2003 bestod truppbidraget i huvudsak av stabsofficerare. Efter omorganisationen består truppbidraget bl.a. C-130, motoriserade observationsteam och en skyttepluton. Truppbidraget innehåller därmed betydligt mer avancerade materielsystem efter omorganisationen.

MONUC

Missionskostnaderna per individ har sjunkit. Det finns dock en relativt stor osäkerhet i underlaget. Osäkerheten består i att materiel har skadats under hemtransport. Exakt hur stora kostnaderna är och vem som skall betala, FN eller Försvarsmakten, är inte helt klarlagt.

Antal GU-dagar per tkr

2004	Antal	Kostnad	Antal/tkr
Arméstridskrafter ¹⁾	2 969 978	4 127 330	0,72
Marinstridskrafter	939 128	1 657 795	0,57
Flygstridskrafter	523 985	3 497 991	0,15
Summa	4 433 091	9 283 116	0,48
2003	Antal	Kostnad	Antal/tkr
Arméstridskrafter ¹⁾	2 964 664	4 049 194	0,73
Marinstridskrafter	641 046	1 639 139	0,39
Flygstridskrafter	489 659	3 746 461	0,13
Summa	4 095 369	9 434 794	0,43
2002	Antal	Kostnad	Antal/tkr
Arméstridskrafter ¹⁾	2 770 697	3 342 059	0,83
Marinstridskrafter	876 051	2 062 283	0,42
Flygstridskrafter	418 805	2 397 625	0,17
Summa	4 065 553	7 801 966	0,52
2001	Antal	Kostnad	Antal/tkr
Arméstridskrafter ¹⁾	2 682 723	2 917 236	0,92
Marinstridskrafter	866 573	1 898 909	0,46
Flygstridskrafter	608 074	2 194 013	0,28
Summa	4 157 370	7 010 158	0,59

1) Inklusive värnpliktiga för operativa lednings- och underhållsförband.

Antal flygtimmar per 10 tkr

Flygplantyp	Antal tim 2004	Kostnad (tkr) 2004	Antal/10 tkr			
			2004	2003	2002	2001
JA 37	2 890	58 054	0,50	0,45	0,46	0,30
AJS 37	1 416	33 488	0,42	0,39	0,47	0,35
JAS 39 Gripen	11 318	380 828	0,30	0,28	0,30	0,31
TP 84	2 641	118 055	0,22	0,25	0,28	0,26
Hkp 4	1702	38 025	0,45	0,32	0,37	0,50
Hkp 6	609	1 903	3,20	2,93	2,00	2,20
Hkp 9	4564	34 176	1,34	1,67	1,81	1,55
Hkp 10	3 128	50 221	0,62	0,53	0,47	0,69
Hkp 11	1 584	10 117	1,57	1,49	1,35	1,29
Hkp 15	747	5 610	1,33			
SH 89	255	2 001	1,27	1,77	1,41	1,09

Antal gångtimmar per 10 tkr

Fartygstyp	Antal/10 tkr			
	2004	2003	2002	2001
Korvett	1,45	1,26	1,12	1,22
Robotbåt	1,23	1,00	1,07	1,13
Patrullbåt	2,70	3,24	2,65	1,75
Ubåt	0,82	1,13	0,70	0,88
Minjaktfartyg (Ido)	2,53	1,71	2,00	2,44
Minjaktfartyg (Sty)	3,25	4,56	3,57	
Minfartyg (Ckr)	0,81	0,74	—1	1,81
Stödfartyg (Trossö)	0,63	1,26	0,63	
Stödfartyg (Visborg)	0,64	0,50	0,51	

1) Provturer i FMV regi. Belastar ej anslaget 6:1.

Antal månader i utlandstjänst per snittmånadslön yrkesofficer

År	SFOR	UNIFIL	KFOR	ISAF	MONUC	EUFOR/ FYROM	ARTEMIS	Snitt ¹⁾
2004	0,41	—	0,29	0,20	0,46	—	—	0,29
2003	0,31	—	0,40	0,27	0,33	0,38	0,17	0,35
2002	0,49	—	0,58	0,26	—	—	—	0,58
2001	0,47	0,08	0,57	—	—	—	—	0,57

1) Snitt 2002 avser endast SFOR och KFOR.

Beräkning gjord mot en snittmånadslön yoff på 41,4 kkr jämfört med snittet 41,3 för 2003, 40,2 kkr för 2002 och 40,1 kkr för 2001. RALS för 2003 har ej utbetalats tillfullo varför snittlönen ej har ökat mer.

Kostnad per utbildningstimme hemvärnsutbildning

Definition: Totalkostnaden för prestationsområdet hemvärnsutbildning/
Antalet tjänstgöringstimmar.

År	2004	2003	2002	2001
Kostnad	421	401	357	357

Analys Antal avtalstimmar producerade 2004 är 1 423 394 timmar. Antal avtalsdagar för år 2004 är 177 924 (antal avtalstimmar redovisade i PLIS dividerat med 8 h). Totalt utfall Prestationsområde (PO 0904 - Hemvärnsutbildning) är 598 793 tkr för 2004 (567 288 tkr för 2003).

Kostnad /avtalsdag 598 793 000 kr = 3 365 kr (år 2003, 3 208 kr)
177 924 dagar

Kostnad /avtalstimma 598 793 000 kr = 421 kr (år 2003, 401 kr)
1 423 394 timmar

Höjda ersättningsnivåer inom hemvärdet har varit den främst bidragande orsaken till att kostnaderna ökat i jämförelse med år 2003.

Resultatmått för FMLOG

Mått för verkstadsdrift

Direkt tid (tusen timmar)

	Uhreg M, S, N		FMLOG	
	Utfall	Budget	Utfall	Budget
2004	—	—	2 267	2 216
2003	—	—	2 206	2 169
2002	—	—	2 038	—
2001	1 138	1 215	—	—
2000	1 236	1 265	—	—

Anm: Resultatmättet är 2002, 2003 och 2004 beräknat för Fackområde Verkstad/Teknisk tjänst som avser teknikområde (TO) Mark, Sjö och Luft samt fackområde IT/Tele och IS. I FMLOG ingår totalt 800-850 tusen timmar som inte ingick i Uhreg. Dessa avser flygverkstäder, marinverkstäder, lokalt IT-stöd och infrastruktur IT (IS).

Direkt tid/närvarotid

	Uhreg M, S, N		FMLOG	
	Utfall	Budget	Utfall	Budget
2004			0,62	0,62
2003	—	—	0,63	—
2002	—	—	0,62	—
2001	0,60	0,61	—	—
2000	0,61	0,60	—	—

Anm: Utfall 2002 är korrigerat (0,61) p.g.a. förändring av teknikområdets omfattning såsom att Marinverkstad Muskö är inräknad.

Mått för förrådsdrift

Direkt tid (tusen timmar)

	Uhreg M, S, N		FMLOG	
	Utfall	Budget	Utfall	Budget
2004			1 739	1 730
2003	—	—	1 790	1 782
2002	—	—	1 945	—
2001	2 189	2 274	—	—
2000	2 191	2 222	—	—

Anm: Resultatmåttet är 2002, 2003 och 2004 beräknat på Fackområde Förråd.

Direkt tid/närvarotid

	Uhreg M, S, N		FMLOG	
	Utfall	Budget	Utfall	Budget
2004			0,77	0,79
2003	—	—	0,77	—
2002	—	—	0,78	—
2001	0,71	0,68	—	—
2000	0,71	0,67	—	—

Anm: Ledning på respektive Försörjningsenhet är inte med i beräkningen eftersom ledning för både Fackområde förråd och Fackområde transport ingår i ledningsfunktionerna.

Personal, verksamhetssäkerhet och arbetsmiljö

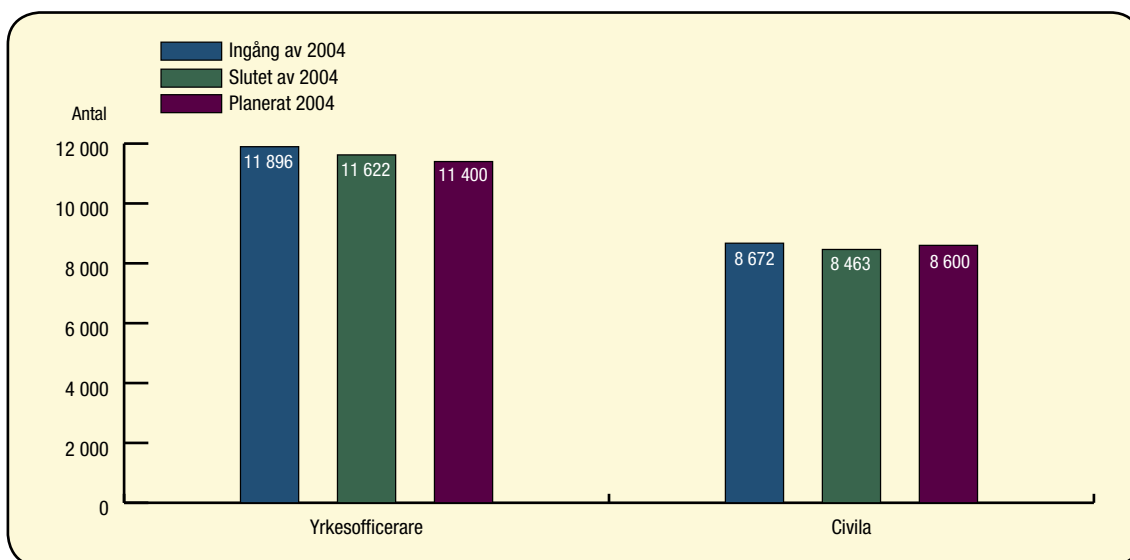
Utveckling av Försvarsmaktens personal

Under det gångna året har Försvarsmakten beslutat att som en följd av försvarsbeslutet 2004 bland annat säga upp yrkesofficerare och civilanställda. Åtgärden är helt nödvändig för att balans mellan ekonomi och uppgifter skall uppnås, men ger ett antal allvarliga konsekvenser beroende på de effekter som det arbetsrättsliga regelverket ger (lagar, förordningar och kollektivavtal). För att motverka dessa negativa konsekvenser har ett antal åtgärder vidtagits. Bland dessa finns främst ett nytt "rörlighetsavtal". Där regleras bland annat ersättningar i samband med dagpendling, veckopendling och byte av placering tills vidare. Ett nytt löneavtal har trätt i kraft och detta avtal har följts av lokalt avtal för Försvarsmakten.

Försvarsmakten har under 2004 fortsatt ett omfattande utvecklingsarbete inom ramen för Försvarsmaktens personal- och kompetensförsörjningssystem. Detta arbete kommer fortsatt att bedrivas inom ramen för det beslutade nya kompetensförsörjningssystemet (NKFS). En stor del av förändringsarbetet har nu övergått

till ett mer konkret genomförande utifrån tidigare utvecklingsarbete. Utvecklings- och implementeringsarbete kvarstår dock innan förändringar kan genomföras och NKFS bedöms vara implementerat i sin helhet 2006.

Parallellt med arbetet i NKFS pågår ett utvecklingsarbete inom ramen för en arbetsgrupp benämnd Ag PERS, syftande till att analysera och åtgärda ett antal områden som Försvarsmakten rapporterade till regeringen den 30 april 2004. Områdena som rapporterades inom personal- och kompetensförsörjningssystemet var åldersstruktur, kompetensförsörjning, den ökade tyngdpunkten mot internationella insatser, vilket också inneburit en utveckling av förbandsutvecklingssystemet, och hur reduktionen av antalet yrkesofficerare och civilanställda samt utebliven rekrytering, utveckling och avveckling av reservofficerare måste hanteras så att kompetensbehoven tillgodoses. Arbetet med Ag PERS startade upp under hösten 2004 och fortgår under 2005. Resultaten av Ag PERS arbete kommer fortlöpande att rapporteras till regeringen och slutrapporten avses vara klar i november 2005.

Figur 10 – Försvarsmaktens personalutveckling 2004

Yrkesofficerare vid utgången av 2004

Den planerade personalvolymen för Försvarsmakten var 11 400 anställda yrkesofficerare, att jämföra med utfallet 11 622, varav 3 111 med fullmakt. Anledningen till att den planerade personalvolymen för 2004, som var sista året i försvarsbeslutsperioden, ej nåddes berodde på att Försvarsmakten hade med sig ca 200 yrkesofficerare för många in i 2004 årsplanering. Det är avgångsorsaken entledigad på egen begäran som blivit färre med ca 200 yrkesofficerare än den ursprungliga planeringen.

Under året lämnade totalt 825 yrkesofficerare Försvarsmakten. Det är drygt 30 färre än planerat. Utav dessa gick 670 med pension, varav 30 med ålderspension och 640 med särskild pension. Antalet avgångar totalt i kombination med nyrekryteringar, har inneburit att medelåldern ökat från 39,4 år 2003 till 39,8 år under 2004.

Medelåldern för manliga yrkesofficerare var 40,1 år och för kvinnliga 32,8 år.

Avgångsorsak	Planerad personalvolym 2004	Totalt beviljade 2004
Särskild pension (SP)	550	640
Avgångsvederlag (3 årslöner)	5	1
Entledigad på egen begäran	200	113
Övriga avgångar*	100	71
Summa	855	825

* Ålderspension, sjukpension, flygförarpension samt avlidna.

Det totala antalet yrkesofficerare som under året lämnat Försvarsmakten (825) är fördelat på 819 manliga och 6 kvinnliga yrkesofficerare.

Antalet tjänstlediga yrkesofficerare i Försvarsmakten har under året legat på ett medelvärde om 900.

Totalt har Försvarsmakten 2004 anställt 505 nya yrkesofficerare, varav 47 är kvinnor. Officerarna är fördelade på: armén 260 (15 kvinnor), marinen 111 (11 kvinnor), flygvapnet 124 (15 kvinnor) samt oberoende 10 (6 kvinnor).

Civil personal

Planerad personalvolym för december var 8 640 årsarbetskrafter exklusive 58+. Utfallet blev 8 463 årsarbetskrafter, ca 2 % eller 177 färre vid årets slut än planerat. Antalet årsarbetskrafter i januari var 8 672, och i december 8 463, en minskning under året om 209. Minskningen beror i huvudsak på effekter av anställningsstoppet.

Antalet tillsvidareanställda har under året minskat med 165 individer, (1,8 %). I januari uppgick antalet till 9 153 anställda, i december var antalet 8 988. De största reduceringarna återfinns vid FMLOG, flygvapnet och marinen.

Antalet tidsbegränsat anställda har under 2004 minskat med ca 113 individer, en minskning med ca 12 %. I januari uppgick antalet till 905 visstidsanställda, och i december var antalet nere i 792. Orsakerna är bland annat att vissa har övergått till tillsvidareanställning samt effekter av anställningsstoppet.

Åldersstruktur

Den positiva nedåtgående trenden som tidigare har uppmätts vad gäller medelåldern har nu avstannat. (2000=48 år och 2001=45,2 år, 2002=45,8 år, 2003=45,0 år, 2004=45,3 år) medelåldern höjdes något. Orsakerna till tidigare års sänkning är avvecklingsverktygen 58+ samt pensionsersättning. Åldersstrukturen kan komma att gå i negativ riktning kommande år då ett stort antal unga civila på grund av arbetsrätten kommer att sägas upp.

Avgångar

Planerade avgångar för året var 830, utfallet för hela 2004 blev 761. Störst utfall blev pensionsersättning, (208) entledigad p.g.a. arbetsbrist (149), samt 58+ (135). Avgångar på egen begäran blev betydligt färre än planerat, samma tendens återfinns bland yrkesofficerare, orsaken kan vara situationen på arbetsmarknaden svårigheten att få annat arbete.

Avgångsorsak	Planerad personalvolym 2004	Totalt beviljade 2004
Pensionsersättning	230	208
Entledigad på egen begäran	200	110
58+	140	135
Entledigad p.g.a. arbetsbrist	120	149
Övriga orsaker	60	41
Ålderspension	50	89
Sjukpension	30	29
Summa	830	761

Verksamhetssäkerhet och arbetsmiljö

Allmänt

Verksamheten inom Försvarmakten blir alltmer tekniskt avancerad och komplex. Detta förhållande, i kombination med ett ökat internationellt engagemang och samhällets generellt ökade säkerhetskrav, innebär att säkerhetsaspekterna har fått ändrade och vidgade dimensioner. Krav på en säker verksamhet står inte i något motsatsförhållande till en effektiv verksamhet. Grunden för en effektiv och rationell verksamhet är att den genomförs på ett säkert sätt.

Inom Försvarmakten har det fastställda begreppet verksamhetssäkerhet⁴ fått genomslag på samtliga nivåer.

Säkerhetsinspektörens roll och uppgifter har utvecklats alltsedan ÖB beslut, 2001-07-06. Huvuduppgifterna är tillsyn och regelutveckling inom verksamhetssäkerhetsområdet samt stöd till verksamhetsutövarna. Säkerhetsinspektörens och företrädare för de centrala verksamhetsutövarna har utvecklat ett väl fungerande samarbete.

Försvarmaktens standard för verksamhetsledning (FMSVHL) utgör grunden för uppbyggnad, vidmakthållande och utveckling av ett verksamhetsledningssystem. Verksamhets-

säkerhetsarbetet inom Försvarmakten skall vara en naturlig och integrerad del av en organisations verksamhetsledningssystem. Genomförda tillsyner visar att så nu är fallet, dock återstår ytterligare arbete innan detta arbete är fullt utvecklat.

De centrala verksamhetsutövarna har med erforderliga styrdokument format verksamhetssäkerhetsarbetet för underställda förband, skolor och centra. Samgrupperingen vid Grund organisationsledningen för huvuddelen av företrädarna för de centrala verksamhetsutövarna har inneburit ett antal positiva synergieffekter, som under 2004 ytterligare utvecklats.

I verksamhetssäkerhetsarbetet hos de centrala verksamhetsutövarna genomförs det fysiska arbetsmiljöarbetet i en sammanhållen funktion. Erhållna erfarenheter av samordningen är goda och kan utvecklas ytterligare.

Försvarmakten har idag en gemensam struktur för rapportering av avvikelser (tillbud/olycka) inom Försvarmakten och till civila tillsynsmyndigheter.

Datastödsystemet för rapportering av avvikelser (tillbud/olycka) inom marinen, DIUS/M, är driftsatt vid de marina förbanden. Inom armén genomförs försök med DIUS vid P 4. Det kommer att resultera i att förebyggande åtgärder kan vidtas på ett bättre sätt än tidigare.

Regelgivning

Säkerhetsinstruktion för vapen och ammunition m.m. (SäKI) har under 2004 getts ut i en ny utgåva. Revideringen av Försvarmaktens instruktion för förvaring och transport av ammunition och övriga explosiva varor, IFTEX, samt Försvarmaktens instruktion för åtgärder

⁴ Med verksamhetssäkerhet avses Försvarmaktens förmåga att hantera risker vid all verksamhet innefattande utveckling, anskaffning, nyttjande, vidmakthållande och avveckling av verksamheter, personal, materielsystem, mark, anläggningar, lokaler och förnödenheter, på ett sådant sätt att de krav som ställs på säkerhet (safety), arbetsmiljö och marin yttre miljö i respektive verksamhet är uppfyllda i ett livscykelperspektiv. Verksamhetssäkerhet inom Försvarmakten verksamheter indelas avseende verksamhetsområden i militär marksäkerhet, militär sjösäkerhet och militär flygsäkerhet.

mot brand- och explosionsfara, vattenförorening samt kemisk hälsopåverkan från brandfarliga varor m m, BVKF, har fortsatt med målsättningen att fastställa regelverken under 2005. Vidare har revidering av handbok elsäkerhet, H Elsäk, påbörjats.

Regler för militär sjöfart, RMS, olika delar har reviderats under året och finns nu samlat på en CD-skiva och är åtkomligt över Försvarmaktens intranät och över Internet. Arbetet med att ta fram regler för den marina miljön, RMS-M, har påbörjats.

De uppdateringar av RML som planerades att ges ut under sista kvartalet 2004 kommer att ges ut under första kvartalet 2005 och omfattar nya driftbestämmelser, trafikregler och reviderade regler för flygunderhåll. Under 2004 fastställdes Försvarmaktens vision för operation av UAV-system i integrerat luftrum. Visionen är inte en del av RML men ska bland annat vara vägledande vid fortsatt utveckling av regler för operation av UAV-system i internationellt integrerat luftrum.

Försvarmaktsstandard Arbetsmiljö (FMS ArbM) är omarbetad och inordnad i Försvarmaktens verksamhetsledningssystem.

Tillsyner

I förhållande till verksamhetsåret 2003 har Säkerhetsinspektörens tillsynsverksamhet under 2004 ökat. Ansvar för viss tillsyn enligt förordningen om brandfarliga och explosiva varor 37 a § inom Försvarmakten, FMV och FORTV har fr.o.m. 2004-01-01 överförts från chefen för Försvarmaktens logistik till chefen för Försvarmaktens säkerhetsinspektion.

Revisionen av förbandens sjösäkerhetssystem jml RMS-S har fortsatt under året. Marininspektören har tilldelats ett Sjösäkerhetsdokument som bevis på att det marina sjösäkerhetssystemet har reviderats och befunnits fylla ställda krav. Samtliga marina förband har nu godkända och fastställda förbandsmanualer.

Tillsyns- och auktorisationsarbete enligt RML har genomförts enligt plan. Förnyelse- och periodiska revisioner genomfördes vid civila design- och underhållsorganisationer. SAAB Aerosystems flygprovorganisation certifice-

rades slutligt som flygoperatör. Auktorisationen av förbanden inom Försvarmakten går i stort enligt plan. Certifieringsrevision av F 7, F 17 och F 21 planeras till 2005. I november 2004 genomfördes revision av SWAFRAP C-130 under pågående mission i Afghanistan.

Stöd, utbildning och projekt

Försvarmaktens trafiksäkerhetsprojekt NollNoll avslutades vid halvårsskiftet. Trafiksäkerhetsarbetet bedrivs därefter i linjeorganisationen. Erfarenheterna från projektet ligger till grund för utvecklingen av en handbok för trafiksäkerhet och ett utbildningsreglemente för trafiksäkerhet, som avses fastställas under 2005. Vidare är ett utbildningspaket avseende sömn och vakenhet under utveckling. Utbildningspaketet "Utbildningssäkerhet" har reviderats och fastställs för användning under 2004.

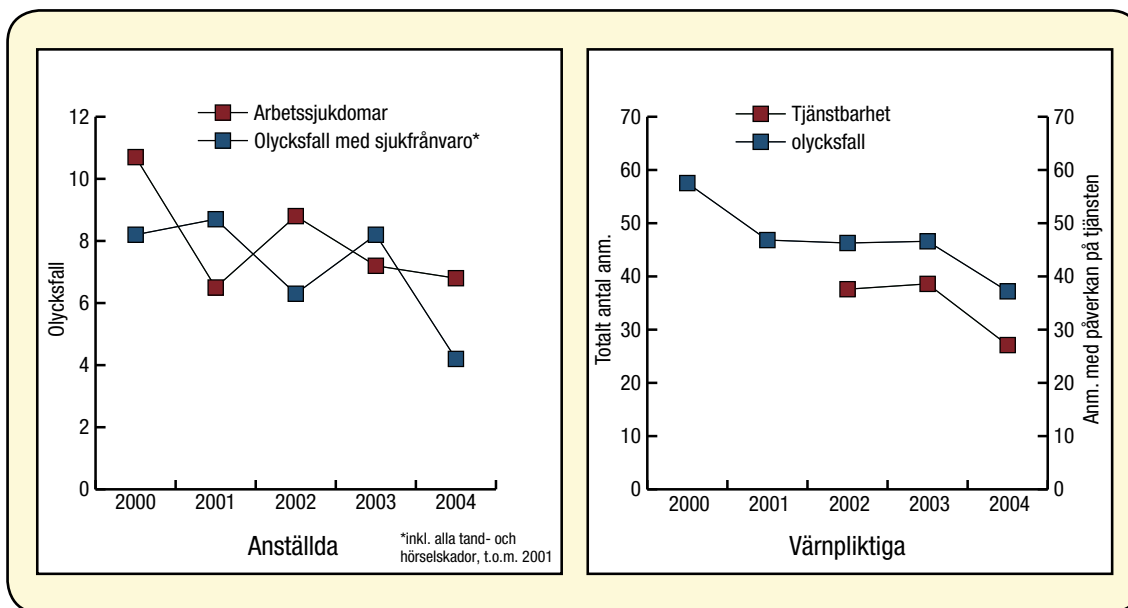
Utbildning för olika verksamhetssäkerhetsföreträdare vid förband, skolor och centra har genomförts. Därutöver har centrala verksamhetsutövare med verksamhetssäkerhetsansvar genomfört möten för information och erfarenhetsdelgivning. Två sjösäkerhetsofficerare har utbildats i undersökningsteknik vid US Coast Guard, Yorktown.

Flygsäkerhetssektionen har medverkat vid ett flertal utredningar ledda av Statens haverikommission. Även sjösäkerhetsofficerare har medverkat i SHK arbete.

Av arméinspektören beordrat åtgärdsprogram, främst utbildningsåtgärder, för reducering av antalet vådaskott har gett effekt.

Utvecklingen av olycksfall och arbetsskador

Nedan redovisas arbetsskador för anställda och värnpliktiga för perioden 2000 t.o.m. 2004 (prel uppgifter för 2004). Under 2004 omkom 2 värnpliktiga vid en båtkollision och en anställd under färd till tjänstgöring.

Figur 11– Arbetsskade- och olycksfallsutvecklingen 1999 – 2004

Skadetrenden för 2004 är vikande för både anställda och värnpliktiga. För anställda är den preliminära nedgången kraftig. Fallolyckor är den vanligaste orsaken till skada men skador i samband med fysiskt träning/motion är också vanliga. För värnpliktiga är fallskador vanliga men även buller är en vanlig orsak till att en skadeanmälan görs. En omfattande sammanställning för 2004 med analys av orsakerna utges i maj månad.

Avvikelser vad gäller flygande system kommer att särskilt redovisas i den årliga Flygsäkerhetsanalysen för 2004.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i Försvarsmakten 2004 utgjorde totalt 3,10 % av de anställdas totala arbetstid. Andelen långtidssjukskrivna var 2,02 % av de anställdas totala arbetstid. Kvinnornas sjukfrånvaro var 6,14 % och männens sjukfrånvaro var 2,28 %. Utfallet för 2004 går inte i detalj att jämföra med tidigare års utfall till följd av förändrade krav på sjukredovisningen enligt SFS 2002:1061. Siffrorna på sjukfrånvaron indikerar en fortsatt ökning och att ökningen till stor del har sin grund i en ökad andel långtidssjukfrånvaro över 60 dagar. Frisknärvaron i Försvarsmakten följer samhället i övrigt. Yngre har en högre närvaro än äldre och män har

en högre närvaro än kvinnor. Totalt sett har Försvarsmakten en mycket hög frisknärvaro vid en jämförelse med samhället i övrigt. Man kan dock notera att sjukfrånvaron fortsätter att stiga. Försvarsmakten bedömer att trenden kommer att fortsätta med anledning av den omfattande omstrukturering organisationen går igenom fram till år 2007.

Sjukfrånvaro Försvarsmakten	År 2004
Totalt	3,10 %
Andelen långtidssjuka	2,02 %
Kvinnor	6,14 %
Män	2,28 %
Anställda ålder – 29 år	1,38 %
Anställda ålder 30 – 49 år	2,56 %
Anställda ålder 50 år –	4,68 %
Yrkesofficerare	2,01 %
varav kvinnor	5,35 %
Civilanställda	4,56 %
varav kvinnor	6,39 %

Försvarsmaktens civilanställda (4,56 %) har drygt dubbelt så hög sjukfrånvaro som yrkesofficerare (2,01 %).

Rehabilitering av pliktpersonal

Sedan den 1 juli 2002 har Försvarmakten ett utökat ansvar att medverka vid rehabilitering av pliktpersonal som skadats under plikttjänstgöring. Sedan Försvarmakten fick det utökade ansvaret har Försvarmakten organiserat rehabiliteringsarbetet och informerat all pliktpersonal som anmält arbetsskada och som ryckt ut under 2003 och 2004 om Försvarmaktens ansvar. Arbetet med att kvalitetssäkra rehabiliteringsarbetet har fortsatt under 2004 med bland annat en årlig konferens: Den riktade sig främst till personal som arbetar med rehabilitering.

Till följd av arbetet med försvarsbeslutet 2004 har arbetet med att utveckla stödet ytterligare delvis stannat av. Orsaken till det är konsekvenserna av försvarsbeslutet och att dess inverkan på rehabiliteringsorganisationen inte har gått att förutse. Försvarmakten avser att under 2005 se över rehabiliteringsorganisationen och anpassa den mot de nya förutsättningar som råder med anledning av Försvarsbeslutets konsekvenser.

Försvarmaktens stöd till anhöriga har i huvudsak varit av praktisk karaktär. Den totala ersättning till anhöriga uppgår till 6 261 kronor. Ersättningarna har lämnats till följd av inkomstförluster i samband med att värnpliktiga skadats.

Statens riskgaranti

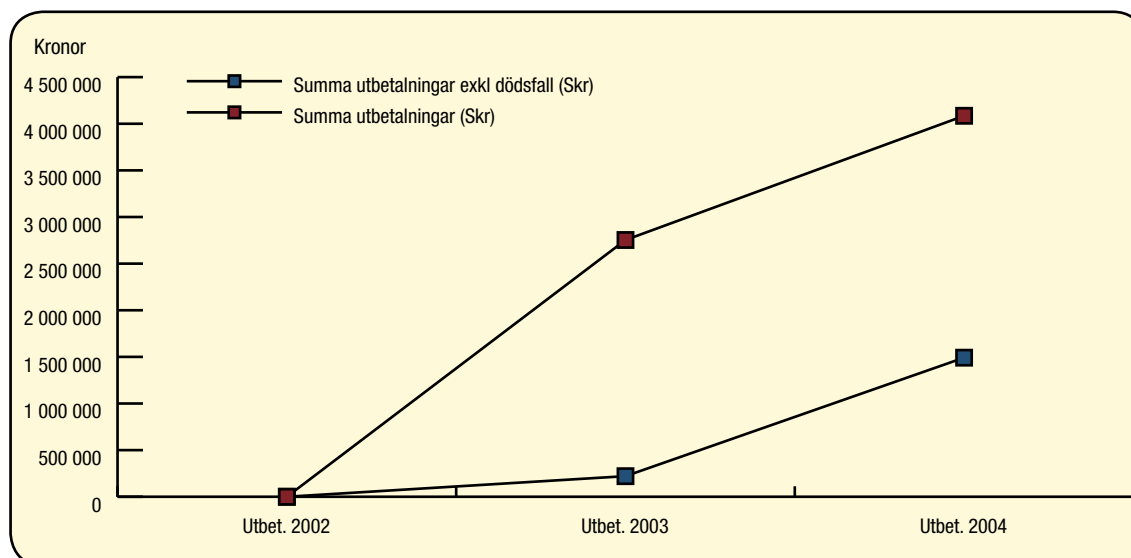
Under 2004 betalade Försvarmakten totalt ut 4 085 235 kronor till värnpliktiga i ersättningar enligt statens riskgaranti 2 593 800 kr utgör ersättning till följd av dödsfall. Huvuddelen av övriga ersättningar (i antal räknat) är invaliditetsersättningar för hörselskador.

	2002	2003	2004
Summa utbetalningar (Skr)	—	2 768 392	4 085 235
Summa utbetalningar exkl. dödsfall (Skr)	—	220 792	1 491 435
Antal utbetalningar (st)	0	10	66
Antal utbetalningar med full ersättning (st)	0	3	3
Genomsnittlig utbetalning (Skr)	—	276 839	61 898
Genomsnittlig utbetalning exkl. dödsfall (Skr)	—	31 542	23 674
Genomsnittlig invaliditetsgrad (%)	0	32,6	7,2
Genomsnittlig invaliditetsgrad exkl. dödsfall (%)	0	3,7	2,7

Ersättningarna till följd av skada som berättigare till ersättning från Statens riskgaranti det framgår av tabellen nedan. Sammanställningen är gjord utifrån anmält skadedatum. För närvarande finns det inga statistiska trender. Orsaken till det är att redovisningen sträcker sig över för kort tidshorisont.

Nulägesredovisning 2004-12-31	Skadeår 2002 1 jul – 31 dec	Skadeår 2003	Skadeår 2004
Summa utbetalningar (Skr)	2 021 360	3 094 421	1 737 846
Summa utbetalningar exkl dödsfall (Skr)	1 172 160	531 421	8 646
Antal utbetalningar (st)	44	29	3
Antal utbetalningar med full ersättning (st)	1	3	2
Genomsnittlig utbetalning (Skr)	45 940	106 704	579 282
Genomsnittlig utbetalning exkl. dödsfall	27 260	20 439	8 646
Genomsnittlig invaliditetsgrad	5,5	8,7	67
Genomsnittlig invaliditetsgrad exkl. dödsfall	3,2	2,3	1

Prognosen för 2005 är att ersättningarna till följd av invaliditet kommer att fortsätta att öka.

Figur 12 – Kostnadsutveckling av statens riskgaranti för värnpliktiga

Ekonomiskt resultat och analys

Anslagsförbrukning samtliga anslag 2004

Utfall

Post	Anslag/Anslagspost (tkr)	Anslagsmedel 2004 inkl. anslags- sparande från 2003	Utgifts- begräns- ningar 2004	Utfall 2004	Marginal till utgifts- begränsning	Anslags- sparande
Fö	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.					
6:1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	20 589 739	20 517 000	20 285 564	231 436	304 175
6:1:2	Fredsfrämjande truppinsatser	1 273 062	1 244 000	1 126 445	117 555	146 617
6:1	Anslag 6:1 summa	21 862 801		21 412 009		450 792
Fö	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling					
6:2:1	Materiel och anläggningar	19 041 356		16 363 305		2 678 051
6:2:3	Forskning och teknikutveckling m.m.	1 050 394		1 028 637		21 757
6:2	Anslag 6:2 summa	20 091 750	17 445 800	17 391 942	53 858	2 699 808
Fö	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret					
6:10	Försvarmakten	62 956	62 956	62 956	0	0
UD	Fredsfrämjande verksamhet					
5:2:1	Försvarets vht utomlands	72 000	72 000	62 426	9 574	9 574
	Summa Försvarmakten	42 089 507		38 929 334		3 160 174

Analys

Anslagspost 6:1:1

Inom Förbandsverksamheten (anslagspost 6:1:1) har utbildning, övningar m.m. genomförts till lägre nivå än ursprungligen planerat på grund av de utgiftsbegränsningar som regeringen beslutade om under 2004. Slutligt ekonomiskt utfall för 2004 blev 20 286 miljoner kronor vilket är 231 miljoner under utgiftstaket. Differensen till utgiftstaket beror i första hand på att Försvarmakten måste planera med en ordentlig reserv till utgiftstaket istället för möjligheten med anslagskredit enligt normal ekonomistyrning i statsförvaltningen.

Anslagspost 6:1:2

Försvarmakten har genomfört Fredsfrämjande truppinsatser enligt regeringens beslut. Underutnyttjandet av tillgängliga medel beror främst på att vissa av regeringen beslutade missioner genomfördes till lägre utgift än beräknat. En detaljerad ekonomisk redovisning av dessa framgår av bilaga 4.

Anslag 6:2

Verksamheten inom anslaget 6:2 Materiel och anläggningar samt forskning och teknikutveckling begränsades på grund av regeringens beslut om utgiftsbegränsningar 2004. Försvarmakten underskred utgiftstaket med cirka 50 miljoner kronor efter ett omfattande omförhandlingsarbete med Försvarets materielverk av redan lagda beställningar. Utgiftstaket innebär ett anslagssparande på anslag 6:2 om 2 700 miljoner kronor bestående av i huvudsak förskjutna materielbeställningar från 2004 till i första hand 2005 och

2006 eftersom regeringen även har utgiftsbegränsat verksamheten 2005. Av anslagssparandet på 2 700 miljoner kronor hänför sig 1 300 miljoner kronor till försenade leveranstidpunkter, vilka i under 2004 inte ersatts med tidigarelagda leveranser eller nya beställningar. Övrigt anslagsparande hänför sig till omförhandlingar avseende bland annat flygplan JAS 39 Gripen och fartygsprojektet Visby till ett värde av 1 428 miljoner kronor. Försvarsmaktens planering efter 2004 bygger på inriktningen från regeringen, att anslagsparandet på grund av anskaffningsförskjutningarna disponeras av Försvarsmakten.

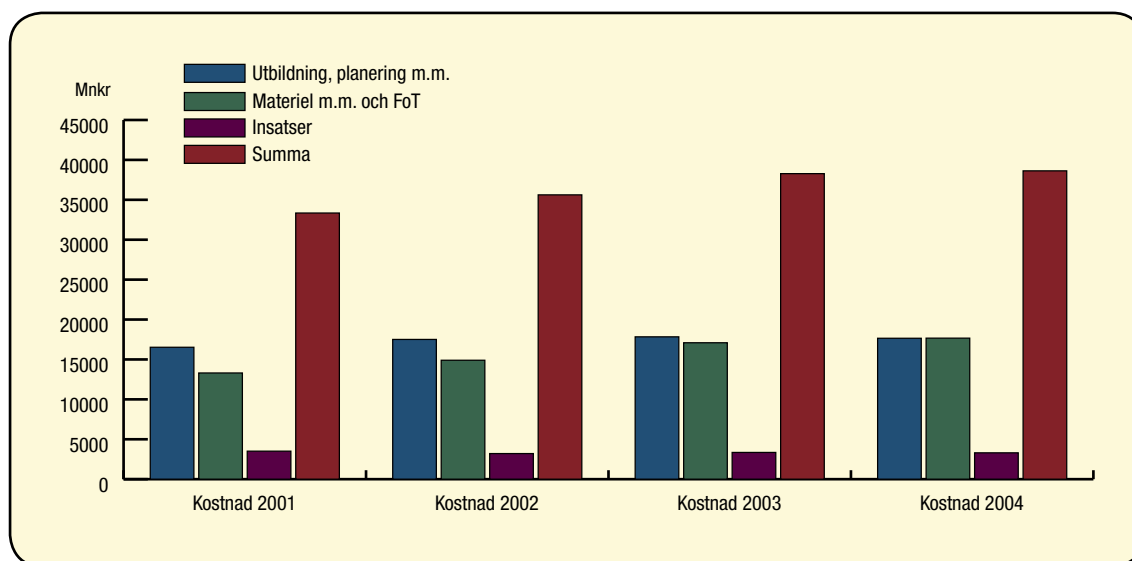
UD anslag 5:6

Försvarsmakten har genomfört fredsfrämjande verksamhet enligt regeringens beslut. En detaljerad ekonomisk redovisning av denna framgår av bilaga 4.

Verksamhetsgrenarnas nettokostnader 2001 – 2004

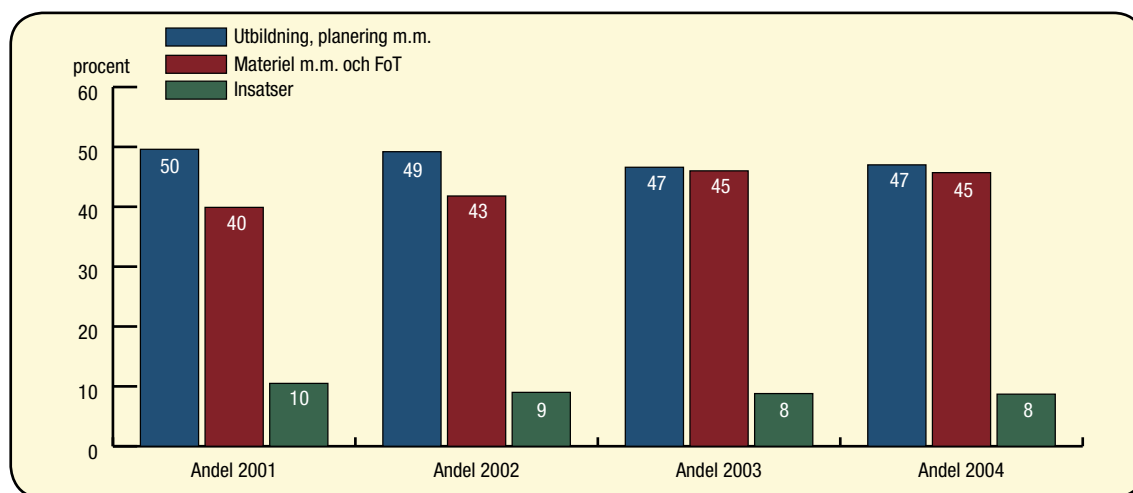
Verksamhetsgren	(tkr)	Netto-kostnader 2004	Netto-kostnader 2003	Netto-kostnader 2002	Netto-kostnader 2001
1. Utbildning, planering m.m.		17 655 378	17 833 918	17 508 223	16 527 110
2. Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling		17 669 331	17 092 093	14 900 853	13 306 295
3. Insatser		3 303 001	3 352 135	3 209 955	3 511 075
Summa Försvarsmakten		38 627 710	38 278 146	35 619 032	33 344 479

Nettokostnaderna följer i allt väsentligt anslagsavräkningen utom såvitt avser kostnaderna för krigsmaterielen. Inköp av krigsmateriel ett visst år belastar till fullo det årets anslag när fakturorna betalas. I Försvarsmaktens resultaträkning samma år tas däremot endast den andel av kostnaderna upp som belöper sig på det aktuella året beroende på att krigsmaterielen skrivs av linjärt, med varierande avskrivningstider beroende på typ av materiel. Nedan framgår förhållandet grafiskt av figur 13.

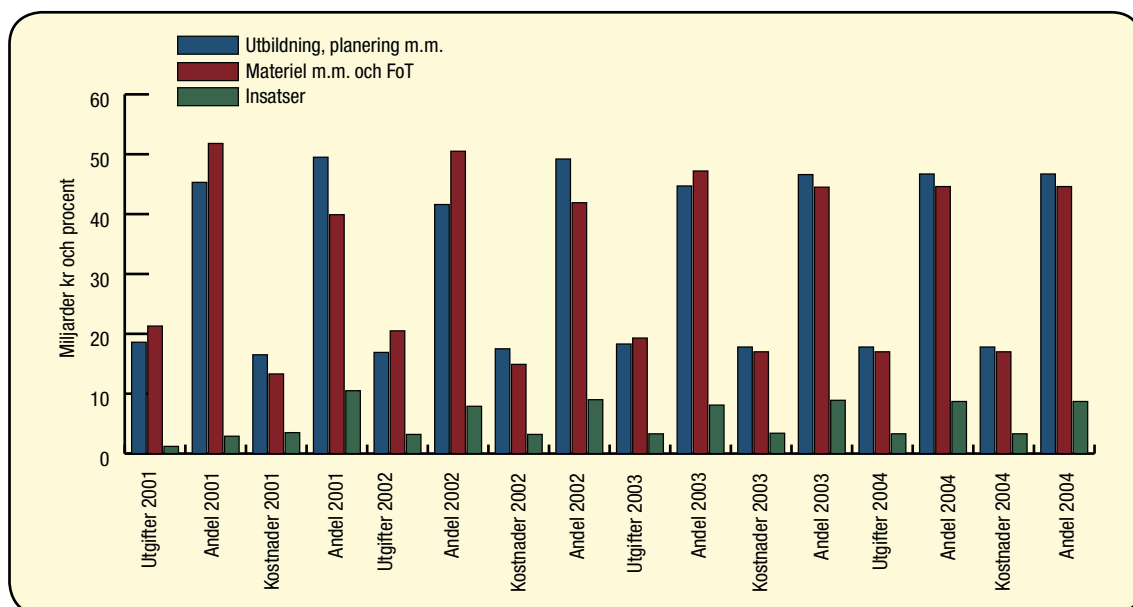
Figur 13 – Verksamhetsgrenarnas nettokostnader 2001 – 2004

Under perioden 2001-2004 fördelar sig verksamhetsgrenarnas andelar av de totala kostnaderna som framgår av figur 14.

Figur 14 – Verksamhetsgrenarnas andel av Försvarsmaktens kostnader 2001 – 2004

Verksamhetsgrenarnas utgifter och kostnader som andelar av anslag och kostnader 2001 – 2004 framgår av figur 15.

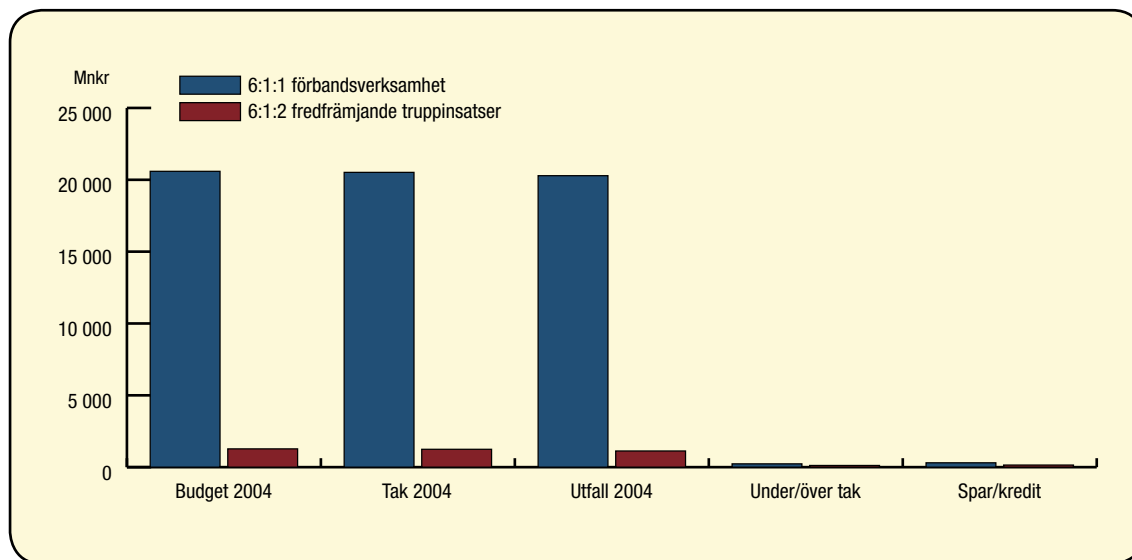

Figur 15 – Utgifternas och kostnadernas andelar 2001 – 2004

Analys Av figuren framgår att skillnaderna mellan kostnader och utgifter, som i allt väsentligt betingas av avskrivningarna av anläggningstillgångar i form av beredskapsinventarier (krigsmateriel), efterhand jämnas ut. 2001 är skillnaden 8 miljarder kronor, 2004 är skillnaden i det närmaste noll. Skälet till denna utjämning är att omfattningen av avskrivningarna ökar genom att mer materiel efterhand aktiveras i samband med anskaffningen. Avskrivningarna har under perioden ökat med ca. 4 miljarder kronor, dels beroende på att beredskapstillgångarnas värde har ökat p.g.a. aktivering av nyanskaffning, dels p.g.a. avskrivningar i samband med stora avyttringar av beredskapsinventarier.

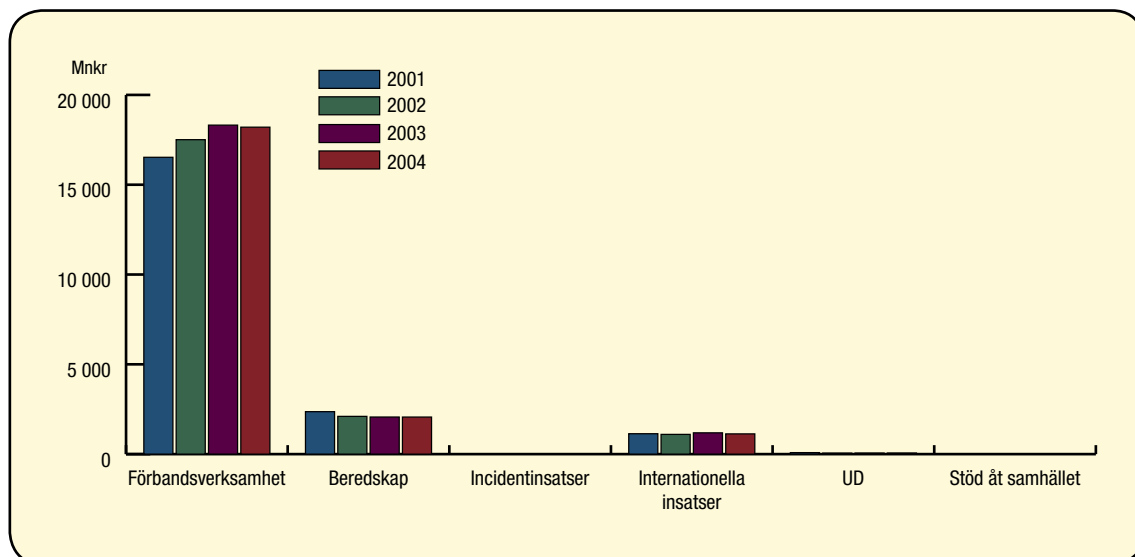
Särskilt om driftanslaget 6:1

Budget och utfall 2004

Figur 16 – Driftanslagets budget och utfall 2004

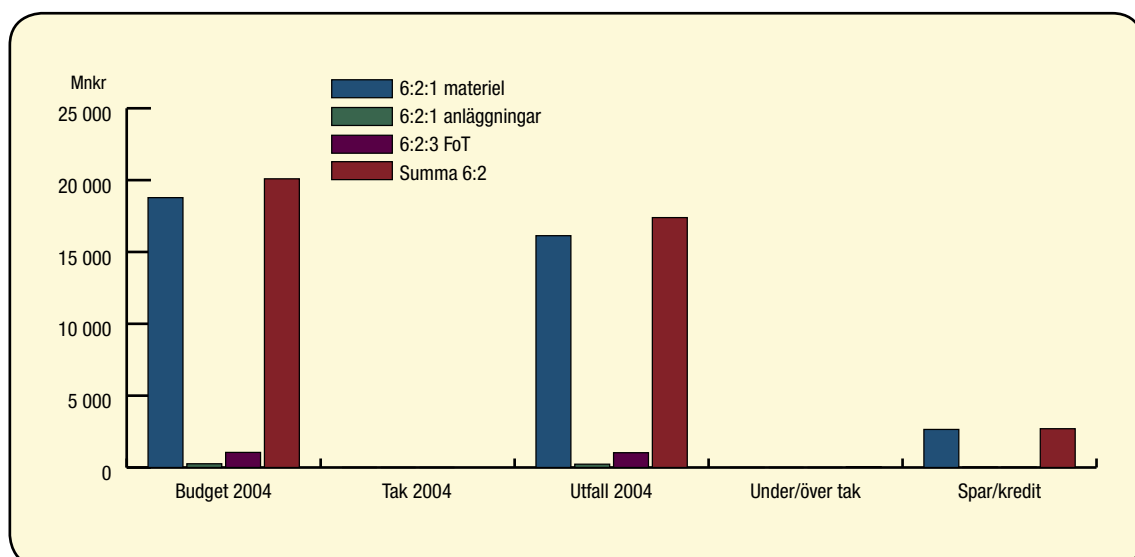
Komponenter i driftanslaget 6:1 (anslagsposten 1) 2001 – 2004

Figur 17 – Komponenter i driftanslaget 2001 – 2004

Särskilt om investeringsanslaget

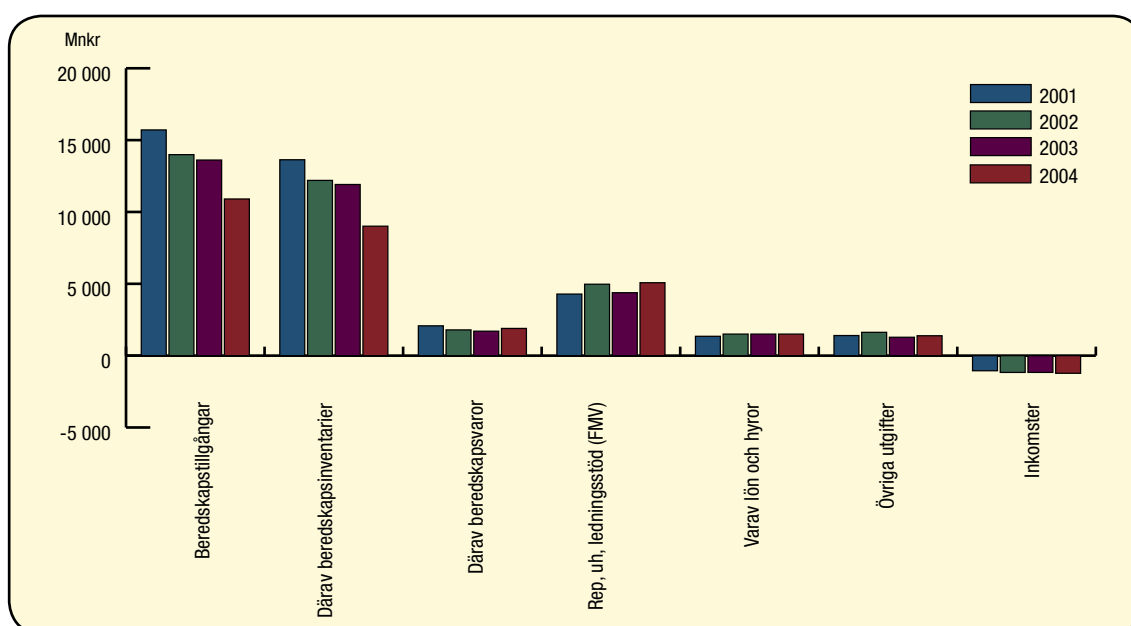
Budget och utfall 2004

Figur 18 – Investeringsanslagets budget och utfall 2004

Komponenter i investeringsanslaget 6:2 (anslagsposten 1) 2001 – 2004

Av figur 19 nedan framgår hur krigsmaterielandelen av investeringsanslaget fördelar sig på olika komponenter. Den sammanfattande benämningen på den materiel och de varor som köps in till insatsorganisationens förband (krigsmateriel), samt för viss förbrukning under grundutbildningen, är beredskapstillgångar. Beredskapstillgångarna delas upp på beredskapsinventarier (t.ex. stridsvagnar, fartyg, flygplan, etc.) respektive beredskapsvaror (t.ex. ammunition, drivmedel, reservdelar).

Figur 19 – Komponenter i materielandelen av investeringsanslaget 2001 – 2004

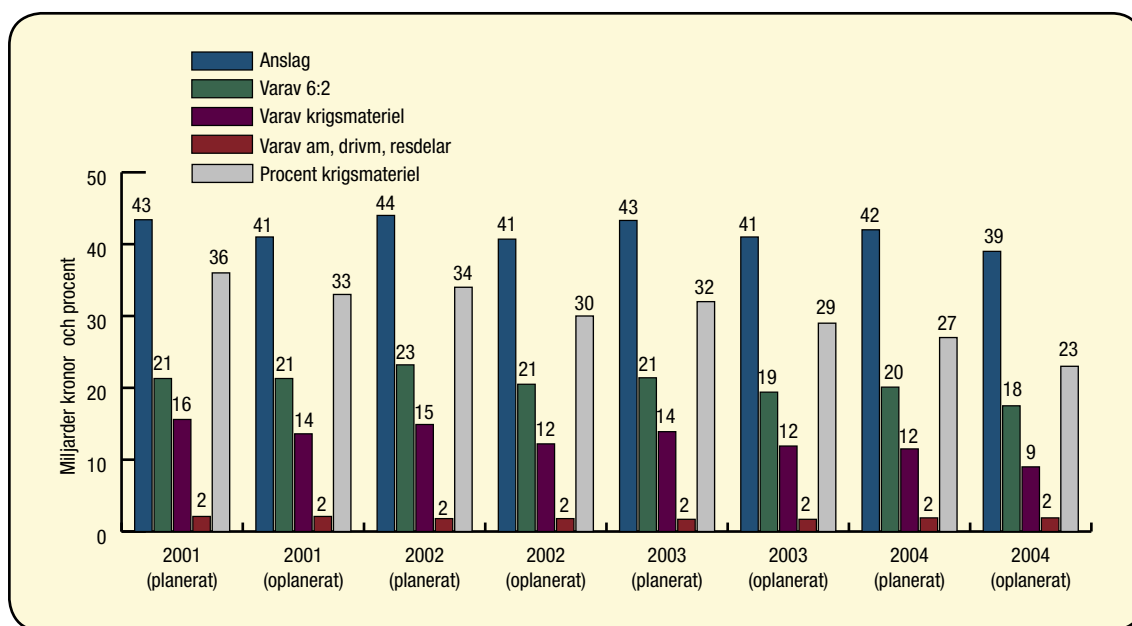
Analys

Den ökning av utfallet som skett mellan 2003 och 2004 vad avser komponenten Rep, uh, ledningsstöd (FMV) beror främst på projektet JAS, där en vidmakthållandebeställning om ca. 400 miljoner kronor med planerat utfall 2003 omförhandlades p.g.a. regeringens utgiftstak. I stället belastade utfallet därmed 2004, varvid 2003 års utfall minskade med 400 miljoner kronor och 2004 års utfall ökade i motsvarande mån. Detta ger en skenbar differens om ca. 800 miljoner kronor.

Trots en stadigt sjunkande materielanskaffning under perioden har inte en motsvarande sänkning skett av utgifterna för reparationer, underhåll och ledningsstödet. Det senare är i allt väsentligt utgifterna för driften av Försvarets materielverk (FMV), som belöper sig till ca. 1,5 miljarder kronor per år.

Investeringarnas andel av anslagen 2001 – 2004

Investeringarnas andel i förhållande till de samlade utgifterna för Försvarsmakten framgår av figur 20 nedan.

Figur 20 – Investeringarnas andel av Försvarsmaktens totala anslagsförbrukning 2001 – 2004

Analys Av figur 20 framgår att de upprepade förskjutningar och utgiftsbegränsningar (indragningar) om ca. 2 till 2,6 miljarder kronor som skett under försvarsbeslutsperioden innebär att investeringarnas andel av de totala utgifterna efterhand sjunker. En rimlig investeringsnivå beträffande materiel, ammunition, drivmedel och reservdelar bedöms vara ca. 30 % av de totala utgifterna. En nivå om 23 % är helt otillräcklig och utarmar krigsförbanden. Förskjutningarna har skett i samband med att regeringen ålagt myndigheterna utgiftsbegränsningar i syfte att inte riskera att statsbudgetens utgiftstak överskrids. För Försvarsmaktens del har förskjutningarnas lejonpart varit omförhandlingar i leveranserna av flygplan JAS 39. För 2004 rör det sig om fyra flygplan samt en leverans inom fartygsprojektet Visby till ett värde av 1 428 miljoner kronor. Dessa leveranser betalas nu under 2005. Om inte Försvarsmakten får disponera det ofrivilliga anslagssparandet om ca. 2,6 miljarder kronor från 2004 under 2005 och 2006, så blir konsekvenserna för övriga materielleveranser under försvarsbeslutsperioden mycket allvarliga. Det går naturligtvis inte att i längden skjuta denna materiella skiva, som hotar att utvecklas till en "snöboll", framför sig i materielplaneringen.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Inkomster

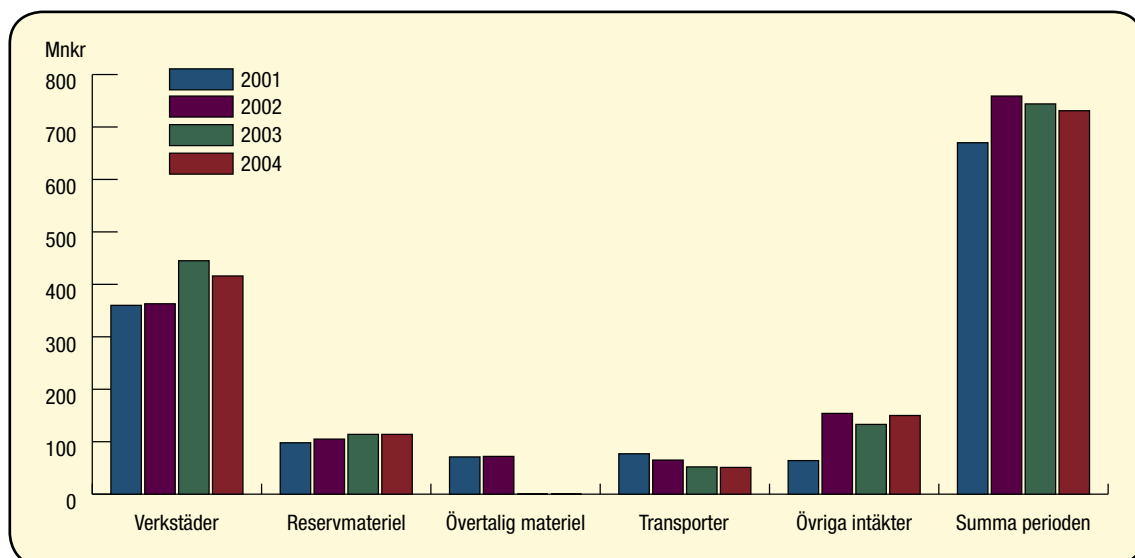
Enligt regleringsbrevet för år 2004 får Försvarsmakten utöver vad som anges i 4 § avgiftsförordningen även disponera inkomster från:

- a) Inkomster från hyror avseende elev- och befälshotell
- b) Inkomster från försäljning av övertalig materiel
- c) Inkomster från extern verkstadsverksamhet
- d) Inkomster från försäljning av reservmateriel
- e) Inkomster från försäljning av drivmedel
- f) Inkomster från extern transportverksamhet
- g) Inkomster från personalbutiksverksamhet
- h) Inkomster från marketenteri
- i) Inkomster från övrig förplägnadsverksamhet
- j) Inkomster av mindre ekonomisk omfattning
- k) Inkomster avseende flygmedicinska uppgifter för civil luftfart
- l) Inkomster med anledning av verksamhet enligt förordningen (2002:375) om militär medverkan i civil verksamhet"

Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag

	(tkr)	2001	2002	2003	2004
Verkstadsverksamhet		360 251	362 507	444 582	415 583
Reservmateriel		97 884	105 355	113 961	114 279
Övertalig materiel ¹⁾		71 214	71 456	0	0
Transportverksamhet		77 257	65 048	51 693	51 207
Övriga avgiftsintäkter		64 279	153 975	133 442	149 915
Summa		670 884	758 341	743 678	730 984

1) Försvarsmakten redovisar fr.o.m. 2003 övertalig materiel som en övrig ersättning.

Figur 21 – Avgiftsintäkternas fördelning 2001 – 2004

Analys Som framgår av tabellen och figur 21 varierar intäkterna från verkstadsverksamheten kraftigt. Normalt pendlar utfallet mellan 350-450 miljoner kronor.

Beställningar från FMV har sjunkit med närmare 50 %, men då merparten av beställningarna löper över flera år så kommer effekten av detta inte att märkas förrän tidigast om några år.

Avgiftsintäkter är ett område som påverkas marginellt av att Försvarsmakten t.ex. lägger ned förband. Det beror på att Försvarsmaktens relationer till externa kunder inte påverkas nämnvärt av detta. Avgiftsintäkterna tenderar i stället att öka som en direkt följd av Försvarsmaktens ökade internationella åtaganden, t.ex. exportstöd och stöd till utländska förband som övar i Sverige. Försvarsmaktens externa intäkter kommer att stiga med ca. 300 miljoner från 2005 och förväntas inte sjunka förrän effekten av det minskade antalet beställningar från FMV får fullt genomslag. Någon verksamhet kommer att minska samtidigt som någon annan ökar, vilket betyder att intäkterna om några år sannolikt kommer att ligga kvar på ungefär dagens nivå.

Behov av åtgärder i den fortsatta planeringen

Årets verksamhet i grundorganisationen, inklusive anskaffning m.m. av materiel och anläggningar samt forskning och teknologiförsörjning, och som den avspeglar sig i verksamhetsberättelsen och resultatindikatorerna, ger behov av följande åtgärder på kort och lång sikt.

1. Övningsverksamheten, och då särskilt övningar på bataljonsnivå och högre nivå (motsv.), liksom i samverkan med andra stridskrafter och nationer behöver långsiktigt öka såväl till frekvens som till komplexitet, även om tidigare anmälda brister till del kunnat åtgärdas det gångna och det föregående året. Kvaliteten i slutövningarna 2005 måste därför säkerställas, så att inte förmågan till väpnad strid sjunker i förhållande till de resultat som uppnåtts 2003 och 2004.
2. Norges beslut att inte delta i den nordiska EU Battle Group med helikoptrar i kombination med förseningarna i leveranserna av helikopter 14 och 15 innebär att vissa åtgärder sannolikt måste vidtas i det nuvarande helikopterbeståndet om frågan om helikopterunderstöd av stridsgruppen skall kunna lösas tillfredsställande. Beslut måste därför fattas i närtid (under 2005) huruvida svenska helikoptrar i stället för som planerat norska skall ingå i stridsgruppen.
3. För att säkerställa att Försvarmakten kan möta de ökande kraven på förmåga att genomföra väpnad strid som föranleds av Sveriges åtaganden inom ramen för den Europeiska unionens utveckling av sin krishanteringsförmåga, så bör, som framgår av punkt 1, frekvens och komplexitet avseende större förbandsövningar (bataljon i brigads ram, motsv.) öka. Givet en rimlig investeringsnivå om ca. 30 % av det totala anslaget, så kan en sådan ökning inte ske genom minskade investeringar i förhållande till i dag (ca. 27 % planerat 2004, utfall 23 % efter utgiftsbegränsningar på statsmaktsnivå). Ökningen kan därför sannolikt endast åstadkommas genom en ökad produktivitet och effektivitet i stödet av driften. FMLOG bör därför i ökad utsträckning styras med nyckeltal som utvisar hur produktiviteten utvecklas och i anslutning till dessa åläggas ökade konkreta årsvisa besparingar.

Ekonomisk översikt

Väsentliga uppgifter	2004	2003	2002	2001	2000	Not
Beviljad låneram	1 850 000	1 700 000	1 700 000	1 460 000	1 188 300	
Utnyttjad låneram vid årets slut	1 317 391	1 354 637	1 221 219	1 298 866	1 008 920	1)
Beviljade kontokrediter hos RGK	2 500 000	2 500 000	3 000 000	3 347 200	4 011 190	
Maximalt utnyttjade kontokrediter	0	992 843	0	1 562 452	256 603	
Räntekostnader på räntekonto	0	279	0	9 271	164	
Ränteintäkter på räntekonto	24 310	82 269	173 061	55 073	103 542	
Avgiftsintäkter, beräknat belopp i RB	620 000	588 000	733 000	338 000	0	
Avgiftsintäkter som mynd disponerar	1 207 149	1 230 555	1 243 026	1 369 400	1 171 895	2)
Anslagsavräkning anslaget 6:1	21 412 009	21 598 580	20 015 736	18 530 553	20 120 532	3)
Anslagsavräkning anslaget 6:2	17 392 942	19 350 439	20 535 296	21 347 465	21 019 835	3)
Beviljad anslagskredit	300 000	300 000	1 512 000	1 093 832	1 267 715	4)
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	705 827	
Summa utgående reservationer	0	0	0	0	5 000	
Summa utgående anslagssparande	3 160 174	2 240 332	3 389 634	2 300 797	1 171 253	5)
Summa tilldelade bemyndiganden	68 500 000	71 600 000	79 400 000	77 572 525	76 521 452	6)
Totalt gjorda åtaganden	58 714 604	67 377 237	68 163 300	70 474 979	73 617 300	
Antalet årsarbetskrafter	19 457	19 513	19 807	20 050	21 648	
Medelantalet anställda	21 820	22 214	22 487	21 101	23 461	
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 607	1 662	1 611	1 575	1 529	
Driftkostnad	31 273 185	32 447 214	31 901 357	31 577 762	33 091 495	
Årets kapitalförändring	-8 707 831	-9 120 400	-7 147 579	-5 781 457	-5 365 273	
Balanserad kapitalförändring	-4 583 471	-4 523 222	-4 118 304	-3 924 055	-2 725 379	

Noter (2004)

- 1) I utnyttjad låneram vid årets slut ingår finansiell leasing med 135 tkr 2004, 306 tkr 2003, 1 505 tkr 2002, 4 576 tkr 2001 samt 8 899 tkr 2000.
- 2) I avgiftsintäkter som myndigheten disponerar ingår intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen med 388 816 tkr, medan beräknat belopp i RB är exklusive 4§-intäkter.
- 3) I anslaget 6:1 ingår fr.o.m. 2002 det som tidigare var anslag 6:2 Fredsfrämjande truppsatser och detta innebär att det tidigare anslaget 6:3 har fått beteckningen 6:2.
- 4) Anslagskrediten för anslaget 6:1 ap. 2 uppgår till 300 tkr.
- 5) Utgående anslagssparande avser anslagen 6:1, 6:2 och 5:2.1.
- 6) Summan av tilldelade bemyndiganden avser beställningsbemyndiganden för materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling. Totalt gjorda åtaganden jämföras i Försvarmakten med utnyttjat bemyndigande, dvs volymen av ännu ej betalade beställningsbelopp inom ovan angivna områden.

Maskeringsmålad amfibiesoldat.
© Försvarets bildbyrå – Bjarne Svensson

Finansiella dokument

Resultaträkning

Belopp (tkr)	2004	2003	Not
Verksamhetens intäkter			
• Intäkter av anslag	29 832 911	29 082 720	1
• Intäkter av avgifter och ersättningar	1 207 149	1 230 555	2
• Intäkter av bidrag	37 158	51 901	3
• Finansiella intäkter	31 214	84 050	4
Summa Verksamhetens intäkter	31 108 432	30 449 226	
Verksamhetens kostnader			
– Lön och sociala avgifter	10 691 367	11 335 142	
– Resekostnader	470 493	477 448	
– Övriga personalkostnader	567 280	564 733	
• Summa personalkostnader	11 729 141	12 377 323	5
• Lokalkostnader	2 397 474	2 390 935	6
– Värnplikts- och HV-kostnader	1 176 971	1 243 904	
– Materiel- och varukostnader	3 891 257	5 606 488	7
– Tjänster m.m.	12 078 342	10 828 564	8
• Summa övriga driftkostnader	17 146 570	17 678 956	
• Finansiella kostnader	66 638	72 884	9
• Avskrivningar och nedskrivningar	8 476 440	7 049 528	10
Summa Verksamhetens kostnader	39 816 263	39 569 627	
Verksamhetsutfall	–8 707 831	–9 120 400	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	32 979	8 333	11
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	32 979	8 333	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	86 968	75 025	
Lämnade bidrag	86 968	75 025	12
Årets kapitalförändring	–8 707 831	–9 120 400	13

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Utg balans 2004-12-31	Utg balans 2003-12-31	Förändring 0401– 0412	Not
Immateriella anläggningstillgångar				
Balanserade utgifter för forskning och utveckling	55 018	7 624	47 394	14
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	4 146	186	3 960	14
Summa Immateriella anläggningstillgångar	59 164	7 810	51 355	
Materiella anläggningstillgångar				
Förbättringsutgifter på annans fastigheter	125 763	87 519	38 245	15
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 268 025	1 326 155	–58 130	15
Pågående nyanläggningar	30 144	54 991	–24 847	15
Beredskapstillgångar	89 919 456	90 060 017	–140 560	16
- Varav beredskapsinventarier	75 405 436	76 026 570	–621 134	16
- Varav beredskapsvaror i lager	14 514 021	14 033 447	480 573	16
Summa Materiella anläggningstillgångar	91 343 389	91 528 682	–185 293	
Varulager m.m.				
Varulager och förråd	132 511	150 780	–18 269	17
Pågående arbeten	35 421	64 019	–28 598	
Förskott till leverantörer	4 005	124 252	–120 247	18
Summa Varulager m.m.	171 937	339 051	–167 114	
Fordringar				
Kundfordringar	53 981	57 961	–3 979	
Fordringar hos andra myndigheter	369 121	464 001	–94 880	
Övriga fordringar	6 859	9 945	–3 087	
Summa Fordringar	429 961	531 907	–101 946	
Periodavgränsningsposter				
Förutbetalda kostnader	103 775	2 999	100 776	19
Upplupna bidragsintäkter	669	6 952	–6 282	20
Övriga upplupna intäkter	7 379	5 055	2 324	21
Summa Periodavgränsningsposter	111 823	15 006	96 817	
Avräkning med statsverket				
Avräkning med statsverket	–2 899 541	–1 201 204	–1 698 337	22
Summa Avräkning med statsverket	–2 899 541	–1 201 204	–1 698 337	
Kassa och bank				
Räntekonto i Riksgäldskontoret	7 008 305	6 636 329	371 976	23
Kassa, postgiro och bank	12 021	12 472	–451	
Summa Kassa och bank	7 020 326	6 648 801	371 525	
Summa Tillgångar	96 237 060	97 870 052	–1 632 992	

Kapital och skulder (tkr)	Utg balans 2004-12-31	Utg balans 2003-12-31	Förändring 0401– 0412	Not
Myndighetskapital				
Statskapital	99 181 287	99 720 169	–538 882	24
Balanserad kapitalförändring	–4 583 471	–4 523 222	–60 249	25
Kapitalförändring enligt resultaträkning	–8 707 831	–9 120 400	412 569	
Summa Myndighetskapital	85 889 984	86 076 546	–186 562	
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2 428 589	2 943 659	–515 070	26
Summa Avsättningar	2 428 589	2 943 659	–515 070	
Skulder m.m.				
Lån i Riksgäldskontoret	1 317 257	1 354 331	–37 074	27
Skulder till andra myndigheter	4 188 960	5 140 356	–951 396	
Leverantörsskulder	820 286	813 273	7 014	
Övriga skulder	295 130	278 580	16 550	
Summa Skulder m.m.	6 621 633	7 586 540	–964 906	
Periodavgränsningsposter				
Upplupna kostnader	1 293 600	1 260 986	32 614	28
Oförbrukade bidrag	2 404	1 575	829	29
Övriga förutbetalda intäkter	849	747	102	30
Summa Periodavgränsningsposter	1 296 853	1 263 308	33 545	
Summa Kapital och Skulder	96 237 060	97 870 052	–1 632 992	

Noter och kommentarer

Beskrivning av redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarsmaktens bokslut verifieras av 61 delbokslut och däri underliggande redovisning. Interna transaktioner mellan de olika redovisningsenheterna har helt eliminerats. Belopp anges i tusen kronor (tkr) om ej annat anges.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider finns angivet i noten till respektive balanspost.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar består av programvaror, licenser och utveckling som är av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Programvaror och licenser hanteras enligt samma regler som gäller för materiella anläggningstillgångar, det vill säga att gränsen för aktivering är 10 tkr. För aktivering av utveckling är gränsen för aktivering 1 000 tkr.

Materiella anläggningstillgångar

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde av minst 10 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden.

1. Finansiellt leasade tillgångar

I enlighet med föreskrifter till 4 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har anläggningstillgångar som innehas enligt ett finansiellt leasingavtal redovisats som anläggningstillgång och förpliktelser att i framtiden betala leasingavgifter som skuld. De finansiellt leasade anläggningstillgångarna utgörs till största delen av kopiatorer.

2. Beredskapstillgångar

Förnödenheter för krigsändamål och beredskap, som har anskaffats för att klara landets behov vid kris och krig, definieras som beredskapstillgångar. Beredskapstillgångarna indelas i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarier skrivs av linjärt på anskaffningsvärdet i förhållande till den bedömda ekonomiska livslängden. Beredskapsvaror i lager värderas enligt principer för lagerredovisning trots att dessa ingår under rubriken anläggningstillgångar. Beredskapsvarulagret värderas till senaste inköpspris. För detta avsteg från värderingsprinciperna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har Försvarsmakten erhållit dispens.

Varulager

Varulager värderas enligt anskaffningsvärde.

Pågående arbeten

Pågående arbeten värderas till upparbetade kostnader som senare skall faktureras.

Fordringar

Fordringar värderas till det belopp som bedöms komma att inflyta.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs huvudsakligen belopp överstigande 50 tkr, men även mindre belopp förekommer.

Avsättningar

Avsättning för pensionsförpliktelser redovisas till det försäkringstekniska värdet av pensionsåtaganden beräknade med ledning av den beräkningsmodell som Nämnden för statens avtalsförsäkringar fastställt.

Ändrade redovisningsprinciper

Vissa typer av betalningar, som i tidigare bokslut redovisats som förskott till leverantörer redovisas 2004 som förutbetalda kostnader.

Undantag från EA-regler

Följande undantag från EA-regler gäller enligt regleringsbrev för 2004.

1. Försvarsmakten behöver inte finansiera investeringar i anläggningstillgångar med lån i Riksgäldskontoret enligt kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188) om dessa används eller har använts i verksamheten i samband med internationella uppdrag. Sådana investeringar får istället finansieras från anslaget 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m., anslagspost 2 Fredsfrämjande truppinsatser.
 2. Försvarsmakten undantas från 16 § anslagsförordningen (1996:1189) enligt nedan.
 - a. Försvarsmakten får vad avser försörjning med ammunition, reservdelar och drivmedel i förbandsverksamheten anskaffa dessa under anslaget 6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling. Efter hand som förbrukning av förnödenheterna sker i förbandsverksamheten skall kostnaden för detta föras från anslaget 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m. som intäkt till anslaget 6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling.
 - b. Försvarsmakten får vad avser tjänster som genomförs inom verksamhetsgrenarna Utbildning, planering m.m., Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling, Insatser och Försvarsunder rättelseverksamhet, och där slutprodukten finns planerad och beslutad inom någon annan av dessa verksamhetsgrenar, föra kostnaden för tjänsten till det anslag där slutprodukten finns planerad och beslutad, samt föra intäkten till det anslag som bekostar den verksamhetsgren inom vilken tjänsten utförts.
 - c. Försvarsmakten får för den fredsfrämjande verksamheten med trupp utomlands utnyttja förnödenheter som anskaffats under anslaget 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m., anslagspost 1 och 6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling.
 - d. Försvarsmakten får anskaffa förnödenheter för den fredsfrämjande verksamheten med trupp utomlands under anslaget 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m., anslagspost 1 respektive anslaget 6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling.
 - e. När Försvarsmakten förbrukar förnödenheter i den fredsfrämjande verksamheten skall kostnaden för detta föras från anslaget 6:1, anslagspost 2 Fredsfrämjande truppinsatser till anslaget 6:1, anslagspost 1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. och till anslaget 6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling.
3. Försvarsmakten medges, vad avser värderingsprinciper för lagerredovisning av beredskapsvaror, undantag från 5 kap. 3, 8 och 10 §§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, under förutsättning att myndigheten under 2004 färdigställer LIFT Central eller motsvarande ersättningssystem för nuvarande lagersystem (TOR).

Noter till resultaträkningen

Resultaträkningen visar samtliga intäkter och kostnader för den verksamhet som bedrivs av Försvarsmakten oavsett finansiering.

1. Intäkter av anslag

Posten består av de utgifter och inkomster som avräknats mot alla anslag i Försvarsmaktens redovisning, exklusive utgifter för anskaffning av beredskapsinventarier vars anskaffning redovisas mot statskapital och exklusive utgifter för lämnade bidrag.

2. Intäkter av avgifter och ersättningar

(tkr)	2004	2003
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 207 149	1 230 555
Varav avgifter som tagits ut med stöd av 4 § Avgiftsförordningen	388 816	425 572
Varav övriga ersättningar	87 348	61 304
Intäkterna (tkr) har erhållits från	2004	2003
Försvarets materielverk ¹⁾	624 655	605 974
Fortifikationsverket	57 549	69 292
Luffartsverket	59 948	92 948
Regeringskansliet	20 603	18 950
Polisorganisationen	15 098	12 116
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	11 349	11 582
Försvarshögskolan	8 040	10 714
Övriga statliga myndigheter	37 905	44 025
Summa Intäkter från statliga myndigheter	835 147	865 601
Övriga kunder	372 002	364 954
Summa Intäkter av avgifter och ersättningar	1 207 149	1 230 555

1) Huvuddelen av posten består av intäkter där Försvarsmakten både varit beställare och underleverantör till Försvarets materielverk.

3. Intäkter av bidrag

Intäkterna (tkr) har erhållits från	2004	2003
Arbetsmarknadsverket, lönebidrag	19 423	17 752
Regeringskansliet	18 785	24 283
SIDA	-1 680	951
Vägverket	10	10
Statens energimyndighet	2 339	
Kammarkollegiet	12	25
Karlskrona kommun	1 204	1 204
Karlsborgs kommun	70	80
Fallskärmsjägarclubb		213
Kungliga musikkåren		104
Utvecklingsrådet	359	130
Svenska Kyrkan	364	470
Wallenbergs stiftelse	3 000	
Övriga bidrag	83	695
Summa	43 969	45 917
Periodiseringsposter	-6 811	5 984
Summa Intäkter av bidrag	37 158	51 901

4. Finansiella intäkter

(tkr)	2004	2003
Ränta på konto hos Riksgäldskontoret	24 310	82 269
Övriga finansiella intäkter	6 904	1 781
Summa Finansiella intäkter	31 214	84 050

Att räntan på konto hos Riksgäldskontoret är låg beror på att Försvarsmakten har betalat tillbaka ränteintäkter om 28 649 tkr på grund av felaktigt saldo på räntekontot samt att räntesatsen varit lägre 2004 jämfört med 2003. Av övriga finansiella intäkter är 5 844 tkr ränteintäkter i samband med slutreglering av SPÅ-premie avseende år 2004.

5. Personalkostnader

(tkr)	2004	2003
Lönekostnader	7 078 985	7 283 322

6. Lokalkostnader

Ökningen av lokalkostnader beror på nyförhyring omfattande 2 000 tkr och kostnader i samband med avveckling av fastigheter till följd av Försvarsmaktens omstrukturering.

7. Materiel- och varukostnader

Minskningen beror huvudsakligen på lagerförändring avseende beredskapsvaror. Lagerförändringen 2003 utgjordes av en lagerminskning om 1 268 214 tkr och 2004 av en lagerökning om 368 758 tkr.

8. Tjänster

Ökningen beror främst på att en milstolpe, rörande en beställning till FMV på vidmakthållande av JAS, som på grund av utgiftslimiten omförhandlades 2003 och flyttades till 2004.

9. Finansiella kostnader

(tkr)	2004	2003
Ränta på konto hos Riksgäldskontoret	0	279
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	66 456	63 600
Övriga finansiella kostnader	181	9 005
Summa Finansiella kostnader	66 638	72 884

10. Avskrivningar och nedskrivningar

(tkr)	2004	2003
Anläggningstillgångar för verksamheten		
Lånefinansierade immateriella tillgångar	3 840	93
Anslagsfinansierade anläggningstillgångar anskaffade 1993/94	884	4 730
Under 1994/95 invärderade anläggningstillgångar	571	1 934
Lånefinansierade anläggningstillgångar (inkl finansiell leasing)	364 985	344 124
Summa Anläggningstillgångar för verksamheten	370 281	350 881
Beredskapsinventarier		
Under 1998-2001 invärderade anläggningstillgångar	2 978 309	2 071 874
Under 1999 och senare anskaffade (aktiverade) anläggningstillgångar	5 127 851	4 626 773
Summa Beredskapsinventarier	8 106 159	6 698 647
Summa Avskrivningar och nedskrivningar	8 476 440	7 049 528

11. Uppbördsverksamhet

Hela beloppet avser betalning från Förenta Nationerna.

12. Lämnade bidrag

(tkr)	2004		2003	
	Lämnat	Reglerings- brev/motsv	Lämnat	Reglerings- brev/motsv
Anslag 6:10				
Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer ¹⁾	61 406	62 956	59 245	59 245
Anslag 6:1				
Statens Försvarshistoriska museer	300		300	
Statens Haverikommission	1 393	1 400	1 088	1 156
Högskoleverket	1 000			
Soldathemsrörelsens centrala organisation	3 500	3 500	3 500	3 500
Svenska Segelflygförbundet	500	500	500	500
Sveriges Militäridrotts- och mångkampsförbund	600	600	600	600
Folke Bernadotte akademien	700			
Förbandsmuseum	13 270		5 100	
Frivilligorganisationens stödande verksamhet i Baltikum, Polen och Ryssland	3 831	5 000	3 444	5 000
Folk och Försvar	400			
Övrigt under anslag 6:1	68		1 248	
Summa Lämnade bidrag	86 968	73 956	75 025	70 001

1) Härutöver 1 550 tkr i bidrag in natura.

13. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs enbart av periodiseringsdifferens på anslag.

Noter till balansräkningen

14. Immateriella anläggningstillgångar

Avskrivningstider:

3 år Licenser till dataprogram

3-5 år Egenutvecklade IT-system

(tkr)	Rättigheter		Utvecklingsverksamhet	
	2004	2003	2004	2003
IB Anskaffningsvärde			7 624	
Korrigerig IB ¹⁾			6 216	
IB Anskaffningsvärde efter korrigerig	279	279	13 840	0
Årets anskaffningar	4 707	0	44 272	7 624
UB Anskaffningsvärde	4 986	279	58 112	7 624
IB Ackumulerade avskrivningar	-93	0	0	0
Årets avskrivningar	-747	-93	-3 094	0
UB Ackumulerade avskrivningar	-840	-93	-3 094	0
Summa Immateriella anläggningstillgångar	4 146	186	55 018	7 624

1) Fel 2003 mellan Pågående nyanläggningar och Balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet, rättat under 2004.

15. Materiella anläggningstillgångar

Avskrivningstider:

25 år	Fartyg
15 år	Båtar
10 år	Verkstads- och tillverkningsutrustning, telefonväxlar, utbildningsanläggningar, simulatorer, tävlingsvapen, viss köksutrustning, tyngre transportmedel, förbättring på annans fastighet, datornät, stordatorer, möbler och inredning
5 år	Lätta transportmedel, kommunikationsmedel, minidator, kontorsapparater, djur
3 år	Persondator med kringutrustning

(tkr)	Förbättring på annans fastighet		Maskiner, inventarier m.m. ¹⁾		Pågående nyanläggningar	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003
IB Anskaffningsvärde	106 871				54 991	
Korrigerig IB ²⁾	11 930				-11 930	
Korrigerig IB ³⁾					-6 216	
IB Anskaffningsvärde efter korrigerig	118 801	74 441	3 472 653	3 172 649	36 845	28 014
IB invärderade			160 682	164 386		
Årets anskaffning	39 188	32 459	266 178	420 568	29 807	28 290
Omförig från pågående nyanläggningar till färdigställda			36 508	1 312	-36 508	-1 312
Årets försäljningar/utrangeringar		-29	-99 615	-125 580		
UB Anskaffningsvärde inkl invärderade	157 989	106 871	3 836 407	3 633 336	30 144	54 991
IB Ackumulerade avskrivningar	19 352	11 718	2 307 180	2 082 013		
Årets avskrivningar	12 874	7 651	353 567	343 137		
Årets försäljningar/utrangeringar		-16	-92 365	-117 970		
UB Ackumulerade avskrivningar	32 226	19 352	2 568 382	2 307 180		
Summa Materiella anläggningstillgångar	125 763	87 519	1 268 025	1 326 155	30 144	54 991

1) Här ingår anläggningstillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal till ett bokfört värde av 135 tkr (306 tkr).

2) Fel 2003 mellan Förbättring annans fastighet och Pågående nyanläggning, rättat under 2004.

3) Fel 2003 mellan Pågående nyanläggningar och Balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet, rättat under 2004.

16. Beredskapstillgångar

Beredskapsvaror i lager till exempel ammunition, drivmedel och livsmedel redovisas i balansräkningen som beredskapstillgång. De omsätts i varierande grad i förbandsverksamheten och hanteras därför med nödvändighet som omsättningstillgång i den löpande redovisningen. Årets lagerförändring ingår i Årets kapitalförändring men omförs i början av nästa år till statskapital.

Avskrivningstider:

15 år/25 år Stridsfordon, fartyg, flygplan samt helikoptrar (individredovisade materielsystem)

10 år Modifiering av materiel

10 år/5 år/3 år Övriga beredskapsinventarier

(tkr)	Beredskapsinventarier		Beredskapsvarulager	
	2004	2003	2004	2003
IB Anskaffningsvärde	63 657 470	51 901 289		
IB Invärderade	34 572 492	37 028 324		
IB Bokfört värde lager			14 033 447	15 301 661
Årets anskaffning	9 009 455	11 911 849		
Årets invärdering av lager			111 815	
Årets försäljningar/utrangeringar	-2 422 083	-2 611 500		
Årets lagerminskning ¹⁾				1 268 214
UB Anskaffningsvärde inkl invärderade	104 817 334	98 229 962		
IB Ackumulerade avskrivningar	22 203 393	16 422 955		
Årets avskrivningar	8 106 159	6 698 647		
Årets försäljningar/utrangeringar	-897 653	-918 209		
Årets lagerökning ¹⁾			368 758	
UB Ackumulerade avskrivningar	29 411 899	22 203 393		
Summa Beredskapstillgångar	75 405 436	76 026 570	14 514 021	14 033 447

1) Beredskapsvarulagret värderas till senaste inköpspris. För detta avsteg från värderingsprinciperna enligt FÅB har Försvarmakten erhållit dispens. Se Undantag från EA-regler.

17. Varulager och förråd

Endast lokala lager för fredsdriften redovisas i denna post. Beträffande beredskapsvaror i lager se not för Beredskapstillgångar.

18. Förskott till leverantörer

Minskningen beror på att hyror för lokaler och maskiner samt försäkringspremier till Kammarkollegiet avseende nästa år 2003 redovisades som förskott till leverantörer men 2004 redovisas som förutbetalda kostnader.

19. Förutbetalda kostnader

Av totalbeloppet utgör 75 268 tkr hyror för lokaler och maskiner, 25 857 tkr försäkringspremier till Kammarkollegiet, och 2 343 tkr abonnemangs- och licenskostnader. Ökningen beror på att hyror för lokaler och maskiner samt försäkringspremier till Kammarkollegiet avseende nästa år 2003 redovisades som förskott till leverantörer men 2004 redovisas som förutbetalda kostnader.

20. Upplupna bidragsintäkter

Av totalbeloppet utgör 501 tkr i lönebidrag från Arbetsmarknadsverket samt 168 tkr i bidrag från Regeringskansliet avseende Baltiska elever vid Militärhögskolan Karlberg.

21. Övriga upplupna intäkter

Av totalbeloppet utgör 4 967 tkr fastighetstjänster åt Fortverket och 2 321 tkr provision och avräkning avseende reseverksamhet.

22. Avräkning med statsverket

(tkr)	2004	2003
IB Avräkning med statsverket	-1 201 204	-2 333 222
Avräknat mot statsbudgeten		
Anslag	38 929 334	41 069 594
Inkomsttitlar	-32 979	-8 333
Avräknat mot statsverkets checkräkning		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-38 546 332	-38 751 961
Ingångsvärde ¹⁾	-538 106	
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel ²⁾	469	8 333
Uppbördsmedel m.m.	111 337	34 744
Transfereringar m.m.	-1 621 971	-1 220 359
Direktutbetalning Riksgäldskontoret	-89	
UB Avräkning med statsverket	-2 899 541	-1 201 204

1) Korrigering av för mycket erhållt ingångsvärde 1994/95 (61 894 tkr). Underskott till följd av indragen likviditet från räntekontot enligt regeringsbeslut 3 år 1997 (F097/904/ESU) nu omfört till balanserad kapitalförändring (600 000 tkr). Jämför noten till Balanserad kapitalförändring.

2) Avser inkomster för 1994/95 som betalats in 2004.

23. Räntekonto i Riksgäldskontoret

(tkr)	2004	2003
Anslag	7 172 411	6 755 454
Bidrag statlig myndighet	1 684	1 366
Bidrag övrigt	50	509
Tillfällig finansiering av anläggningstillgångar	-165 840	-121 000
Summa behållning på räntekontot	7 008 305	6 636 329
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	172 756	3 749 050

24. Statskapital

(tkr)	2004	2003
IB Statskapital		
Beredskapsinventarier	84 418 508	78 129 566
Beredskapsvarulager	15 301 661	16 421 414
Summa IB Statskapital	99 720 169	94 550 980
Årets förändring		
Årets anskaffning beredskapsinventarier	9 009 455	11 911 849
Avskrivningar och avyttringar föregående år	-8 391 938	-5 622 907
Förändring beredskapsvarulager föregående år	-1 268 214	-1 119 753
Årets invärdering av beredskapsvarulager	111 815	
Summa Årets förändring	538 882	5 169 189
UB Statskapital		
Beredskapsinventarier ¹⁾	85 036 024	84 418 508
Beredskapsvarulager ²⁾	14 145 263	15 301 661
Summa UB Statskapital	99 181 287	99 720 169

1) Utgående balans motsvarar beredskapsinventariers bokförda värde i föregående helårsbokslut med tillägg av årets anskaffning. Avskrivningar och avyttringar bokförs mot statskapital först påföljande år.

2) Utgående balans motsvarar beredskapsvarulagrets bokförda värde i föregående helårsbokslut plus årets invärdering.

25. Balanserad kapitalförändring

Posten består av (tkr)	2004	2003
Bokfört värde invärderade anläggningstillgångar för verksamheten	640	2 566
Underskott till följd av indragen likviditet från räntekontot enligt regeringsbeslut 3 år 1997 (FO97/904/ESU) ¹⁾	-600 000	
Övrigt (till och med föregående bokslut ackumulerade periodiseringsdifferenser)	-3 984 111	-4 525 788
Summa Balanserad kapitalförändring	-4 583 471	-4 523 222

1) Underskottet omfördes under 2004 från avräkning med statsverket till balanserad kapitalförändring för att åstadkomma en mer rättvisande redovisning av underskottet. Jämför noten till Avräkning med statsverket.

Disposition av föregående års kapitalförändring (tkr)

Årets kapitalförändring i RR 2003-12-31	9 120 400
Överfört till balanserad kapitalförändring	-539 751
Överfört till statskapital (avser 2003 års avskrivningar och avyttringar beredskapsinventarier)	8 391 938
Överfört till statskapital (avser lagerförändring 2003 i beredskapsvarulager)	1 268 214
Återstår	0

26. Avsättning för pensionsförpliktelser

(tkr)	2004	2003
IB Avsättning pension	2 923 488	3 369 698
Periodens pensionskostnad	312 174	349 302
Periodens pensionsutbetalningar	-812 421	-795 512
UB Avsättning pension^{1) 2)}	2 423 241	2 923 488
IB Avsättning avgångsvederlag	20 171	32 956
Periodens kostnad för engångsbelopp	1 717	13 323
Periodens utbetalningar av engångsbelopp	-16 540	-26 108
UB Avsättning avgångsvederlag³⁾	5 348	20 171

(tkr)	2004	2003
1) Beräknat av Statens Pensionsverk för dem där utbetalning har påbörjats	1 991 765	1 751 693
1) Beräknat av Försvarsmakten för fattade beslut utan påbörjad utbetalning	431 476	1 171 795
2) Antal personer där utbetalning har påbörjats	2 843	2 689
2) Antal personer där utbetalning ännu ej har påbörjats	378	1 030
2) Summa antal personer	3 221	3 179
3) Antal personer	14	42

27. Lån i Riksgäldskontoret

(tkr)	2004	2003
IB Lån i Riksgäldskontoret	1 354 331	1 219 714
Nya lån	438 971	471 963
Amorteringar	-476 045	-337 347
UB Lån i Riksgäldskontoret	1 317 257	1 354 331
Finansiell leasing	135	306
Beviljad låneram	1 850 000	1 700 000

28. Upplupna kostnader

Av totalbeloppet utgör 1 104 427 tkr ledighetsskuld inklusive sociala avgifter, 115 972 tkr avsättningar enligt RALS-avtalet bilaga 3 för personlig kompetensutveckling, 33 678 tkr ny- och återanskaffning av reservmateriel samt 21 331 tkr utbildning genomförd i USA.

29. Oförbrukade bidrag

(tkr)	2004	2003
Statliga myndigheter	2 354	209
Icke statliga organisationer	50	1 366
Summa Oförbrukade bidrag	2 404	1 575

30. Övriga förutbetalda intäkter

Av totalbeloppet utgör 254 tkr av hyresintäkter och 595 tkr av konsulttjänster.

Anslagsredovisning

(tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Not	Fördelade anslagsbelopp	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning (-)	Totalt disponibelt belopp	Utgifter (netto)	Utgående överföringsbelopp
Anslag inom Förvarsdepartementets utgiftsområde:										
6:1.1	116 185	20 473 554	1	0	0	0	0	20 589 739	20 285 564	304 175
6:1.2	73 062	1 200 000	2	0	0	0	0	1 273 062	1 126 445	146 617
6:2.1	2 036 999	17 361 147	3	0	-6 790	0	-350 000	19 041 356	16 363 305	2 678 051
6:2.3	20 394	1 030 000	4	0	0	0	0	1 050 394	1 028 637	21 757
6:10	0	59 245	5	0	3 711	0	0	62 956	62 956	0
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde:										
5:2.1	482	68 000	6	0	3 518	0	0	72 000	62 426	9 574
Summa	2 247 122	40 191 946		0	439	0	-350 000	42 089 508	38 929 334	3 160 174

Redovisade anslag

6:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap

6:1.2 Fredsfrämjande truppinsatser

6:2.1 Utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel

6:2.3 Forskning och teknikutveckling m.m.

6:10 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret

5:2.1 Fredsfrämjande verksamhet

Noter till anslagsredovisningen

Not 1, 2, 4 och 5

Regeringsbeslut 16 2003-12-11

Regeringsbeslut 5 2004-06-23 Fö2004/495/MIL, Fö2004/680/MIL

Not 3

Regeringsbeslut 16 2003-12-11

Regeringsbeslut 5 2004-06-23 Fö2004/495/MIL, Fö2004/680/MIL

Regeringsbeslut 9 2004-12-09 Fö2004/1847/MIL, Fö2004/2890/EP

Verksamheten inom anslaget 6:2 Materiel och anläggningar samt forskning och teknikutveckling begränsades på grund av regeringens beslut om utgiftsbegränsningar 2004. Försvarsmakten underskred utgiftstaket med cirka 50 000 tkr efter ett omfattande omförhandlingsarbete med Försvarets materielverk av redan lagda beställningar. Utgiftstaket innebär ett anslags-sparande på anslag 6:2 om 2 700 000 tkr bestående av i huvudsak förskjutna materielbeställningar från 2004 till i första hand 2005 och 2006 eftersom regeringen även har utgiftsbegränsat verksamheten 2005. Av anslagssparandet på 2 700 000 tkr hänför sig 1 300 000 tkr till försenade leveranstidpunkter, vilka i under 2004 inte ersatts med tidigarelagda leveranser eller nya beställningar. Övrigt anslagssparande hänför sig till omförhandlingar avseende bland annat flygplan JAS 39 Gripen och fartysprojektet Visby till ett värde av 1 428 000 tkr. Försvarsmaktens planering efter 2004 bygger på inriktningen från regeringen, att anslagssparandet på grund av anskaffningsförskjutningarna disponeras av Försvarsmakten.

Not 6

2003-12-18 UD2003/63227/GS

2004-06-23 UD2004/32353/GS

Redovisning mot inkomsttitel

(tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	0	32 979

Redovisning mot bemyndigande

Ingående åtaganden anges i genomförandeprisläge 2003 och övriga uppgifter anges i genomförandeprisläge 2004.

(tkr)

Anslag/- benämning	Tilldelad bemyndi- ganderam ¹⁾	Ingående åtaganden ^{2) 3)}	Utestående åtaganden ^{4) 5)}	Utestående åtagandens fördelning per år ⁴⁾					
				2005	2006	2007	2008	2009	Efter 2009
6.2 Materiel, anläggningar samt forsk- ning och tek- nikutveckling	68 500 000	67 727 237	58 714 604	17 223 769	15 588 159	12 294 570	7 680 852	4 436 445	1 490 809

1) Enligt ändring av regleringsbrev för 2004 (2004-04-15), avser det högsta belopp Försvarsmaktens åtaganden får uppgå till vid utgången av året, vilka skall täckas med anslag som ännu inte tilldelats Försvarsmakten.

2) Angivet belopp för IB 2004 = UB 2003 i genomförandeprisläge 2003. Årets första transaktion är prisomräkning till genomförandeprisläge 2004 vilken beräknades till -220 232 tkr.

3) I årsredovisningen för 2003 reducerades utestående åtaganden (UB 2003) med anslagssparandet 2 050 603 tkr. Av dessa får Försvarsmakten enligt ändring av regleringsbrev för 2004 (2004-06-24) endast disponera 1 700 603 tkr, varför ingående åtaganden 2004 korrigerats till att endast omfatta reduktion med det disponibla anslagssparandet.

4) Utestående åtaganden har reducerats med anslagssparandet som uppgår till 2 699 807 tkr.

5) Försvarsmaktens planeringsläge under andra halvåret 2004, bland annat med anledning av arbetet inför FB 04, har medfört att en betydande del av de nybeställningar som planerades att läggas under 2004 ej har gått till beställning eller har beställts med mindre omfattning. Därav den stora reduceringen av utestående åtaganden relativt den bemyndiganderedovisning avseende läget 2004-06-30, vilken lämnades i Försvarsmaktens skrivelse 2004-08-12 (23 383:72304).

Redovisning av finansiella villkor i regleringsbrev för 2004

Finansiella villkor	Ram/Tak (tkr)	Utnyttjat (tkr)	Överdrag (tkr)
Anslagskredit Fö 6:1.1			
Anslagskredit Fö 6:1.2	300 000		
Anslagskredit Fö 6:2			
Anslagskredit Fö 6:10			
Anslagskredit UD 5:2.1			
Låneram	1 850 000	1 317 392	
Räntekontokredit	2 500 000		
Bemyndiganderam 6:2	68 500 000	58 714 604	
Se bemyndiganderedovisning ovan.			

6:1.1

Nr	Omfattning	Utfall (kr)
	Av anslagsposten 6:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. får Försvarmakten under 2004 använda högst 20 517 000 000 kronor (tilldelat anslag och beräknat anslagssparande från 2003).	
1	Anslagsposten får användas för att, efter närmare anvisningar från Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), planera och vidta förberedelser för internationella insatser.	—
2	Anslagsposten får användas för utgifter för personal samt drift av fartyg och flygplan som av Försvarmakten ställs till Försvarets radioanstalts disposition.	Har skett
3	Anslagsposten får användas för arvode enligt förordningen (2000:754) om motorreparationstjänsten.	178 800
4	Anslagsposten får användas för familjebidrag och dagpenning enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga som fullgör värnplikt samt administrationskostnader för dessa bidrag. Utbetalning sker efter rekvisition från Riksförsäkringsverket.	8 100 000
5	Anslagsposten får användas för ekonomiskt stöd enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga som fullgör värnplikt. Utbetalning sker efter rekvisition från Totalförsvarets pliktverk.	8 174
6	Försvarmakten skall när den lämnar statsbidrag enligt de villkor som gäller för anslaget 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m., anslagspost 1, till idrottsförbund och andra organisationer eller ersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna utfärda föreskrifter om redovisning m.m. av beloppen. Försvarmakten skall som villkor bl.a. föreskriva att mottagaren på begäran skall ge Riksrevisionen tillfälle att granska hur beloppen har använts.	—
7	Försvarmakten skall upphandla PFF-aktiviteter vid Förvarshögskolan till vilka partnerskapsländerna enligt Partnership Work Programme (PWP) kan sända elever. Upphandlingen får uppgå till högst 1 600 000 kronor.	Har ej skett
8	Försvarmakten skall stödja utländskt deltagande vid PFF-aktiviteter samt aktiviteter i andan av PFF i Sverige och utlandet. Stödet skall riktas i första hand mot Ryssland, Ukraina, länderna i Kaukasus, Centralasien och på Västra Balkan. Stödet får uppgå till högst 2 500 000 kronor.	356 000
9	Högst 135 000 000 kronor får användas för ersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna för deras utbildningsverksamhet.	127 314 224
10	Högst 5 000 000 kronor får efter rekvisition betalas ut till frivilliga försvarsorganisationer för deras stödjande verksamhet i Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ukraina och Ryssland.	3 398 000
11	Högst 1 500 000 kronor får användas för generalläkarens tillsynsverksamhet exklusive lönekostnader. Erforderlig personal skall ställas till generalläkarens förfogande så att tillsynsuppgiften kan lösas enligt lag och andra föreskrifter.	958 900
12	Av anslagsposten har 108 722 458 kronor beräknats för statliga ålderspensionsavgifter för totalförsvarspliktiga som fullgör värnplikt. Beloppet skall i enlighet med förordningen (1998:512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m. inbetalas till Riksförsäkringsverket.	108 722 458
13	Högst 3 500 000 kronor får användas för bidrag till soldathemsrörelsens centrala organisation, soldathemsverksamheten och soldathemsföreståndares löner samt till utbildning och inventarier m.m. Bidragen skall fördelas efter det att Svenska soldathemsförbundet har hörts och utbetalas efter rekvisition i mån av behov, dock med högst en fjärdedel av 3 500 000 kronor per kvartal. Som villkor för statsbidrag till centralorganisationen gäller att regeringen och Försvarmakten skall ha rätt att utse vardera en ledamot i organisationens styrelse.	3 500 000
14	Högst 1 805 000 kronor får användas för framställning, distribution m.m. av tidningen Värnpliktsnytt. Försvarmakten skall betala lönen för Värnpliktsnytt chefredaktör och redaktionschef.	1 558 400
15	Högst 1 650 000 kronor får användas för central verksamhet inklusive värnpliktskongressen samt regional verksamhet vid Värnpliktsrådet. Försvarmakten skall betala lönen för Värnpliktsrådets generalsekreterare.	1 512 600

16	Högst 150 000 kronor får användas av Värnpliktsrådet för allmänna insatser eller åtgärder i form av bistånd vid rättsligt förfarande till totalförsvarsppliktiga i ärenden som uppkommit till följd av plikttjänstgöringen.	3 890
17	Högst 35 000 kronor får användas för kostnader in samband med de nordiska gästernas besök vid värnpliktskongressen 2004.	21 800
18	Högst 640 000 kronor får användas för att bedriva drogförebyggande arbete inom ramen för verksamheten Försvar mot droger. Försvarsmakten skall betala lönen för verksamhetsledaren vid Försvar mot droger.	519 626
19	Högst 600 000 kronor får användas för att lämna ersättning till Sveriges militära idrottsförbund.	600 000
20	Högst 500 000 kronor får användas för att lämna ersättning till Svenska Segelflygförbundet.	500 000
21	Högst 500 000 kronor får användas för utgifter för svensk elevmedverkan vid Baltdtdefcol.	302 100
22	Högst 22 500 000 kronor får användas för genomförandet av verksamhet enligt årsarbetsplanerna avseende det säkerhetsfrämjande samarbetet med Estland, Lettland och Litauen.	22 500 000
23	Högst 3 700 000 kronor får användas för genomförande av verksamhet enligt årsarbetsplanerna avseende det bilaterala samarbetet med Ryssland och Ukraina.	361 000
24	Högst 1 400 000 kronor får användas för betalning av administrativa kostnader till Statens haverikommission.	1 393 224
25	Högst 451 660 000 kronor får användas för den Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten i enlighet med vad regeringen beslutar i hemligt beslut.	419 190 545

6:1.2

Nr	Omfattning	Regleringsbrev (kr)	Utfall (kr)
	Högst 1 244 000 000 kr får användas för Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser 2004 enligt fördelning nedan.		
	SFOR (Nato) + Althea (EU)	50 000 000	25 149 000
	KFOR	600 000 000	588 296 000
	ISAF	167 000 000	140 857 000
	MONUC	50 000 000	45 946 000
	Shirbrig	900 000	1 411 000
	Stöd till Stf C MONUC	3 000 000	1 308 000
	Concordia	100 000	58 000
	US Centcom	2 600 000	1 856 000
	UNMIL	280 150 000	287 673 000
	Förstärkning KFOR	51 650 000	0
	Athena	22 000 000	18 540 000
	Artemis	1 300 000	1 770 000
	Övrigt	5 300 000	5 248 000
	Camp Liberia	10 000 000	7 746 000
	Gemensamma missionskostnader	0	578 000
	Summa	1 244 000 000	1 126 436 000

6:2.1

Nr	Omfattning	Utfall (kr)
	Av anslaget 6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling får Försvarmakten under 2004 använda högst 17 445 800 000 kronor (tilldelat anslag och beräknat anslagssparande från 2003)	
1	Försvarmakten skall efter rekvisition betala högst 45 000 000 kronor till Försvarets materielverk för deltagande i internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt för exportstöd som utförs på uppdrag av regeringen.	¹⁾ 45 194 000
2	Försvarmakten skall efter rekvisition betala högst 570 000 kronor till Försvarets materielverk för tillsyn av efterlevnad av förordningen (1993:1067) om elektromagnetisk kompatibilitet samt föreskrifter med stöd av förordningen.	392 000
3	Anslagsposten får användas för utgifter för underhåll m.m. av fartyg och flygplan som av försvarmakten ställs till Försvarets radioanstalts disposition.	—

1) Beställningen har fakturerats med 45 000 000 kr. Därutöver har beställningen belastats med ränta på rörelsekapital på 194 000 kr. Försvarmakten har dessutom erhållit ränteintäkter på anslaget som ej fördelats ut på enskilda beställningar eller finansiella villkor.

6:2.3

Nr	Omfattning	Utfall (kr)
1	Försvarmakten skall efter rekvisition betala högst 16 000 000 kronor till Totalförsvarets forskningsinstitut för deltagande i internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet som utförs på uppdrag av regeringen.	16 000 000
2	Högst 20 000 000 kronor får användas för det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), i enlighet med de beslut som fattas av detta programs beslutsorgan.	¹⁾ 20 337 000

1) Beställningen har fakturerats med 20 000 000 kr. Därutöver har beställningen belastats med ränta på rörelsekapital på 337 000 kr. Försvarmakten har dessutom erhållit ränteintäkter på anslaget som ej fördelats ut på enskilda beställningar eller finansiella villkor.

6:10

Nr	Omfattning	Utfall (kr)
1	Högst 675 000 kronor får användas för bidrag till vissa militära tidsskrifter.	675 000
2	Högst 1 300 000 kronor får användas för bidrag till Försvarets civila idrottsförbund.	1 300 000

Finansieringsanalys

tkr	2004	2003	Not
Drift			
<i>Kostnader</i>	-30 330 906	-31 284 336	1
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	29 832 911	29 082 720	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 206 952	1 226 202	2
Intäkter av bidrag	37 158	51 901	
Övriga intäkter	31 214	84 050	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>	<i>31 108 234</i>	<i>30 444 873</i>	
<i>Ökning (-)/minskning (+) av lager</i>	<i>18 269</i>	<i>23 586</i>	
<i>Ökning (-)/minskning (+) av beredskapslager</i>	<i>-368 758</i>	<i>1 268 214</i>	
<i>Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar</i>	<i>186 974</i>	<i>39 981</i>	
<i>Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder</i>	<i>407 487</i>	<i>-284 108</i>	
Kassaflöde från/till drift	1 021 298	208 211	
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar	-9 344 629	-12 393 166	
Investering i immateriella tillgångar	-48 979	-7 624	
<i>Summa investeringsutgifter</i>	<i>-9 393 607</i>	<i>-12 400 790</i>	
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret	438 971	471 963	
amorteringar	-476 045	-337 347	
Andra långfristiga lån	0	0	
amorteringar	-171	-1 199	
Ökning/minskning av statskapital med medel som erhållits från/tillförts statsbudgeten	9 009 455	11 911 849	
Försäljning av anläggningstillgångar	7 891	10 509	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>	<i>8 980 100</i>	<i>12 055 776</i>	
<i>Förändringar kortfristiga skulder</i>	<i>-1 301 603</i>	<i>-966 819</i>	
<i>Förändring av kortfristiga fordringar</i>	<i>-33 000</i>	<i>-33 000</i>	<i>-999 819</i>
Kassaflöde från/till investeringar	-1 748 110	-1 344 833	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	32 979	8 333	
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>	<i>32 979</i>	<i>8 333</i>	
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet</i>	<i>-32 979</i>	<i>-8 333</i>	
Kassaflöde från/till uppbördsverksamhet	0	0	

tkr	2004	2003	Not
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag	-86 968	-75 025	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	0	0	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	<i>-86 968</i>	<i>-75 025</i>	
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	86 968	75 025	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>	<i>86 968</i>	<i>75 025</i>	
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet	0	0	
Förändring av likvida medel	-726 811	-1 136 622	
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	5 447 597	6 584 219	
Ökning (+)/minskning (-) av kassa, postgiro	2 209	-1 242	
Ökning (+)/minskning (-) av tillgodohavande RGK	371 976	-2 268 128	
Ökning (+)/minskning (-) av banktillgodohavanden	-2 660	731	
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket som påverkar likvidflödet	-1 098 337	1 132 017	
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket som inte påverkar likvidflödet	-600 000		
<i>Summa förändring av likvida medel som påverkat likvidflödet</i>	<i>-726 811</i>	<i>-1 136 622</i>	
<i>Summa förändring av likvida medel som inte påverkat likvidflödet</i>	<i>-600 000</i>		
Likvida medel vid årets slut	4 120 785	5 447 597	

Gemensam kommentar till båda finansieringsanalyserna
Beredskapsvaror i lager som omsätts redovisas under rubriken drift.

Kommentar till finansieringsanalysen 2004

Underskott till följd av indragen likviditet från räntekontot enligt regeringsbeslut 3, 1997 (F097/ESU) nu omförd till balanserad kapitalförändring (600 000 tkr).

1	Kostnader	2004	2003
	Kostnader	-39 816 263	-39 569 627
	Avgår:		
	Avskrivningar och nedskrivningar	8 476 440	7 049 528
	Realisationsförlust	1 523 986	1 694 758
	Avsättning	-515 070	-458 995
	Summa	-30 330 906	-31 284 336
2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2 004	2003
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 207 149	1 230 555
	Avgår:		
	Realisationsvinst	-198	-4 353
	Summa	1 206 952	1 226 202

Tilläggsupplysningar

Rådet för insyn i Försvarmakten 2004

Ledamot	Arvode kr
Olof Johansson	39 674
Anders Ferm	
Ninni Engstrand	1 450
Ola Sundell	2 900
Tone Tingsgård	1 450
Elisabeth Falkemo	7 250
Gunnel Werner	2 900
Arvid Lagercrantz	8 700

Ledande befattningshavare i Försvarmakten 2004

Namn	Individuell lön	Andra ersättningar	Årslön inkl ersättningar 2004	Anmärkning
Gen Håkan Syrén	1 152 000	17 091	1 169 091	
Genlt Hans Berndtson	937 886	24 809	962 695	
Genlt Johan Kihl	268 000	203 988	471 988	SP 040501
Genlt Jan Jonsson	949 500	34 459	983 959	
Genlt Mats Nilsson	913 200	32 283	945 483	
Genlt Göran Gunnarsson	770 975	46 290	817 265	
Persdir Gösta Sandgren	692 526	21 943	714 469	
Chjur Stefan Ryding-Berg	679 500	8 074	687 574	
Genmj Ann-Marie Göransson	269 501	3 885	273 386	
Avdchef Per Saur	661 500	6 014	667 514	
Ekdir Lars Ericsson	757 500	4 054	761 554	
Genmj Alf Sandqvist	710 700	149 313	860 013	
Kam Jörgen Ericsson	684 500	19 184	703 684	
Genmj Jan Andersson	857 100	9 046	866 146	
Genmj Björn Anderson	663 900	68 775	732 675	
Genmj Bo Waldemarsson	679 500	28 685	708 185	
Genmj Paul Degerlund	348 600	148 184	496 784	SP 040701
Genmj Åke Jansson	685 502	71 960	757 462	
Bgen Bengt Jerkland	601 081	13 251	614 332	SP 041231
Bgen Sture Andersson	769 500	133 791	903 291	

Bilagor

Bilaga 1 (hemlig) Värdering av Försvarsmaktens operativa förmåga m.m.

Bilagan är en detaljerad redovisning av värderingen av Försvarsmaktens operativa förmåga och måluppfyllnad vad avser huvuduppgifterna samt hur denna värdering genomförts.

Bilaga 2 (öppen) Försvarsmaktens omstrukturering

Bilagan är en detaljerad redogörelse för den omstrukturering som påbörjades med anledning av riksdagens och regeringens beslut den 30 mars 2000. Årets redovisning är den sista i den formen.

Bilaga 3 (öppen) Personalberättelse

Bilagan är en detaljerad redovisning av personalområdet. Som underbilaga 1 sammanfattas personalläget i tabellform.

Bilaga 4 (öppen) Internationell verksamhet

Bilagan är en detaljerad redogörelse av den internationella verksamheten, inklusive insatser.

Bilaga 5 (öppen) Särskilda redovisningar

Bilagan omfattar ett stort antal återrporteringskrav. Av bilaga 8 (se nedan) framgår vilka av regleringsbrevets återrporteringskrav som förts hit.

Bilaga 6 (hemlig) Beredskap och insatser under 2004 m.m.

Bilagan är en redogörelse för alla beredskapsåtgärder och de insatser, inklusive de internationella, som genomförts under året.

Bilaga 7 (hemlig) Exportstöd

Bilagan omfattar redovisning av exportstödet.

Bilaga 8 (öppen) Läsanvisningar

Bilagan är en förteckning över alla de återrporteringskrav som framgår av regleringsbrevet samt var dessa återfinns i årsredovisningen jämte vilken avdelning och handläggare i Högkvarteret som upprättat rapporteringen.

FÖRSVARSMAKTEN